

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

Polski
rynek ubezpieczeniowy
Polish Insurance Market
2011

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
DEPARTAMENT STUDIÓW MAKROEKONOMICZNYCH I FINANSÓW
*CENTRAL STATISTICAL OFFICE
MACROECONOMIC STUDIES AND FINANCE DEPARTMENT*

kierujący
supervisor

Mirosław Błazej
Dyrektor Departamentu
Studiów Makroekonomicznych i Finansów

zespół
team

Halina Mrowiec-Nalepa
Magdalena Mądra
Krystyna Strzelecka

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk i oprawa
Printed by

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 2081-0865

Publikacja dostępna na stronie internetowej
Publication available on website
<http://www.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Główny Urząd Statystyczny przekazuje Państwu kolejne wydanie publikacji Polski Rynek Ubezpieczeniowy. Głównym jej celem jest przedstawienie informacji dotyczących działalności sektora ubezpieczeń w Polsce. Zaprezentowane dane pozwalają na ocenę jego rozwoju oraz wyników finansowych.

Informacje wykorzystane w publikacji pozyskano z Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, a w zakresie ubezpieczeń na świecie i w Unii Europejskiej wykorzystano między innymi dane Swiss Re oraz Insurance Europe.

Opracowanie składa się z: uwag metodologicznych wraz z podstawowymi definicjami, odniesienia do procesów społeczno – gospodarczych istotnych dla rozwoju sektora, opisu podstawowych trendów zachodzących w ubezpieczeniach na świecie i Unii Europejskiej oraz analizy przedstawiającej sytuację sektora ubezpieczeniowego w Polsce. W części tabelarycznej (Aneks Statystyczny w formie elektronicznej) zawarte zostały informacje pozyskane z bilansu, rachunku zysków i strat oraz ogólne dane o zakładach ubezpieczeniowych.

Autorzy opracowania będą wdzięczni za przekazanie uwag, oraz komentarzy, które będą wykorzystane w doskonaleniu następnych publikacji.

Dyrektor
Departamentu Studiów Makroekonomicznych
i Finansów

Mirosław Błazej

Warszawa, listopad 2012

PREFACE

The Central Statistical Office of Poland presents the next edition of “Polish Insurance Market”. The main aim of this publication is to present the activity of the insurance sector in Poland. Data presented allows for analysis of its development and financial results.

Data used in this publication were acquired from the Polish Financial Supervision Authority, data regarding the world and European Union insurance sector were acquired among others from the Swiss Re and Insurance Europe.

This publication includes: methodical notes, together with basic definitions; reference to the social and economic processes essential for insurance sector, the main developments in insurance in the World and European Union, and detailed analysis of the insurance sector in Poland. Statistical Appendix (available in electronic form) presents data from balance, profit and loss accounts and also general information regarding insurance companies.

The authors of the publication will be grateful for providing remarks and comments which will be helpful in improving subsequent releases of this publication.

*Director
Macroeconomic Studies and Finance Division*

Mirosław Błażej

Warsaw, November 2012

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Strona Page
Przedmowa	3
<i>Preface</i>	
Uwagi metodyczne	6
<i>Methodical notes</i>	
I. Uwarunkowania sytuacji na rynku ubezpieczeń	16
<i>Conditions on insurance market</i>	
II. Światowy rynek ubezpieczeniowy	32
<i>Global insurance market</i>	
III. Rynek ubezpieczeniowy w krajach Unii Europejskiej w 2010 r.	35
<i>Insurance market in European Union countries in 2010</i>	
IV. Polski rynek ubezpieczeniowy	48
<i>Insurance market in Poland</i>	
Bibliografia	72
<i>Bibliography</i>	
Aneks Statystyczny – wybrane tablice	73
<i>Statistical Appendix – selected tables</i>	
Aneks Statystyczny dostępny w wersji elektronicznej w formacie xls	111
<i>Statistical Appendix (available only in the electronic version in xls format)</i>	

UWAGI METODYCZNE

1. Dane źródłowe o rynku ubezpieczeń z lat 2004-2011 pochodzą z zatwierdzonych przez audytorów sprawozdań finansowych firm ubezpieczeniowych. Dane te gromadzi i przetwarza na własne potrzeby Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, jednak – zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej – część zbiorów udostępnia w zagregowanej formie Głównemu Urzędowi Statystycznemu, m. in. w celu opracowania niniejszej publikacji.
2. Tablice prezentują dane dotyczące krajowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji według wartości nominalnych.

METHODICAL NOTES

1. *Source data regarding insurance market 2004-2011 come from financial statements of insurance companies approved by auditors. The Polish Financial Supervision Authority gathers and converts these data for its own. However, according to programme of statistical surveys of official statistics, the PFSA makes part of data set accessible in aggregated form for The Central Statistical Office, for instance in order to elaborate the present publication.*
2. *Tables are based on data from polish insurance companies, the figures are calculated in nominal terms.*

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Agent ubezpieczeniowy – przedsiębiorca wykonujący działalność agencyjną na podstawie umowy zawartej z zakładem ubezpieczeń i wpisany do rejestru agentów ubezpieczeniowych, upoważniony do stałego zawierania umów ubezpieczenia w imieniu i na rzecz danego zakładu ubezpieczeń.

Działalność ubezpieczeniowa – wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych, w zakresie poszczególnych grup ubezpieczeń.

Działy ubezpieczeń – ze względu na przedmiot objęty ochroną, ubezpieczenia dzieli się na dwa działy: dział I – ubezpieczenia na życie i dział II – pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe. W obrębie poszczególnych działów wydziela się grupy ryzyka.

Kapitał podstawowy – obejmuje kapitał akcyjny w zakładach ubezpieczeń działających w formie spółek akcyjnych oraz kapitał zakładowy w towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych.

Kapitał własny – suma wszystkich środków oddanych zakładowi do dyspozycji przez jego akcjonariuszy/udziałowców. Na kapitał własny składają się: kapitał podstawowy (krajowy i zagraniczny), należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna), akcje własne (wielkość ujemna), kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały rezerwowe, zysk (strata) z lat ubiegłych oraz zysk (strata) netto.

Koszty – obejmują: odszkodowania i świadczenia na udziale własnym z uwzględnieniem zmiany stanu rezerw, zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, premie i rabaty dla ubezpieczonych na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw, koszty działalności ubezpieczeniowej; pozostałe koszty techniczne na udziale własnym, koszty działalności lokacyjnej; zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka), pozostałe koszty operacyjne.

Koszty administracyjne – obejmują koszty zarządu i administracji oraz wszelkie koszty o charakterze ogólnym związane z działalnością ubezpieczeniową i reasekuracyjną, m.in.: koszty utrzymania biur, pocztowe i telekomunikacyjne, koszty usług obcych, koszty zużycia energii, materiałów, amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wynagrodzenia wraz z narzutami, koszty podróży służbowych.

Koszty akwizycji – obejmują wszelkie koszty bezpośrednio związane z zawieraniem umów ubezpieczenia oraz zainkasowaniem składki (prowizje pośredników, koszty badań lekarskich oraz ekspertyz i atestów przy ocenie ryzyka ubezpieczeniowego) oraz pośrednie, w tym koszty reklamy i promocji produktów ubezpieczeniowych oraz koszty ogólne związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

Koszty działalności ubezpieczeniowej – obejmują sumę kosztów akwizycji i kosztów administracyjnych pomniejszoną o otrzymane prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów.

Liczba umów/polis – to liczba wszystkich polis aktywnych (czynnych) na koniec okresu sprawozdawczego. Jedna polisa może obejmować jedno ubezpieczenie (np. OC komunikacyjne) lub kilka rodzajów ubezpieczeń

(np. OC rolników, ubezpieczenie budynków rolnych, ubezpieczenie upraw i zwierząt). Wyjątkiem są polisy grupowe, obejmujące większą liczbę osób. Zgodnie z przepisami Ustawy o działalności ubezpieczeniowej z 22 maja 2003 r. ubezpieczyciele na życie mogą zawierać ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5 działu I) wyłącznie jako uzupełnienie ubezpieczeń z grup 1-4.

Liczba wypłaconych odszkodowań i świadczeń – ilość wypłaconych przez ubezpieczycieli kwot w związku z zaistniałym zdarzeniem (np. urodzeniem dziecka, wypadkiem) objętym wcześniej wykupionym ubezpieczeniem. Jest to liczba wypłat w roku kalendarzowym. Wypłaty związane z danym wypadkiem na rzecz jednego podmiotu z określonego tytułu liczy się jako jedna wypłata.

Odszkodowania i świadczenia brutto – odszkodowania i świadczenia przed uwzględnieniem udziału reasekuratorów.

Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym – obejmują wszelkie wypłaty z tytułu odszkodowań i świadczeń za szkody i wypadki łącznie z wszelkimi kosztami likwidacji szkód. Pozycja obejmuje również odszkodowania z tytułu koasekuracji, w części przypadającej na udział ubezpieczyciela oraz rozliczone przez cedentów odszkodowania z tytułu reasekuracji czynnej.

Osoby fizyczne – osoby nieprowadzące działalności gospodarczej (krajowe i zagraniczne), łącznie z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi.

Otrzymane prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów – kwoty przekazywane ubezpieczycielowi przez reasekuratora w celu współfinansowania kosztów pozyskania ubezpieczenia będącego przedmiotem reasekuracji.

Polisa/umowa ubezpieczeniowa – dokument wystawiony przez zakład ubezpieczeń potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia; określa się w niej przede wszystkim kto i co ubezpiecza, sumę ubezpieczenia, okres ubezpieczenia oraz wysokość składki.

Pozostałe koszty i przychody operacyjne – koszty i przychody nie związane bezpośrednio ze zwykłą działalnością ubezpieczyciela, a w szczególności koszty i przychody związane ze: sprzedażą, likwidacją lub nie planowanymi odpisami amortyzacyjnymi środków trwałych; odpisaniem inwestycji, które nie dały zamierzonego efektu gospodarczego; likwidacją wartości niematerialnych i prawnych; odpisaniem należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych, nieściągalnych; utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem dotyczących operacji finansowych; odpisami aktualizującymi wartość zapasów rzeczowych składników majątku obrotowego; zapłatą lub otrzymaniem odszkodowań, kar i grzywien, otrzymaniem lub przekazaniem darowizn; otrzymaniem dotacji, subwencji i dopłat na inne cele niż nabycie lub wytworzenie środków trwałych, wykonanie prac rozwojowych.

Pozostałe koszty techniczne – w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji czynnej – w szczególności zalicza się następujące koszty:

- wpłaty na Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny;
- wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru;
- wpłaty na pokrycie kosztów działalności Polskiej Izby Ubezpieczeń;
- wydatki poniesione na cele prewencyjne, mające na celu zapobieganie powstawaniu szkód i ograniczenia ich rozmiarów;
- wpłaty na rzecz Związku Ochotniczej Straży Pożarnej,
- pozostałe koszty techniczne.

Pozostałe przychody techniczne – przychody, których źródłem są m.in.:

- w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich: opłaty za cesję; wpłaty za wystawienie certyfikatów, zaświadczenia duplikatów dowodu ubezpieczenia; odsetki za nieterminowe opłacenie składek ubezpieczeniowych (w przypadku ubezpieczeń obowiązkowych), bądź też nieterminowe opłacenie poszczególnych rat (w przypadku rozłożenia składki ubezpieczeniowej na raty); różne opłaty manipulacyjne;
- w zakresie reasekuracji czynnej: odsetki od depozytów zatrzymanych przez cedentów i odsetki karne przewidziane umową za nieterminowe regulowanie sald.

Pozostałe podmioty – podmioty, które nie zaklasyfikowały się ani do „osób fizycznych”, ani do „przedsiębiorstw” (np. fundacje, stowarzyszenia, jednostki budżetowe, itp.).

Przychody – obejmują: składkę zarobioną na udziale własnym; przychody z lokat; pozostałe przychody techniczne na udziale własnym; pozostałe przychody operacyjne.

Reasekuracja – przeniesienie pomiędzy ubezpieczycielami całości lub części ryzyka z tytułu umów ubezpieczeniowych. Polega to na przekazaniu reasekuratorowi części składek zebranych przez zakład ubezpieczeń z tytułu ubezpieczenia podlegającego reasekuracji oraz pokrywaniu przez reasekuratora przypadającej na niego części świadczeń z tytułu ubezpieczeń objętych ochroną reasekuracyjną.

Reasekuracja czynna – przejście przez zakład ubezpieczeń ryzyka od innego zakładu ubezpieczeniowego.

Reasekuracja bierna – przeniesienie (cesja) przez ubezpieczyciela prowadzącego działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich części ryzyk wynikających z zawartych umów ubezpieczeniowych na ubezpieczyciela prowadzącego działalność reasekuracyjną (reasekuratora). Dzięki podziałowi ryzyka zakład ubezpieczeniowy rozszerza swoje możliwości mogąc przyjmować większe ryzyka.

Regres ubezpieczeniowy – roszczenie regresowe, jakie przysługuje zakładowi ubezpieczeń wobec osób trzecich odpowiedzialnych za szkody, z tytułu których zakład ubezpieczeń wypłacił ubezpieczonemu odszkodowanie.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia – zobowiązanie ubezpieczyciela wobec ubezpieczonych z tytułu powstałych w danym okresie szkód. Rezerwa tworzona jest w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej ostatecznej wartości przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń związanych z zaistniałymi szkodami, powiększonej o koszty likwidacji szkód.

Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego – rezerwę przeznaczoną na pokrycie przyszłych szkód, świadczeń i kosztów wynikających z zawartych umów ubezpieczenia. W ubezpieczeniach działu II stanowi ona różnicę pomiędzy przewidywaną wartością przyszłych odszkodowań, świadczeń i kosztów, a sumą wielkości rezerwy składek oraz przewidywalnych przyszłych składek. W ubezpieczeniach działu I rezerwę tę ustala się metodami aktuarialnymi.

Rezerwa składek – tworzona jako składka przypisana przypadająca na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana i/lub przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – rezerwy, które powinny zapewnić pełne pokrycie wszelkich bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia. Na rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się: rezerwa składek, rezerwa na ryzyko niewygasłe, rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka), rezerwa w dziale ubezpieczeń na życie, rezerwa gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, rezerwa na premie i rabaty dla ubezpieczonych, pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

Składka ubezpieczeniowa – należność, którą ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany zapłacić zakładowi ubezpieczeń za świadczenie ochrony ubezpieczeniowej w ciągu określonego okresu ubezpieczenia.

Składka przypisana brutto – kwoty składek brutto należne z tytułu zawartych w okresie sprawozdawczym umów ubezpieczenia, niezależnie od tego, czy kwoty te opłacono.

Składka zarobiona brutto – składka przypisana brutto z tytułu umów ubezpieczenia należna w okresie sprawozdawczym pomniejszona (lub powiększona) o zmiany stanu rezerw składek oraz rezerw na ryzyko niewygasłe brutto.

Składka zarobiona na udziale własnym – składka zarobiona pomniejszona o udział reasekuratorów w składce oraz pomniejszona (lub powiększona) o udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw.

Średnioroczna liczba pracujących – suma liczby pracujących w osobach na koniec każdego miesiąca sprawozdawczego dzielona przez liczbę miesięcy, za które sporządzane jest zestawienie.

Średnioroczne zatrudnienie – suma stanu zatrudnienia na koniec każdego miesiąca sprawozdawczego dzielona przez liczbę miesięcy, za które sporządzane jest zestawienie.

Techniczny rachunek ubezpieczeń – sprawozdanie finansowe ubezpieczycieli sporządzane wyłącznie z ich działalności ubezpieczeniowej. Wynik osiągany na podstawie tego sprawozdania to wynik techniczny, który przenoszony jest do ogólnego rachunku wyników (tj. rachunku wyników z całokształtu działalności ubezpieczycieli), w celu ustalenia wyniku finansowego brutto i netto. Inny rachunek techniczny obowiązani są sporządzać ubezpieczyciele na życie, a inny pozostali ubezpieczyciele.

Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych – towarzystwo ubezpieczające swoich członków na zasadzie wzajemności. Uzyskanie członkostwa musi być związane z zawarciem umowy ubezpieczenia. Działalność towarzystwa musi być rentowna, ale nienastawiona na osiągnięcie zysku.

Ubezpieczenie bezpośrednie – ubezpieczenie wynikające z umów zawartych pomiędzy ubezpieczycielem a ubezpieczającym, bez względu na fakt pośredniczenia osób trzecich w zawarciu tych umów.

Ubezpieczenie grupowe – ubezpieczenie polegające na objęciu ochroną ubezpieczeniową większej liczby osób. Ubezpieczyciel wystawia jedną polisę. W przypadku, gdy osoba fizyczna miała zawartą umowę ubezpieczeniową grupową, a następnie w tym samym okresie sprawozdawczym zmieniła ją na indywidualną, to aby nie dublować danych, wykazano ją tylko raz, tzn. jako posiadającą ubezpieczenie grupowe.

Ubezpieczenia indywidualne – ubezpieczenia zawierane bezpośrednio przez indywidualnego zainteresowanego, niezależnie np. od ubezpieczenia grupowego zawartego w pracy.

Ubezpieczenia majątkowe – przedmiotem ubezpieczenia jest określona wartość majątkowa (przedmiotu, obiektu, materiałów, itp.) lub ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej.

Ubezpieczenia obowiązkowe – ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej podmiotu lub ubezpieczenie mienia, jeśli ustawa nakłada obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia.

Ubezpieczenia osobowe – przedmiotem ubezpieczenia jest życie, zdrowie lub zdolność do pracy.

Ubezpieczyciele na życie – podmioty prowadzące ubezpieczenia na życie (dział I z Załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r.).

Ubezpieczyciele majątkowi – podmioty prowadzące pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (dział II z Załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r.).

Ubezpieczyciele z przewagą kapitału zagranicznego – ubezpieczyciele, dla których udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym wynosi więcej niż 50%.

Udział reasekuratorów w składce – przekazane reasekuratorom składki z tytułu umowy reasekuracyjnej.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach – otrzymane od reasekuratorów odszkodowania i świadczenia z tytułu umowy reasekuracyjnej.

Wynik finansowy brutto – różnica pomiędzy przychodami a kosztami, skorygowana o saldo zysków i strat nadzwyczajnych (wynik dodatni jest zyskiem brutto, a ujemny stratą brutto).

Wynik finansowy netto – wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych i płatności z nim zrównanych na podstawie odrębnych przepisów.

Wynik z działalności operacyjnej – różnica pomiędzy przychodami a kosztami.

Wynik techniczny – wynik z działalności ubezpieczeniowej bez uwzględnienia przychodów i kosztów działalności lokacyjnej.

Zatrudnieni – do zatrudnionych zalicza się osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania, z wyjątkiem osób zatrudnionych poza granicami kraju, przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy.

WSKAŹNIKI

WSKAŹNIKI USTAWOWE:

Wskaźnik monitorowania działalności – Środki własne / max (margines wypłacalności, kapitał gwarancyjny) * 100%

Wskaźnik pokrycia rezerw – (Aktywa na pokrycie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych / rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe) * 100%

WSKAŹNIKI WYPŁACALNOŚCI, PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ ORAZ ZDOLNOŚCI PŁATNICZEJ:

Współczynnik wypłacalności – (Środki własne / składka przypisana na udziale własnym) * 100%

Wskaźnik płynności finansowej – ((Lokaty płynne + środki pieniężne) / składka przypisana brutto) * 100%

Wskaźnik zdolności płatniczej na udziale własnym – ((Zobowiązania + fundusz ubezpieczeniowy) / (lokaty płynne + środki pieniężne)) * 100%

Wskaźnik pieniężnego pokrycia zobowiązań – ((Przepływy netto z działalności operacyjnej – dywidendy wypłacone) / (fundusz ubezpieczeniowy + zobowiązania)) * 100%

Należności do środków własnych – (Należności / środki własne) * 100%

Wskaźnik cyklu należności (w dniach) – (Średni stan należności / składka przypisana brutto) * 365

Zobowiązania do środków własnych – (Zobowiązania / środki własne) * 100%

Wskaźnik płacenia zobowiązań (w dniach) – (Średni stan zobowiązań / składka przypisana brutto) * 365

WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI:

Wskaźnik rentowności działalności technicznej – (Wynik techniczny / składka zarobiona na udziale własnym) * 100%

Wskaźnik rentowności działalności lokacyjnej – (Dochody z lokat / średnia wartość lokat bilansowych) * 100%

Wskaźnik rentowności sprzedaży – (Wynik finansowy netto / składka przypisana brutto) * 100%

Wskaźnik rentowności kapitałów własnych – (Wynik finansowy netto / kapitały własne) * 100%

Wskaźnik rentowności majątku – (Wynik finansowy netto / aktywa) * 100%

WSKAŹNIKI SPRAWNOŚCI DZIAŁANIA:

Dynamika składki przypisanej brutto – (Składka przypisana brutto w badanym okresie / składka przypisana brutto w poprzednim okresie) * 100%

Dynamika składki przypisanej na udziale własnym – (Składka przypisana na udziale własnym w badanym okresie / składka przypisana na udziale własnym w poprzednim okresie) * 100%

Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto – (Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w badanym okresie / odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w poprzednim okresie) * 100%

Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych na udziale własnym – (Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym w badanym okresie / odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym w poprzednim okresie) * 100%

Stopa rezerw technicznych – (Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym / składka przypisana na udziale własnym) * 100%

Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań i świadczeń – (Fundusz ubezpieczeniowy + kapitały własne / składka przypisana na udziale własnym) * 100%

Rezerwa składki brutto do składki przypisanej brutto – (Rezerwa składek brutto / składka przypisana brutto) * 100%

Rezerwa ubezpieczeń na życie do składki przypisanej na udziale własnym – ((Rezerwa ubezpieczeń na życie na udziale własnym + rezerwa dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający na udziale własnym) / składka przypisana na udziale własnym) * 100%

Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia do odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto – (Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia / odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto) * 100%

Wskaźnik rotacji majątku – (Składka przypisana brutto / średnia wartość aktywów) * 100%

Wskaźnik przychodowości kapitałów własnych – (Składka przypisana na udziale własnym / kapitały własne) * 100%

Dynamika lokat – (Lokaty bilansowe na koniec badanego okresu / lokaty bilansowe na początek badanego okresu) * 100%

Udział lokat w składce przypisanej na udziale własnym – (Lokaty bilansowe / składka przypisana brutto na udziale własnym) * 100%

Ogólny wskaźnik poziomu lokat – (Lokaty bilansowe / (kapitały własne + fundusz ubezpieczeniowy)) * 100%

Współczynnik szkodowości brutto – ((Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto + zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia brutto) / składka zarobiona brutto) * 100%

Współczynnik szkodowości na udziale własnym – (Odszkodowania i świadczenia / składka zarobiona na udziale własnym) * 100%

Wskaźnik kosztów akwizycji – (Koszty akwizycji / składka przypisana brutto) * 100%

Wskaźnik kosztów administracyjnych – (Koszty administracyjne / składka przypisana brutto) * 100%

Wskaźnik kosztów działalności ubezpieczeniowej – (Koszty działalności ubezpieczeniowej / składka przypisana brutto) * 100%

Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym – ((Koszty działalności ubezpieczeniowej + pozostałe koszty techniczne na udziale własnym) / składka przypisana na udziale własnym) * 100%

WSKAŹNIKI WSPÓLZALEŻNOŚCI:

Wskaźnik zatrzymania składki – (Składka przypisana na udziale własnym / składka przypisana brutto) * 100%

Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń – (Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym / odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto) * 100%

Wskaźnik zatrzymania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych – (Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym / rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto) * 100%

VOCABULARY

Acquisition costs – include all costs directly connected with the conclusion of insurance contracts and collection of premiums (broker commissions, costs of medical examination, expertise and approval connected with the assessment of the insurance risk) and indirect costs, including the costs of advertising and promoting the insurance products and overhead costs connected with the examination of applications and issue of policies.

Administrative expenses – include the costs of management and administration and all costs of a general nature connected with the insurance and reinsurance activity, among other costs: office costs, postal and telecommunication costs, costs of outsourced services, costs of energy consumption, usage of materials, depreciation of tangible and intangible assets, costs of remuneration with surcharges, costs of business travel.

Capital and reserves – a sum of all capitals put at the company's disposal by its shareholders. The equity capital consists of: subscribed capital (domestic and foreign), called-up subscribed capital (negative value), own shares (negative value), reserve capital (fund), revaluation capital (fund), other reserve capital, profit (loss) from previous years and net profit (loss).

Claims paid-net of reinsurance – include all the payments on account of claims and benefits for damages and accidents including all costs of loss adjustment. The item also includes all claims on account of coinsurance and reinsurance accepted, in a portion falling on the share of the insurer.

Compulsory insurance – third-person liability insurance or property insurance, if the Act imposes a duty to conclude the insurance contract.

Costs – include: claims incurred including change in provisions, net of reinsurance, change in other technical provisions-net of reinsurance, bonuses and rebates including change in provisions-net of reinsurance, net operating expenses, other technical charges-net of reinsurance, investment charges, change in equalization provision, other operating expenses.

Direct insurance – insurance resulting from contracts concluded between the insurer and the insured, regardless of the fact of agency in the conclusion of contracts.

Division (Branch) of insurance – the insurance is split into two divisions in respect of the object covered by the insurance: division I – life insurance and division II – non-life insurance.

Earned premiums – gross earned premiums reduced by outward reinsurance premiums and reduced (or increased) by reinsurers' share in change of provision for unearned premiums.

Gross claims – claims before taking into account the share of reinsurers.

Gross earned premium – a gross premium written on account of the insurance contracts due within the reporting period, reduced (or increased) by the change of the state of the gross provision for unexpired risk or premium provision.

Gross profit/loss – difference between the income and costs, adjusted by the extraordinary profit and loss balance (positive result is a gross profit, negative result is a gross loss).

Gross written premium – amounts of gross premiums due on account of insurance contracts concluded within the reporting period, regardless of whether the amounts have been paid.

Group insurance – insurance consisting of insurance cover for a larger number of people. The insurer issues one policy. If a natural person had a group insurance contract concluded and then in the same reporting prior changed it to individual insurance contract, person would have been shown only once, as a group insurance holder in order to avoid duplication of data.

Income – include: earned premium; investment income; other technical income-net of reinsurance; other operating income.

Individual insurance – insurance concluded directly by the individual person concerned, regardless of, e.g., group insurance concluded at work.

Insurance activity – carrying on insurance activity connected with the offering and providing of insurance cover against the risk of occurrence of the results of accidents, in individual insurance groups.

Insurance agent – an entrepreneur carrying on agency activity on the basis of contract concluded with insurance company, who is entered into the register of insurance agents and authorized permanently to conclude insurance contracts on behalf of and for the benefit of the insurance company.

Insurance policy/contract – a document made out by the insurance company confirming that the insurance contract has in fact been concluded; defining, first and foremost, who is insuring and what, the amount of insurance, the period of insurance and the level of premium.

Insurance premium – an amount the insuring or the insured is due to pay the insurance company for the insurance cover within a defined period of insurance.

Insurance recourse – a recourse claim, the insurance company is entitled to, against third parties responsible for damages on account of which the insurance company paid a claim to the insured.

Insurers with majority of foreign capital – insurers having over 50% of share of foreign capital in the subscribed capital.

Life insurers – entities carrying on life insurance activity (division I of the Annex to the Act on Insurance Activity of 22 May 2003).

Mutual insurance society – a society insuring its members on mutual terms. To obtain the membership a potential member has to sign an insurance contract. The operation of the society has to be profitable but not oriented on gaining profits.

Natural persons – persons who do not carry on business activity (nationals and foreigners), including individual farms.

Net operating expenses – include a sum total of the acquisition costs and administrative expenses; reduced by the received reinsurance commissions and profit participation.

Net profit/loss – gross profit reduced by the compulsory charges on account of the corporate income tax and the leveled payments on the grounds of separate regulations.

Number of contracts/policies – a number of all active policies at the end of the reporting period. One policy can include one insurance (e.g. motor vehicle liability insurance) or several types of insurance (e.g. farmer's liability insurance, farm buildings insurance, cultivations and animals insurance); except for collective policies covering a larger group of people. According to the regulations of the Act on Insurance Activity of 22 May 2003 the life insurers can conclude accident and sickness insurance contracts (class 5 of division I) only as addition to insurance from class 1-4.

Number of paid claims – number of amounts paid by the insurers in connection with the ensuing event (e.g. birth of a child, accident) covered with a bought insurance. This includes the number of payments in a calendar year. Payments on a specified account connected with the same accident for the benefit of one entity are considered as one payment.

Other entities – entities who were classified neither as “natural persons” nor as “enterprises” (e.g. foundations, associations, budget organizations etc.).

Other operating expenses and income – costs and revenues which are not directly connected with the usual activity of the insurer, in particular the costs and revenues connected with: sale, liquidation or unscheduled depreciation allowance of fixed assets; writing off of investments which have not yielded the intended economic result; liquidation of intangible assets, writing off of stale, remitted or unrecoverable receivables and liabilities, generation and write-back of provisions, except for provisions concerning financial operations; write-offs revaluing the stock of material components of working assets; payment or receipt of claims, penalties or fines, receipt or giving of donation, receipt of subsidies, subventions and extra money on purposes other than the purchase or production of fixed assets, developmental works.

Other technical charges – in the area of direct insurance and reinsurance accepted – in particular include the following costs:

- expenditures incurred for prevention purposes, aimed at preventing the occurrence of claims;
- other technical costs;
- payments for the benefit of the Association of Voluntary Fire Brigade;
- payments to cover the costs of control;
- payments to cover the costs of the Polish Chamber of Insurance;
- payments to the Insurance Guarantee Fund;
- the area of direct insurance: assignment charges, payments for the issue of certificates, certification of duplicates of the proof of insurance; interests for late payment of premiums (in case of compulsory

insurance), or late payment of the individual installments (if the insurance premium is split into several installments); various handling charges;

- the area of inward reinsurance: interests from deposits kept by the assignors and penal interest for late settlement of balances, provided for in the contract.

Other technical income – revenues that originate in:

Outward reinsurance – transferring (assigning) a portion of the risks resulting from the concluded insurance contracts by an insurer carrying on business activity in the area of direct insurance to a reinsurer. Thanks to the distribution of risk the insurance company extends its capacities and is able to cover bigger risks.

Personal insurance – the object of insurance being life, health or ability to work.

Profit/loss on operating activity – difference between the income and costs.

Property insurance – the subject of the insurance being a defined material value (of an object, facility, materials etc.) or a third-party liability insurance.

Property insurers – entities carrying on non-life insurance activity (division II of the Annex to the Act on Insurance Activity of 22 May 2003).

Provision for claims outstanding – provisions for claims which have been occurred but not yet finally settled. The provision is generated in the amount corresponding to the determined or predicted final value of the to be paid claims connected with the occurred losses, increased by the costs of loss adjustment.

Provision for unearned premium – is generated as a written premium falling on the next reporting periods, proportionally to the period the premium has been written for and/or a risk expected in the next reporting periods.

Provision for unexpired risk – the provision is assigned to cover future damages, claims and costs resulting from the concluded insurance contracts. In the non-life insurance it is a difference between an expected value of future compensations, claims and costs and a sum of the amount of provision for unearned premiums and possible expected future premiums according to the already concluded insurance contracts. In the life insurance that provision is calculated by using actuarial methods.

Received reinsurance commissions and profit participation – amounts transferred to the insurer by the reinsurer to co-finance the costs in connection with the acquisition and administration of insurance business.

Reinsurance – transferring the whole or a portion of risk from insurance contracts between the insurers. It consists in transferring to the reinsurer a portion of premiums collected by the insurance company on account of the reinsured insurance and covering by the reinsurer a portion of benefits falling on him on account of the reinsured insurance.

Reinsurance accepted – assuming a portion of the risk by one insurance company from another insurance company.

Share of reinsurers in claims – claims and benefits received from reinsurers on account of the reinsurance contract.

Share of reinsurers in the premium – transferring a premium to reinsurer on account of the reinsurance contract.

Subscribed capital – includes stock capital in insurance companies operating in the form of joint stock companies and initial capital in mutual insurance societies.

Technical account – finance statement of the insurers drawn from their insurance business only. The result achieved on the basis of the statement is a technical result, transferred to the General Profit and Loss Account (i.e. account of results from the whole business operation of the insurers), in order to determine the net and gross profit. The life insurers and other insurers are required to draw different technical accounts.

Technical provisions – provisions which should ensure full cover of all the current and future liabilities that may result from the concluded insurance contracts. The technical provisions include: provision for unearned premium, provision for unexpired risk, provision for claims outstanding, equalization provision, life assurance provision, provision for life assurance policies where the investment risk is borne by the policyholder, provision for bonuses and rebates, other technical provisions.

Technical result – is the result from insurance activities before investment income.

RATIOS

STATUTORY RATIOS:

Activity monitoring ratio – (Available solvency margin / max (required solvency margin, guarantee fund)) * 100%

Provisions cover ratio – (Assets covering technical provisions / technical provisions) * 100%

SOLVENCY, FINANCIAL LIQUIDITY AND CAPACITY TO MAKE PAYMENTS RATIOS:

Solvency ratio – (Available solvency margin / written premiums – net of reinsurance) * 100%

Financial liquidity ratio – ((Liquid investments + cash) / gross written premiums) * 100%

Capacity to make payments ratio – net of reinsurance – ((Creditors + insurance fund) / liquid investments + cash) * 100%

Creditors cover ratio – ((Net flow from operating activities – dividends paid) / (insurance fund + creditors)) * 100%

Debtors to available solvency margin – (Debtors / available solvency margin) * 100%

Debtors cycle ratio (in days) – (Average debtors / gross written premiums) * 365

Creditors to available solvency margin – (Creditors / available solvency margin) * 100%

Creditors payment ratio (in days) – (Average creditors / gross written premiums) * 365

PROFITABILITY RATIOS:

Profitability ratio of technical activity – (Technical result / earned premiums – net of reinsurance) * 100%

Profitability ratio of investment activity – (Investment income / average value of balance-sheet investments) * 100%

Sales profitability ratio – (Net financial result / gross written premiums) * 100%

Equity profitability ratio – (Net financial result / capital and reserves) * 100%

Assets profitability ratio – (Net financial result / assets) * 100%

RATIOS OF ACTIVITY EFFICIENCY:

Dynamics of gross written premium – (Gross written premiums as of the reporting period / gross written premiums as of the previous reporting period) * 100%

Dynamics of written premiums – net of reinsurance – (Written premiums – net of reinsurance as of the reporting period / written premiums – net of reinsurance as of the previous reporting period) * 100%

Dynamics of gross claims paid – (Gross claims paid as of the reporting period / gross claims paid as of the previous reporting period) * 100%

Dynamics of claims paid – net of reinsurance – (Claims paid – net of reinsurance as of the reporting period / claims paid – net of reinsurance as of the previous reporting period) * 100%

Rate of technical provisions – (Technical provisions – net of reinsurance / written premiums – net of reinsurance) * 100%

Claims payment security ratio – (Insurance fund + capital and reserves / written premiums – net of reinsurance) * 100%

Provision for unearned premiums to gross written premiums – (Gross provision for unearned premiums / gross written premiums) * 100%

Life assurance provision to written premiums – net of reinsurance – ((Life assurance provision – net of reinsurance + net of reinsurance provision for life assurance policies where the investment risk is borne by the policyholders) / written premiums – net of reinsurance) * 100%

Provision for claims outstanding to gross claims paid – (Provision for claims outstanding / gross claims paid) * 100%

Assets turnover ratio – (Gross written premiums / average assets value) * 100%

Ratio of capital and reserves profitability – (Written premiums – net of reinsurance / capital and reserves) * 100%

Investment dynamics – (Balance-sheet investments as of the end of the reporting period / balance-sheet investments as of the beginning of the reporting period) * 100%

Investments share in the written premiums – net of reinsurance – (Balance-sheet investments / written premiums – net of reinsurance) * 100%

General ratio of investments level – $(\text{Balance sheet investments} / (\text{capital and reserves} + \text{insurance fund})) * 100\%$

Gross claims ratio – $((\text{Gross claims paid} + \text{gross change in provision for claims outstanding}) / \text{gross earned premiums}) * 100\%$

Claims ratio – net of reinsurance – $(\text{Claims incurred} / \text{earned premiums} - \text{net of reinsurance}) * 100\%$

Acquisition costs ratio – $(\text{Acquisition costs} / \text{gross written premiums}) * 100\%$

Administrative expenses ratio – $(\text{Administrative expenses} / \text{gross written premiums}) * 100\%$

Net – operating expenses ratio – $(\text{Net – operating expenses} / \text{gross written premiums}) * 100\%$

Ratio of technical charges – net of reinsurance – $((\text{Net – operating expenses} + \text{other technical charges} - \text{net of reinsurance}) / \text{written premiums} - \text{net of reinsurance}) * 100\%$

INTERDEPENDENCE RATIOS:

Premiums retention ratio – $(\text{Written premiums} - \text{net of reinsurance} / \text{gross written premiums}) * 100\%$

Claims retention ratio – $(\text{Claims paid} - \text{net of reinsurance} / \text{gross claims paid}) * 100\%$

Technical provisions retention ratio – $(\text{Technical provisions} - \text{net of reinsurance} / \text{gross technical provisions}) * 100\%$

AKTY PRAWNE

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz. U. Nr 124, poz. 1153 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154 z późn. zm.)

Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz. U. Nr 226, poz. 1825)

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń (Dz. U. Nr 248, poz. 1654)

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie kwartalnych i dodatkowych rocznych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów reasekuracji (Dz. U. Nr 256, poz. 1720)

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2003 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (Dz. U. Nr 211, poz. 2060 z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz. U. Nr 169, poz. 1330 z późn. zm.)

I. Uwarunkowania sytuacji na rynku ubezpieczeń

I.1. Przebieg procesów makroekonomicznych w gospodarce światowej

Wzrost gospodarczy na świecie

Utrzymująca się w 2011 r. niepewność w globalnej gospodarce była związana z obawami co do kontynuacji wzrostu gospodarczego w gospodarkach rozwijających się oraz zmniejszeniem dynamiki PKB krajów rozwiniętych. Wzrost PKB na świecie w 2011 r. kształtował się na poziomie 3,8% i był niższy niż w 2010 r. (5,1%). W krajach rozwiniętych wzrost PKB wynosił 1,6% (spadek tempa wzrostu o 1,4 pkt. proc. w stosunku do 2010 r.), a w krajach rozwijających się i wschodzących PKB kształtował się na poziomie 6,2% (spadek o 1,2 pkt. proc.). Najwyższy wzrost zanotowano w grupie gospodarek rozwijającej się Azji, w której wzrost PKB wyniósł 7,8% (spadek o 1,7 pkt. proc.).

Tabl. 1. Wzrost PKB na świecie oraz w wybranych gospodarkach

	2007	2008	2009	2010	2011
	w %				
Świat.....	5,4	2,8	-0,6	5,1	3,8
Gospodarki rozwinięte.....	2,8	0,1	-3,5	3,0	1,6
Gospodarki rozwijające się i wschodzące.....	8,7	6,1	2,7	7,4	6,2
Stany Zjednoczone.....	1,9	-0,3	-3,1	2,4	1,8
Strefa euro.....	3,0	0,4	-4,4	2,0	1,4
Europa Środkowa i Wschodnia.....	5,4	3,2	-3,6	4,6	5,3
Rozwijające się kraje Azji.....	11,4	7,9	7,0	9,5	7,8
Ameryka Łacińska.....	5,8	4,2	-1,5	6,2	4,5

Źródło: MFW, WEO, październik 2012.

Niski wzrost gospodarek rozwiniętych, szczególnie w strefie euro, wynikał z pogarszającej się sytuacji na rynku długu publicznego, która przełożyła się na spadek oczekiwań podmiotów gospodarczych i wzrost awersji do ryzyka na rynkach finansowych. Siłą napędową globalnego wzrostu stał się eksport. Duże znaczenie dla kondycji światowej gospodarki miał także silny wzrost cen surowców¹.

Globalna nierównowaga w zakresie przepływów kapitałowych na świecie będąca jedną z przyczyn kryzysu finansowego w latach 2008-2009 była również widoczna w 2011 r. Napływ kapitału determinowany był przez warunki finansowania wyznaczone przez politykę monetarną głównych banków centralnych, awersją do ryzyka oraz poszukiwaniem wysokich stóp zwrotu przez inwestorów.

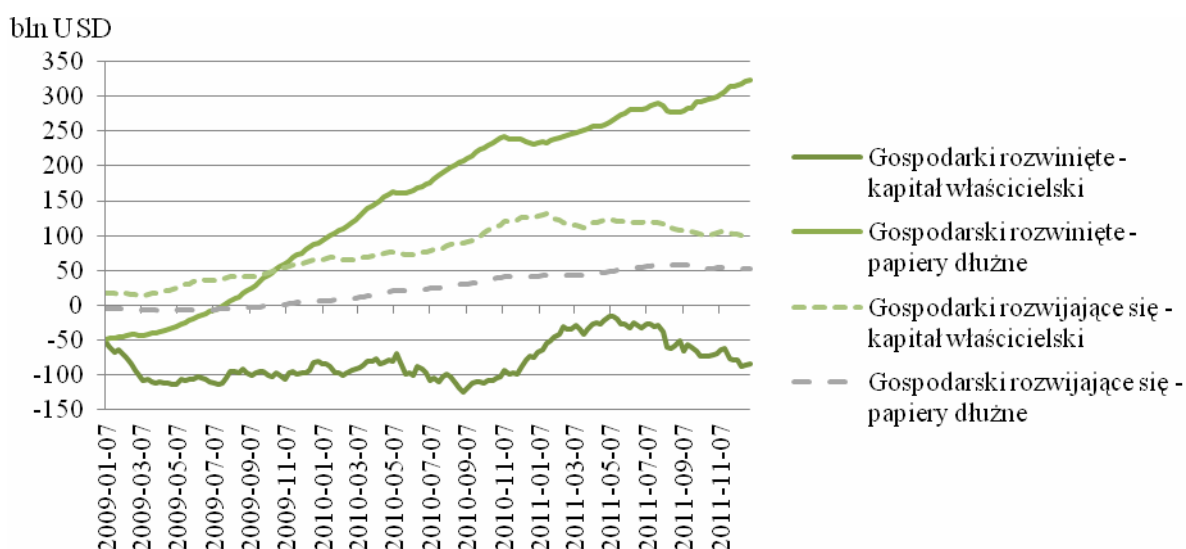
¹ Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej, GUS, 2012, s. 12. www.stat.gov.pl.

Na rynkach finansowych odmiennie kształtowały się w 2011 r. przepływy kapitału właścicielskiego oraz z tytułu dłużnych papierów wartościowych, co świadczyło o podejmowaniu różnych decyzji przez inwestorów z uwagi na stopień ryzyka związany z danymi aktywami.

Według ocen Międzynarodowego Funduszu Walutowego w gospodarkach rozwiniętych w 2011 r. odnotowano kontynuację napływu kapitału związanego z zakupem papierów dłużnych. Wartość przepływów z tego tytułu wynosiła 324,0 bln USD w końcu 2011 r. (wzrost o 40,2% w relacji do 2010 r.). W 2011 r. stwierdzono utrzymujący się odpływ kapitału właścicielskiego w krajach rozwiniętych. Skala dopływu tego kapitału zmniejszyła się w I połowie 2011 r., a następnie zwiększyła w końcu roku, osiągając poziom 84,2 bln USD.

Wzrostowy trend napływu kapitału z tytułu dłużnych papierów wartościowych do gospodarek wschodzących i rozwijających się był kontynuowany w 2011 r. Wartość tych przepływów kształtowała się na poziomie 52,4 bln USD w końcu 2011 r. (wzrost o 26,5% w relacji do 2010 r.). Stwierdzono ograniczenie napływu kapitału właścicielskiego do tych gospodarek, gdyż przepływy z tego tytułu wyniosły 96,9 bln USD w 2011 r. (spadek o 23,1% w relacji o 2010 r.). Odpływ kapitału z rynków wschodzących i rozwijających się w II połowie 2011 r. był konsekwencją powrotu inwestorów do bardziej bezpiecznych aktywów.

Wykres 1. Globalne przepływy kapitału

Źródło: MFW, WEO, październik 2012.

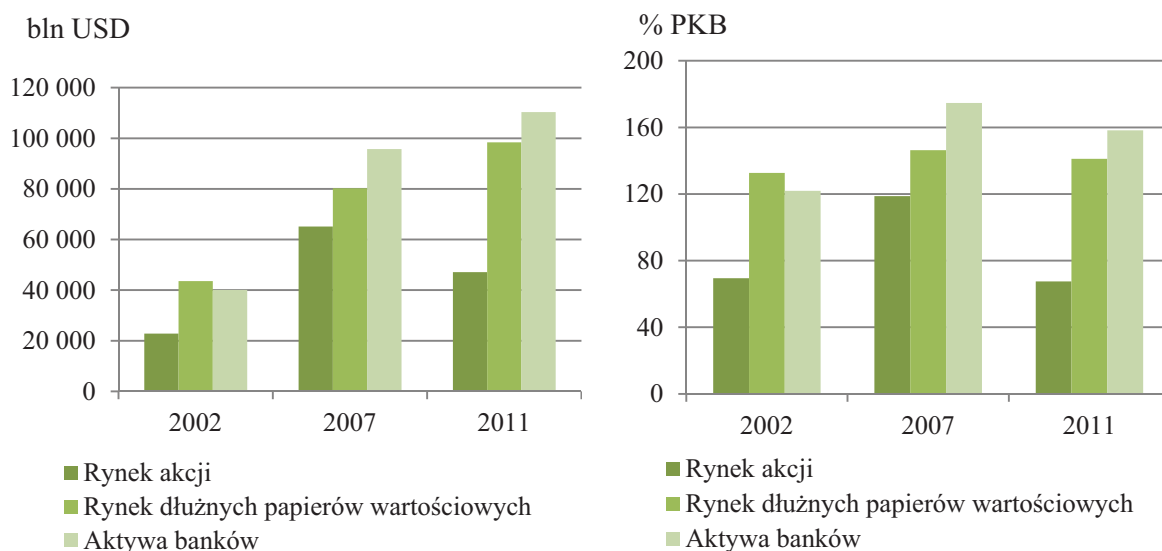
I.2. Globalny rynek finansowy

Sytuacja na europejskim rynku finansowym w 2011 r. była kształtowana przez skutki kryzysu finansowego i wprowadzanych regulacji przez Europejski System Nadzoru Finansowego, którego celem było ograniczanie ryzyka systemowego w UE. Rosnące ryzyko wystąpienia problemów z wypłacalnością najbardziej zadłużonych krajów oraz podmiotów finansowych przyczyniło się do wzrostu zagrożenia stabilności systemu finansowego w strefie euro oraz w krajach UE². Negatywna ocena stabilności sektora bankowego w krajach UE wynikała ze współfinansowania długu krajów przez banki.

Bank Rezerw Federalnych w Stanach Zjednoczonych w 2011 r. m.in. wzmocnił nadzór nad największymi konglomeratami finansowymi, poprzez stworzenie scentralizowanej i multidyscyplinarnej instytucji nadzorczej zajmującej się kontrolą dużych instytucji finansowych (The Large Institution Supervision Coordinating Committee)³. Ponadto FED podejmował działania mające na celu ograniczenie ryzyka na rynkach finansowych, stymulując wzmocnienie pozycji kapitałowej banków.

Wartość globalnego rynku finansowego w 2011 r. wzrosła o 6,1% w relacji do 2007 r. i wynosiła 255 855,5 bln USD⁴. W strukturze tej udział dłużnych papierów wartościowych oraz aktywów banków zwiększył się. Niższy udział w globalnych aktywach finansowych na świecie odnotowano dla rynku akcji. Świadczyło to o ograniczaniu ryzyka przez inwestorów.

Wykres 2. Rozmiar globalnego rynku finansowego

Źródło: MFW, GFSR, październik 2012.

² Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej, GUS, 2012, s. 116. www.stat.gov.pl.

³ 98th Annual Raport, Fed, 2012, s. 87.

⁴ Dane GFSR, MFW, październik 2012.

Relacja wartości globalnych aktywów finansowych do PKB odnotowała w 2011 r. spadek do 366,8% PKB, tj. o 16,5 p. proc. wobec 2007 r. Największy spadek wartości aktywów finansowych odnotowano dla rynku akcji, którego wielkość w odniesieniu do globalnego PKB zmniejszyła się z 118,7% w 2007 r. do 67,5% w 2011 r. Wskazuje to na zmianę struktury rynku finansowego i podejścia inwestorów do ryzyka po kryzysie finansowym w latach 2008-2009.

Sytuacja na rynkach finansowych odbiła się w 2011 r. na koszcie ubezpieczenia niewypłacalności państw. Odzwierciedleniem tego był wzrost spreadów Credit Default Swap (CDS)⁵. Było to skutkiem braku decyzji KE w pierwszej połowie 2011 r., co do podjęcia działań pozwalających na redukcję nadmiernego zadłużenia krajów strefy euro. Nastroje na europejskich rynkach finansowych uległy obniżeniu przy spadkach kolejnych ratingów krajów PIIGS⁶ i negatywnych informacjach dotyczących kondycji banków europejskich⁷.

I.3. Sektor ubezpieczeniowy na świecie oraz w UE

W 2011 r., pomimo strat odnotowanych w globalnym sektorze ubezpieczeniowym związanym z serią katastrof naturalnych w Azji i w regionie Pacyfiku, ubezpieczyciele z grupy ubezpieczeń majątkowych (*non-life*) oraz reasekuracji utrzymali poziom swojego kapitału na bezpiecznym poziomie⁸. Wyzwaniem dla sektora ubezpieczeniowego były inwestycje i struktura lokat ubezpieczycieli, m.in w bezpieczne obligacje skarbu państw, które miały niskie stopy zwrotu, ale cechowały się wysoką płynnością, ograniczając tym samym zyskowność tych instytucji. Problemem, przed którym stanął sektor była także utrzymująca się niepewność na rynkach finansowych i osłabienie popytu na produkty ubezpieczeniowe⁹.

W 2011 r. odnotowano wyższą konkurencję w UE pomiędzy zakładami ubezpieczeń oferującymi ubezpieczenia *life* a sektorem bankowym, w zakresie depozytów i inwestycji¹⁰, kształtującą stopę zwrotu z aktywów finansowych. Na sytuację sektora ubezpieczeń w UE wpłynęły również wypłaty z tytułu katastrof naturalnych. Pomimo to sytuacja sektora ubezpieczeniowego w UE była oceniona jako stabilna, głównie z uwagi na wysoką dynamikę

⁵ Swapy odmowy zapłaty, instrument pochodny (derywaty), który przenosi ryzyko kredytowe, przedstawia miarę kondycji dłużnika (papier wartościowy, który pełni rolę ubezpieczenia niewypłacalności emitentów obligacji).

⁶ Portugalia, Włochy, Irlandia, Grecja i Hiszpania.

⁷ Najwyższy wzrost poziomu spreadów CDS, odnotowano dla Grecji z uwagi na wysokie ryzyko niewypłacalności. (Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej, GUS, 2012, s. 119.).

⁸ Global Insurance Market Report, GIMAR, edition, IAIS, 2012, s. 6.

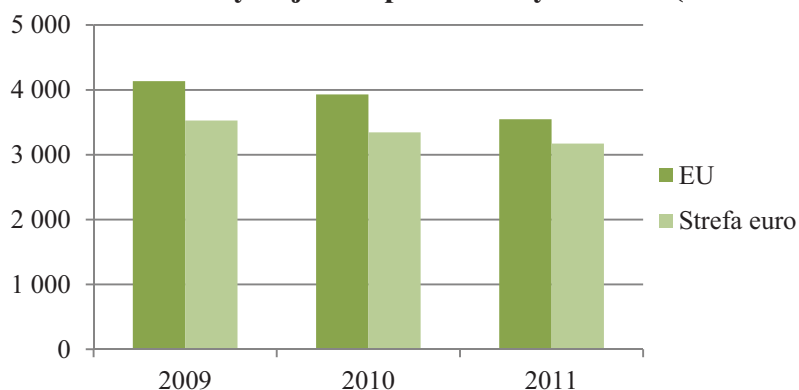
⁹ Global Insurance Market Trends 2012, OECD, listopad 2012, s. 8.

¹⁰ Financial Stability Review, czerwiec 2012, EBC, s. 86.

składki przypisanej brutto, co pozwoliło na utrzymanie rentowności kapitału własnego na poziomie 7,8% (spadek o 1,8 pkt. proc.)¹¹.

Według badań Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych – (EIOPA - The European Insurance and Occupational Pensions Authority) wskaźnik Solvency I dla europejskich instytucji ubezpieczeniowych pozostał w 2011 r. na zadawalającym poziomie wynoszącym ok. 199,0%¹² (wobec 211,0% w 2010 r.). Sektor ubezpieczeniowy w krajach UE w ocenie EIOPA zarówno w działach ubezpieczeń na życie, jak i majątkowych posiadał wystarczający poziom kapitalizacji dla spełnienia wymogów Solvency I i absorpcji potencjalnie mogących wystąpić nierównowag na rynkach finansowych. Pomimo to czynnikami ryzyka, mogącymi kształtować sytuację w sektorze ubezpieczeniowym jest polityka fiskalna prowadzona przez rządy krajów UE oraz uzależniony od tego wzrost gospodarczy.

Wykres 3. Liczba instytucji ubezpieczeniowych w UE (stan na 31 XII)

Źródło: MFW.

W 2011 r. kontynuowany był trend zmniejszania się liczby instytucji ubezpieczeniowych zarówno w strefie euro, jak i w całej Unii Europejskiej. Liczba zakładów ubezpieczeń w UE spadła o 9,7% w odniesieniu do 2010 r., natomiast w strefie euro o 5,1%. Świadczy to o zachodzących procesach fuzji i przejęć na tym rynku. Największą liczbą instytucji ubezpieczeniowych cechuje się rynek francuski. Najwyższe spadki w liczbie działających instytucji ubezpieczeń stwierdzono w Portugalii i Bułgarii¹³.

Aktywa finansowe instytucji ubezpieczeniowych działających na terenie strefy euro wynosiły 5486,6 mld euro w 2011 r., odnotowując nieznaczny wzrost o 0,2% w 2010 r. Największy udział w aktywach finansowych instytucji ubezpieczeniowych w strefie euro

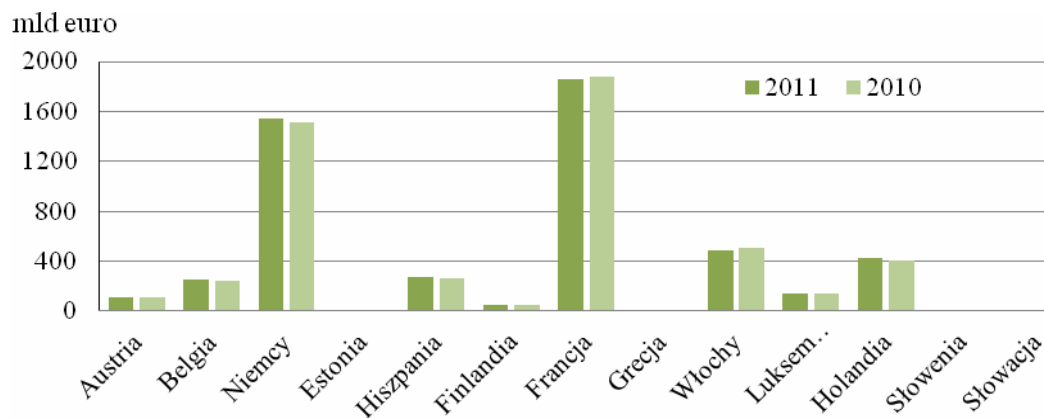
¹¹ Financial Stability Report 2012, czerwiec 2012, EIOPA, s. 18.

¹² Financial Stability Report 2012, 07.06.2012, EIOPA, s. 4, 17.

¹³ Financial Stability Report 2012, 07.06.2012, EIOPA, s. 18.

miały zakłady ubezpieczeń we Francji - 33,9% (spadek o 0,4 pkt. proc. w relacji do 2010 r.) oraz w Niemczech - 28,1% (wzrost o 0,6 pkt. proc. w relacji do 2010 r.).

Wykres 4. Aktywa finansowe instytucji ubezpieczeniowych działających w strefie euro (stan na 31 XII)

Źródło: EBC.

Na sytuację sektora ubezpieczeniowego w UE wpływać będzie perspektywa wdrożenia regulacji Solvency II od stycznia 2014 r., która ma zastąpić Solvency I. Regulacje te nastawione będą na ryzyka, które mogą kształtować stabilność systemu finansowego. Podejście regulacyjne Solvency II jest zbliżone do Bazylei II, ponieważ bierze pod uwagę kluczowe czynniki ryzyka związane z działalnością ubezpieczycieli, współzależność pomiędzy aktywami i zobowiązaniami podmiotów finansowych, wymogi kapitałowe oraz źródła pochodzenia kapitału¹⁴.

I.4. Wzrost gospodarczy w Polsce na tle Unii Europejskiej

Sytuacja polskiej gospodarki i jej wzrost w 2011 r. na tle krajów Unii Europejskiej była korzystna. W 2011 r. produkt krajowy brutto w Polsce wzrósł realnie o 4,3%, w UE 27 o 1,5%, natomiast w strefie euro o 1,4%¹⁵.

W strukturze wzrostu gospodarczego UE w 2011 r. głównym czynnikiem jego tworzenia był eksport netto, którego wkład wyniósł 1,0 p. proc. Wkład popytu krajowego we wzrost PKB w UE kształtował się na poziomie 0,5 p. proc., odnotowując spadek w relacji do roku poprzedniego. Ograniczenie roli tego czynnika wzrostu było wynikiem niższego wkładu ze strony spożycia ogółem¹⁶. Znaczenie inwestycji we wzroście gospodarczym UE w 2011 r. było niewielkie z uwagi na niskie wydatki na inwestycje sektora prywatnego. Odnotowano

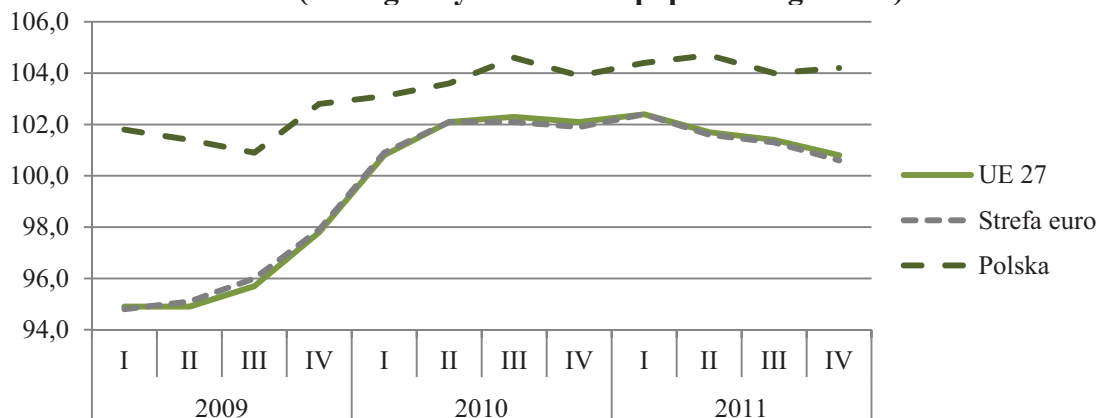
¹⁴ Global Financial Stability Report, październik 2012, MFW, s. 132.

¹⁵ Dane Eurostat.

¹⁶ Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej, GUS. www.stat.gov.pl.

również ograniczony potencjał cyklu zapasów w kształtowaniu wzrostu gospodarczego, gdyż jego kontrybucja wynosiła 0,2 p. proc. wobec 0,9 p. proc. w 2010 r.

**Wykres 5. Dynamika wzrostu PKB w Polsce i UE
(analogiczny okres roku poprzedniego =100)**

Źródło: Biuletyn Statystyczny GUS w latach 2009-2011.

W 2011 r. PKB w Polsce był kształtowany głównie przez popyt krajowy, który wzrósł o 3,4%. Wzrost popytu krajowego wiązał się z wyższym spożyciem indywidualnym (wzrost o 2,5%) oraz akumulacją brutto (o 10,5%), w tym stwierdzono zwiększenie nakładów brutto na środki trwałe (o 9,0%). Wkład nakładów brutto na środki trwałe wyniósł 1,8 p. proc. w 2011 r. wobec ujemnej kontrybucji w roku poprzednim (-0,1 p. proc.).

W 2011 r. stwierdzono zmniejszenie dynamiki spożycia ogółem o 1,9 p. proc. do poziomu 1,5%, który zasadniczo był skutkiem konsolidacji fiskalnej ukierunkowanej na ograniczenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych. Spożycie indywidualne odnotowało spadek o 0,7 p. proc., a jego kontrybucja w PKB kształtowała się na poziomie 1,9 p. proc.

Saldo obrotów z zagranicą w 2011 r. korzystnie wpłynęło na wzrost gospodarczy Polski z uwagi na wyższą dynamikę wzrostu eksportu (7,7%) niż importu (5,5%) (kontrybucja do wzrostu PKB wyniosła 0,9 p. proc.).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej wzrosła o 4,3%, co było skutkiem wyższej wartości wygenerowanej w sektorze budownictwa oraz przemysłu. W sekcji działalności finansowej i ubezpieczeniowej wartość dodana zmniejszyła się o 2,5%.

Tabl 2. Dynamika PKB w Polsce i wkłady PKB (r/r)

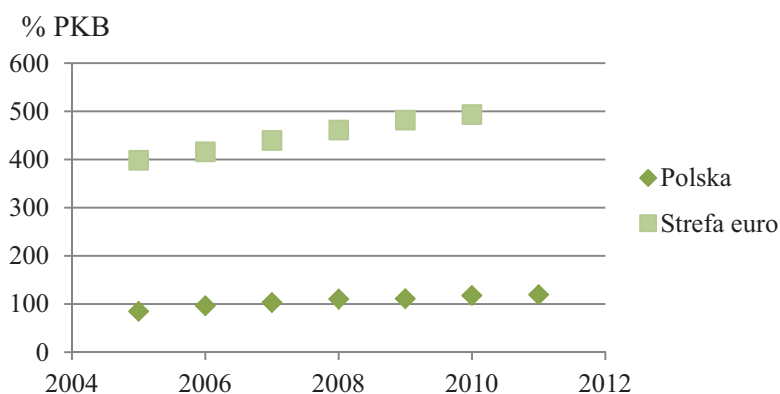
	Dynamika realna PKB			Kontrybucja PKB		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
	w %					
PKB	1,6	3,9	4,3	1,6	3,9	4,3
Popyt krajowy.....	-1,1	4,6	3,4	-1,1	4,6	3,4
Spożycie ogółem.....	2,0	3,4	1,5	1,6	2,7	1,2
Spożycie indywidualne.....	2,1	3,2	2,5	1,2	1,9	1,5
Akumulacja brutto	-11,5	9,3	10,5	-2,7	1,9	2,2
Nakłady brutto na środki trwałe	-1,2	-0,4	9,0	-0,3	-0,1	1,8
Saldo obrotów z zagranicą..	-	-	-	2,7	-0,7	0,9
Eksport.....	-6,8	12,1	7,7	-	-	-
Import	12,4	13,9	5,5	-	-	-
Wartość dodana brutto.....	1,8	3,7	4,3	-	-	-

Źródło: GUS, Informacje bieżące, Skorygowane kwartalne szacunki PKB za lata 2008 – 2011 oraz dane za I i II kwartał 2012 r.

I.5. Znaczenie rynku ubezpieczeń w systemie finansowym w Polsce

W 2011 r. w Polsce przyrost relacji aktywów finansowych do PKB wyniósł 1,9 p. proc. i kształtował się na poziomie 115,5% PKB. Zwiększenie wartości aktywów finansowych w Polsce w 2011 r. wynikało ze wzrostu aktywów sektora bankowego i funduszy inwestycyjnych. Tempo wzrostu wartości aktywów całego sektora finansowego w Polsce było niższe w 2011 r. niż w roku poprzednim. Wartość aktywów finansowych zakładów ubezpieczeń wyniosła 146,8 mld zł, odnotowując wzrost o 1,2% w relacji do roku poprzedniego.

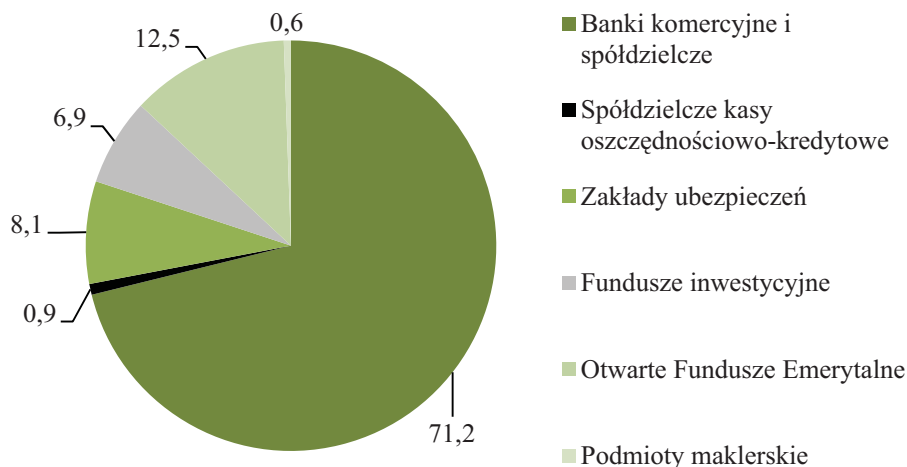
Wykres 6. Aktywa finansowe w relacji do PKB (stan na 31 XII)

Źródło: NBP, Rozwój systemu finansowego w Polsce, publikacje w latach 2005-2011, na podstawie danych GUS i KNF.

W strukturze aktywów finansowych na polskim rynku finansowym najwyższy udział aktywów należał do sektora bankowego. Aktywa te stanowiły 71,2% (1 1294,8 mld zł).

Wykres 7. Struktura aktywów finansowych na polskim rynku finansowym w 2011 r. (w %) (stan na 31 XII)

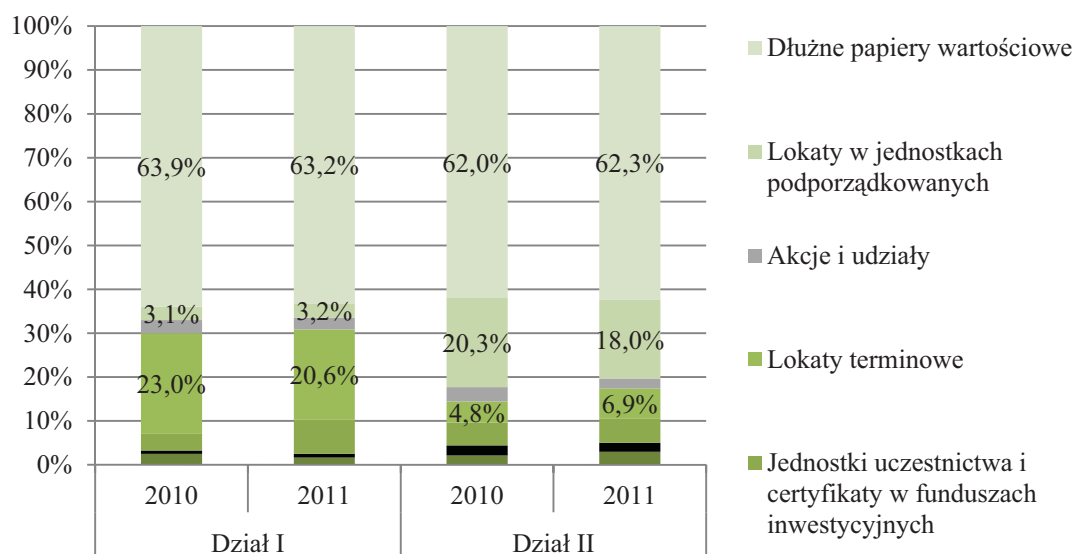
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: NBP, Rozwój systemu finansowego w Polsce, 2010 r. oraz danych KNF i GUS dla 2011 r.

Udział aktywów zakładów ubezpieczeń w aktywach finansowych ogółem w 2011 r. wynosił 8,1% i był niższy o 0,6 p. proc. wobec 2010 r. (146,8 mld zł). Wartość aktywów finansowych zakładów ubezpieczeń wzrosła w 2011 r. o 1,7 mld zł w porównaniu do roku poprzedniego, kontynuując trend rosnący.

Wysokość lokat zakładów ubezpieczeń w 2011 r. wynosiła 93,1 mld zł. W strukturze lokat zakładów ubezpieczeń w 2011 r. przeważał udział inwestycji w dłużne papiery wartościowe¹⁷, których udział w ubezpieczeniach majątkowych stanowił 62,2%, a w ubezpieczeniach na życie 63,2%.

¹⁷ Głównie były to obligacje emitowane, poręczone lub gwarantowane przez Skarb Państwa.

**Wykres 8. Struktura lokat zakładów ubezpieczeniowych
(stan na 31 XII)**

Źródło: Raport stabilności systemu finansowego, lipiec 2012, NBP.

Znaczącą różnicę w strukturze lokat odnotowano w zakresie inwestycji w jednostkach podporządkowanych. Udział tych lokat w całości lokat zakładów ubezpieczeń majątkowych wyniósł 18,0%, a w zakładach ubezpieczeń na życie 3,2%.

I.6. Dodatkowe uwarunkowania gospodarczo-społeczne rozwoju rynku ubezpieczeń w Polsce

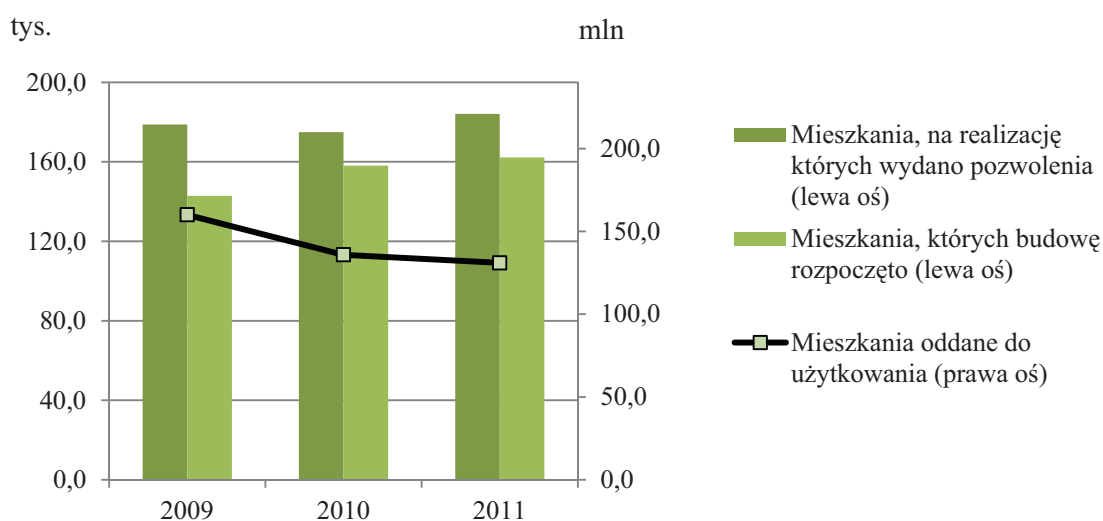
I.6.1. Sytuacja na rynku nieruchomości

Rozwój sektora ubezpieczeń związany jest z koniunkturą na rynku nieruchomości z uwagi na potrzeby ubezpieczenia mienia oraz wykorzystania produktów ubezpieczeniowych w trakcie ich finansowania. W 2011 r. wydano 184,1 tys. pozwoleń na budowę mieszkań, odnotowując wzrost ich liczby o 5,3% wobec 2010 r. Zwiększyła się również o 4,1 tys. w relacji do roku poprzedniego liczba mieszkań budowę, których rozpoczęto. W 2011 r. odnotowano kontynuację zmniejszającej się liczby mieszkań ogółem oddanych do użytku, odnotowano spadek o 3,6% w relacji do roku poprzedniego (do poziomu 130,9 tys.).

Sytuacja na rynkach finansowych przełożyła się na dostępność do kredytów mieszkaniowych gospodarstw domowych, denominowanych w walutach obcych. Wycofanie się banków z tej formy kredytowania wiązało się z zastrzeżeniem rekomendacji nałożonych na banki przez KNF (rekomendacja S i T¹⁸), wpłynęło to na obniżenie zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców na zakup mieszkania.

¹⁸ Rekomendacja S wdrożona w 2009 r., dotyczyła dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Rekomendacja T, wdrożona w 2010 r., dotyczyła dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Wykres 9. Liczba mieszkań

Źródło: GUS Biuletyn Statystyczny z lat 2010-2012.

W 2011 r. odnotowano niewielkie nominalne spadki cen mieszkań, natomiast na rynku pierwotnym ceny mieszkań utrzymywały się na stabilnym poziomie.

I.6.2. Dynamika akcji kredytowej banków

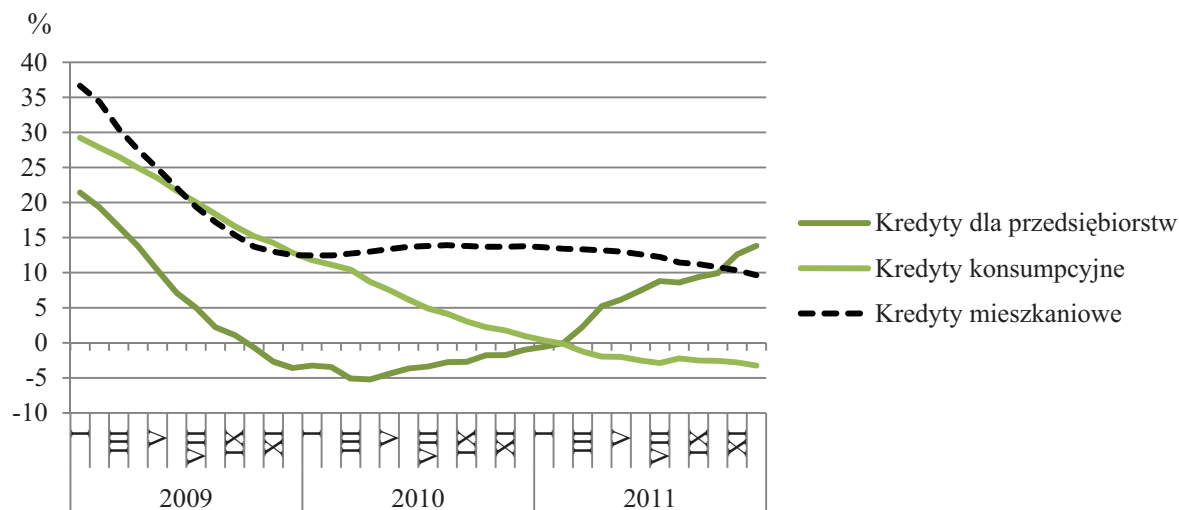
Wzrost akcji kredytowej wiąże się z wyższym zainteresowaniem dodatkowymi produktami ubezpieczeniowymi podwyższającymi koszt kredytu, ale również pozwalającymi na ograniczanie ryzyka poprzez jego przeniesienie na ubezpieczyciela. Część produktów ubezpieczeniowych związanych jest z zaciągnięciem kredytu hipotecznego, a wśród nich wyróżnić można m.in. ubezpieczenia pomostowe, wkładu własnego, nieruchomości, na życie oraz od utraty pracy.

Od IV kwartału 2009 r. tempo przyrostu kredytów dla sektora niefinansowego kształtowało się w przedziale 7-8%¹⁹. W 2011 r., od II kwartału, rozpoczęło się odbudowywanie dynamiki akcji kredytowej dla przedsiębiorstw, jej wzrost wynosił na koniec roku 13,8%. Kredyty konsumpcyjne charakteryzowały się trendem spadkowym, odnotowując w końcu 2011 r. dynamikę ujemną, której poziom wynosił 96,8 w relacji do roku poprzedniego. Sytuacja ta wynikała z pogorszenia się jakości portfela tych kredytów oraz konsekwencji rekomendacji T, która wpłynęła na zmniejszanie kwot nowo udzielanych kredytów konsumpcyjnych. Banki w końcu 2011 r. zaostryły kryteria udzielania kredytów mieszkaniowych, co wiązało się ze spadkiem dynamiki akcji kredytowej z 113,8 w styczniu

¹⁹ Raport stabilności systemu finansowego, lipiec 2012, NBP.

do 109,6 w grudniu. Działo się to także z uwagi na obowiązującą od 2011 r. nowelizację Rekomendacji S.

**Wykres 10. Zmiany akcji kredytowej banków
(analogiczny okres roku poprzedniego =100)**

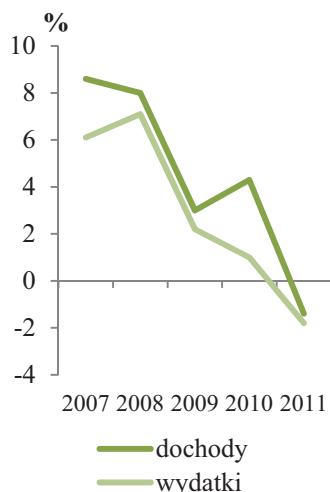
Źródło: Raport stabilności systemu finansowego, lipiec 2012, NBP.

I.6.3. Dochody ludności w Polsce

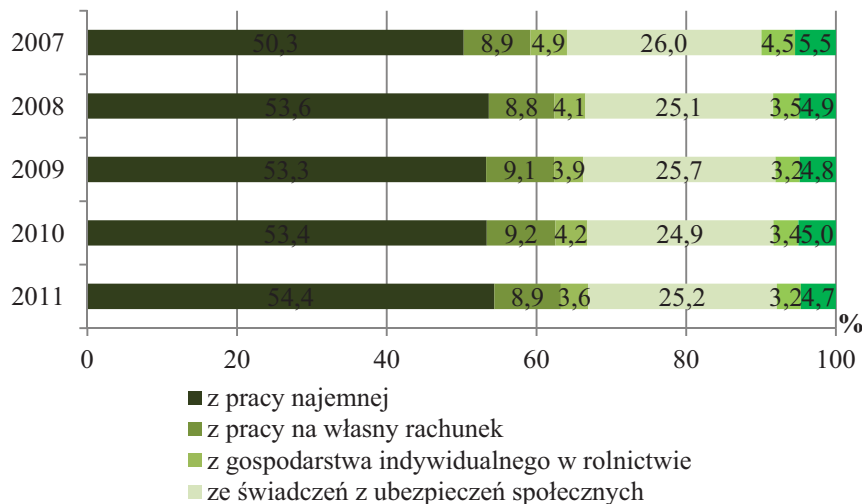
Dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych w 2011 r. spadł w ujęciu realnym o 1,4%. W ujęciu nominalnym dochód rozporządzalny na osobę wyniósł w tym roku 1226,95 zł.

W latach 2007-2011 udział dochodu z pracy najemnej w dochodzie rozporządzalnym na osobę w gospodarstwach domowych ogółem wzrósł z 50,3% do 54,4%. Z kolei udział dochodu ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych wynosił 25,2% w 2011 r. i był niższy o 0,8 p. proc. niż w 2007 r. Udział dochodu z pozostałych świadczeń (m.in. zasiłki dla bezrobotnych) wyniósł 3,2% w 2011 r. i był mniejszy o 1,3 p. proc. niż w 2007 r.

Wykres 11 . Zmiany realne w dochodzie rozporządzalnym i w wydatkach

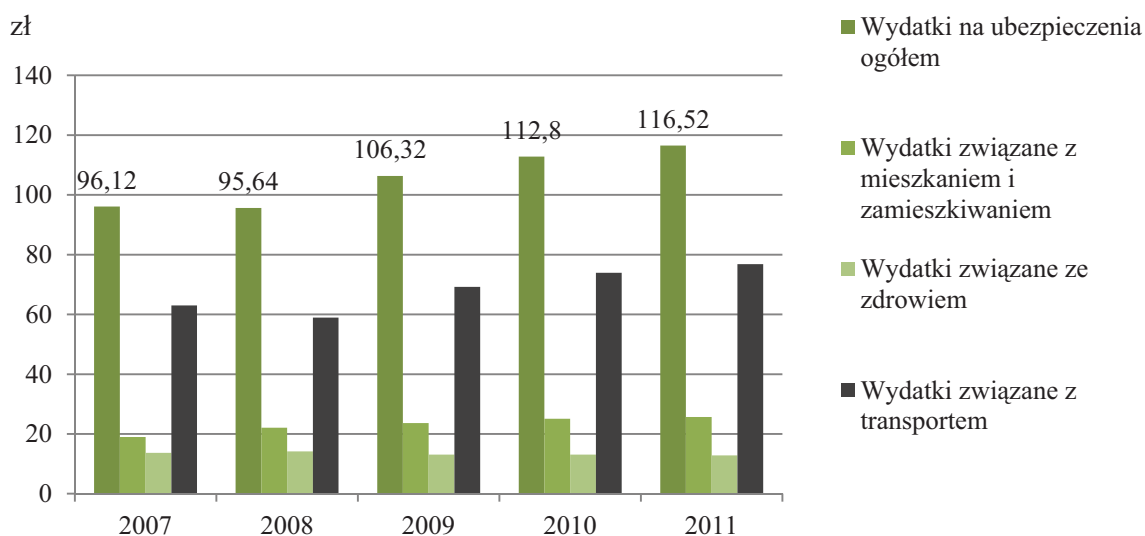
Wykres 12. Źródła przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na jedną osobę

Źródło: dane GUS, obliczenia własne.

Zgodnie z danymi badania budżetów gospodarstw domowych, zgłoszone przez nie wydatki na ubezpieczenia wzrosły w 2011 r. o 3,3% wobec 2010 r. i ich poziom w skali roku wyniósł na jedną osobę w gospodarstwie domowym 116,52 zł. Największy udział w tych wydatkach wiązał się z ubezpieczeniem związanym z transportem, a ich wartość wynosiła średnio w roku 76,8 zł (wzrost o 3,9% wobec 2010 r.). W 2011 r. odnotowano spadek wydatków przypadających na 1 osobę w gospodarstwie domowym związanych z ubezpieczeniem zdrowotnym (o 1,8%).

Wykres 13. Przeciętne roczne wydatki na ubezpieczenia^{*)}

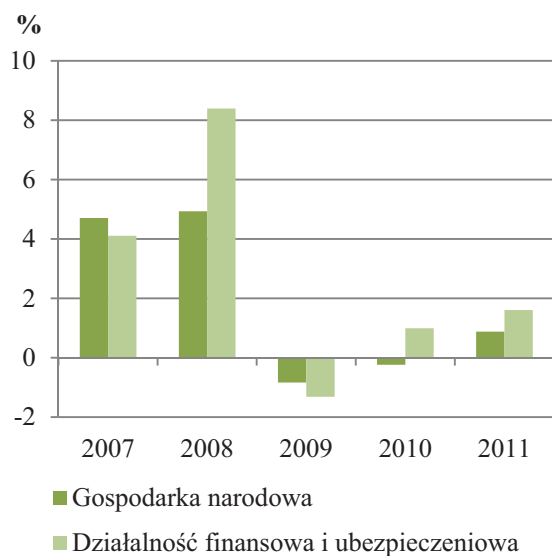
^{*)} Przeciętne roczne wydatki na ubezpieczenia, w tym poszczególne kategorie na jedną osobę w gospodarstwie domowym.

Źródło: dane GUS.

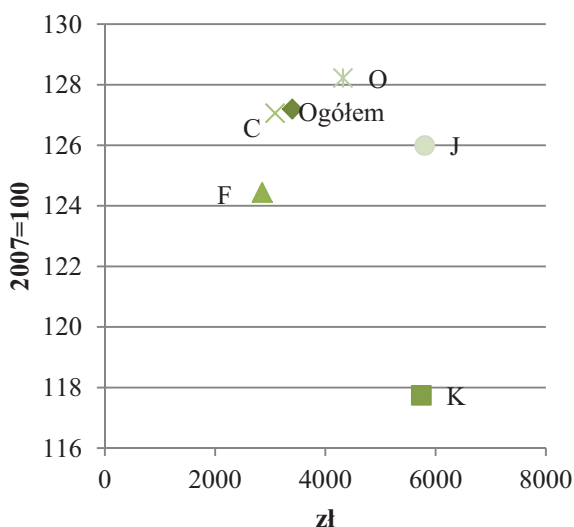
I.6.4. Sytuacja na rynku pracy w Polsce

Przeciętne zatrudnienie w 2011 r. wyniosło 9 830,1 tys. osób i było wyższe o 0,9% niż w 2010 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej było równe 3399,52 zł, co oznaczało wzrost o 5,4%. W ujęciu realnym wynagrodzenia wzrosły o 1,2%.

Wykres 14. Zmiana przeciętnego zatrudnienia

Wykres 15. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej i wybranych sekcjach w 2011 r.

Źródło: dane GUS, obliczenia własne.

a Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe; F – Budownictwo; J – Informacja i komunikacja; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne.

W sekcji „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” przeciętne zatrudnienie wyniosło 286,2 tys. osób (wzrost o 1,6%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w tej sekcji istotnie przekraczało wynagrodzenie w gospodarce narodowej i wynosiło 5738,75 zł. Oznaczało to jego wzrost o 6,6% w stosunku do poprzedniego roku. Od 2007 r. wynagrodzenia w gospodarce narodowej wzrosły o 27,2%, natomiast w „Działalności finansowej i ubezpieczeniowej” o 17,7%.

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniosła 1 982,7 tys. osób pod koniec 2011 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w tym okresie 12,5% i była wyższa o 0,1 p. proc. niż przed rokiem. Udział liczby długotrwale bezrobotnych²⁰ wśród zarejestrowanych bezrobotnych wzrósł z 46,4% do 50,3% w 2011 r.

²⁰ Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.

Warunki pracy i wypadki przy pracy

Spośród osób objętych badaniem warunków pracy (5 413,6 tys.) w 2011 r. w warunkach zagrożenia pracowało 525,3 tys. zatrudnionych, tj. 9,7%. Liczba osobozagrożeń, tj. osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia przemnożonych przez liczbę czynników, którymi były zagrożone, wyniosła 651,2 tys. Czynniki związane ze środowiskiem pracy (hałas, pyły przemysłowe) stanowiły 57,9% osobozagrożeń, czynniki związane z uciążliwością pracy (np. ciężki wysiłek fizyczny, niedostateczne oświetlenie pracy) 29,4%, zaś czynniki mechaniczne (niebezpieczne maszyny) 12,7%.

Liczba świadczeń zrealizowanych przez ZUS w 2011 r. z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wyniosła 27,0 tys. Ich ogólny koszt wyniósł 85,1 mln zł, zaś średni 3157,3 zł.

W 2011 r. zgłoszono 97 223 osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, tj. liczba ta wzrosła o 3,2% w porównaniu z 2010 r. Biorąc pod uwagę liczbę wypadków na 1000 osób pracujących, największe natężenie wypadków miało miejsce w sekcji „Górnictwo i wydobywanie” (16,07) oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” (14,84).

Tabl. 3. Liczba wypadków na 1000 osób pracujących według wybranych sekcji PKD w 2011 r.

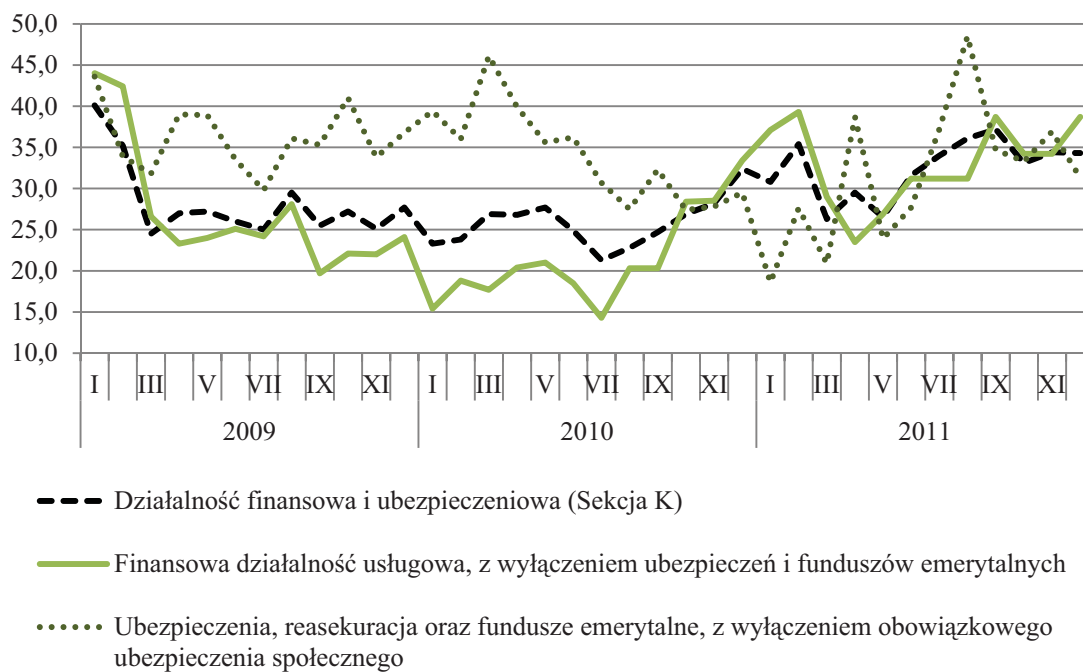
Ogółem	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przetwórstwo przemysłowe	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Budownictwo	Górnictwo i wydobywanie	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
8,35	13,01	13,64	14,84	10,5	16,07	10,62	10,11

I.6.5. Koniunktura w działalności finansowej i ubezpieczeniowej

Wskaźnik koniunktury w działalności finansowej i ubezpieczeniowej charakteryzował się wyższymi ocenami przedsiębiorstw w 2011 r. niż w 2010 r. Koniunktura (wskaźnik) w ocenie jednostek gospodarczych z tej sekcji odnotowała wzrost w II i III kwartale 2011 r.²¹.

²¹ Wskaźnik GUS ustalony na podstawie badań ankietowych dotyczących podstawowych cech koniunktury jednostek usługowych: sytuacji gospodarczej jednostki, popytu na usługi, zatrudnienia, barier w działalności usługowej, sprzedaży usług, mocy produkcyjnych, zagwarantowanego okresu działania jednostki, sytuacji finansowej, opóźnień płatności, cen usług, źródeł finansowania działalności usługowej oraz nakładów inwestycyjnych.

**Wykres 16. Koniunktura w działalności finansowej i ubezpieczeniowej w Polsce
(ogólna sytuacja gospodarcza)**

Źródło: Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach 2000-2012, GUS.

II. Światowy rynek ubezpieczeniowy

Z uwagi na wystąpienie na świecie w 2011 r. takich zjawisk jak trzęsienia ziemi, powódzie i katastrofy wywołane działalnością człowieka, rok ten był jednym z najbardziej kosztownych lat w historii dla instytucji ubezpieczeniowych. Wartość szkód ekonomicznych z tego tytułu wyniosła około 370 mld USD, a wartość oszacowanych szkód ubezpieczeniowych sięgnęła 116 mld USD.²² W porównaniu do 2010 r. szkody ekonomiczne wzrosły o 69,7%²³, a szkody ubezpieczeniowe wzrosły ponad dwukrotnie i w ciągu kilkudziesięciu lat obserwacji (od początku lat 70-tych) były na drugim miejscu pod względem wysokości tych szkód.

Tabl. 4. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach gospodarczych na świecie

Wyszczególnienie	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w mld USD							
Ogółem	2 445	3 446	3 711	4 128	4 220	4 110	4 336	4 597
Europa	786	1 335	1 489	1 765	1 704	1 614	1 615	1 651
Azja	647	765	779	812	935	1 014	1 172	1 298
Ameryka Północna ...	906	1 188	1 262	1 339	1 344	1 249	1 276	1 326
Pozostałe kontynenty	106	158	181	212	237	227	273	322

Źródło: Swiss RE; <http://www.swissre.com>.

W 2011 r. według danych Swiss Re²⁴ wartość światowego przypisu składki globalnego rynku ubezpieczeń wyniosła 4 597 mld USD i wzrosła o 6,0% w relacji do 2010 r.

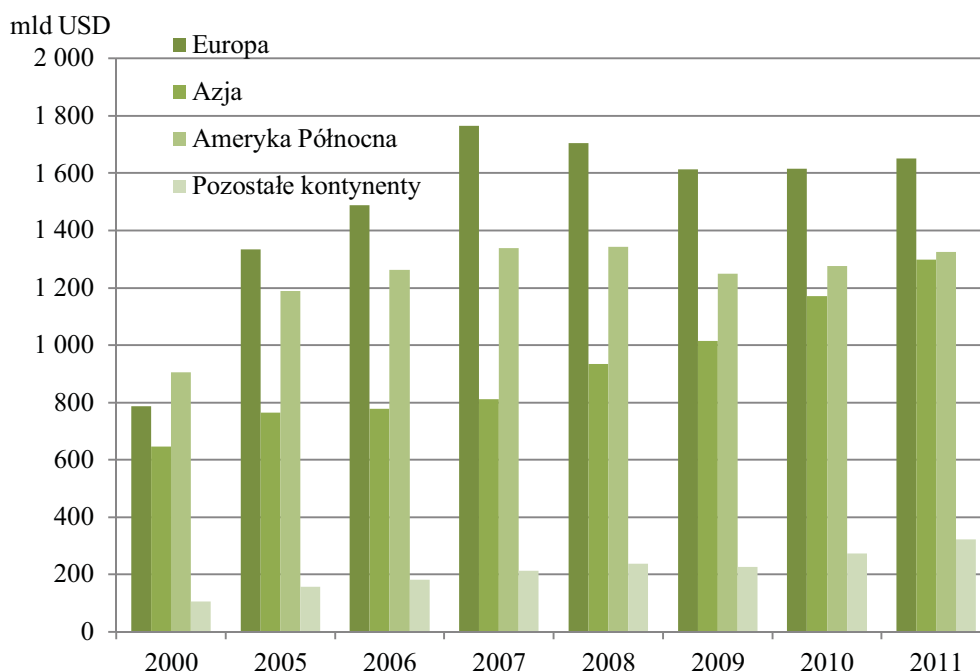
W Ameryce Północnej składka brutto w 2011 r. wzrosła o 3,9% w porównaniu z rokiem poprzednim, w Azji o 10,8%, w Europie o 2,2%, a na pozostałych kontynentach o 18,0%. W rezultacie, w 2011 r. udział Europy w globalnej składce brutto obniżył się do 35,9%, Ameryki Północnej do 29,5%, a udział Azji zwiększył się do 28,2%. Wzrósł również udział pozostałych kontynentów, w Afryce i Oceanii do 3,6%, a Ameryki Łacińskiej i Karaibów do 3,4% światowej składki brutto.

²² *Natural catastrophes and man-made disasters in 2011: historic losses surface from record earthquakes and floods*, Sigma No 2/2012, Swiss Re, s. 2.

²³ *Natural catastrophes and man-made disasters in 2010: a year of devastating and costly events*, Sigma No 1/2011, Swiss Re, s. 2.

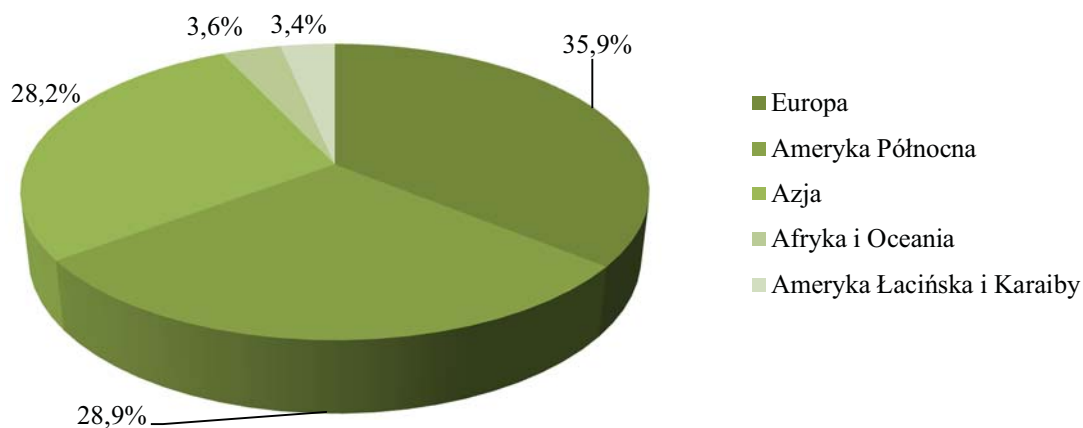
²⁴ Swiss Re, *World insurance in 2011*, no 3/2012.

Wykres 17. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach gospodarczych na świecie

Źródło: Swiss RE; <http://www.swissre.com>.

Wykres 18. Składka przypisana brutto według kontynentów w 2011 r.

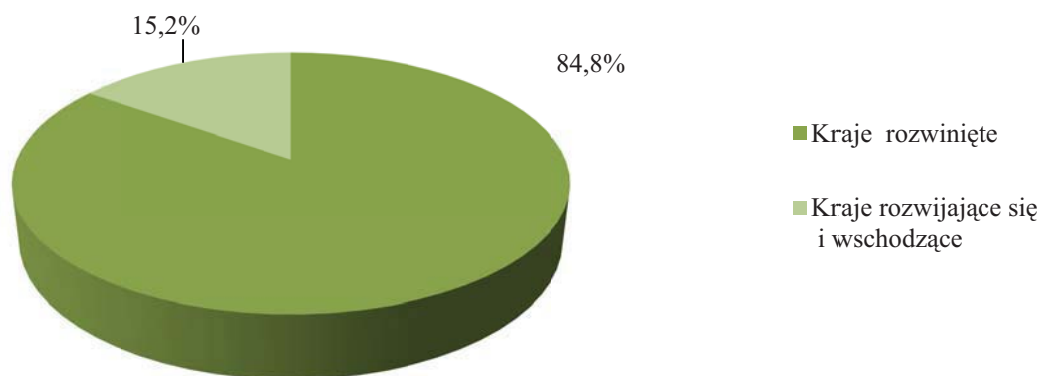
Uwaga: Europa obejmuje Europę Zachodnią oraz Europę Środkową i Wschodnią (z Rosją i Ukrainą, bez Turcji).

Źródło: Swiss Re, *Sigma* No.3/2012: *World insurance in 2011*.

W porównaniu z poprzednim rokiem, rok 2011 przyniósł zastój w rozwoju rynku ubezpieczeń w krajach rozwiniętych w związku ze słabą kondycją gospodarczą w ogarniętym kryzysem krajach europejskich. Niewielki wzrost odnotowano w krajach rozwijających się i wschodzących, głównie za sprawą wzrostu rynku ubezpieczeń w Rosji i Brazylii, gdyż

w Chinach i Indiach, które mają ponad 42% udział rynku krajów rozwijających się, nastąpił spadek składki.²⁵

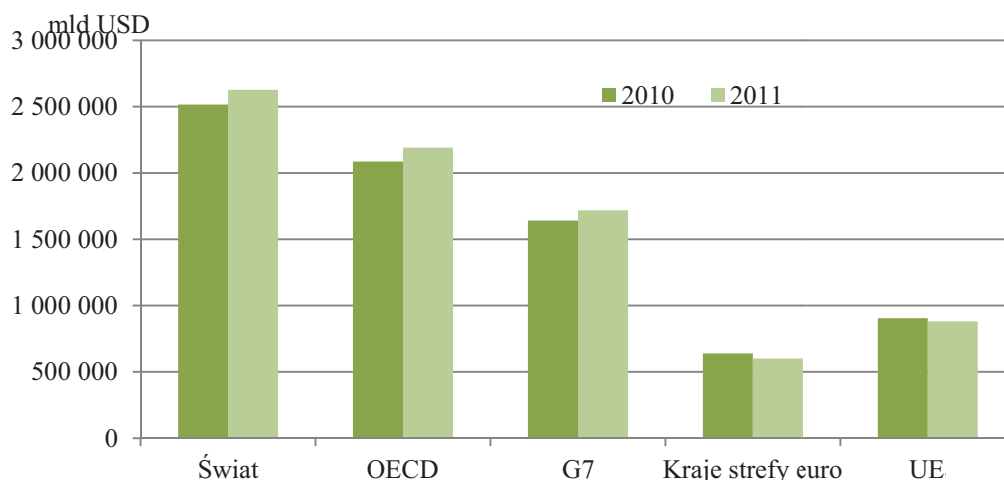
Wykres 19. Składka przypisana brutto według grup krajów poziomu gospodarczego w 2011 r.

Źródło: Swiss Re, *Sigma No.3/2012: World insurance in 2011*.

Łączna wartość składki przypisanej *life* wyniosła 2 627 mld USD i wzrosła o 4,4% w porównaniu z 2010 r. W sektorze *non-life* składka ta wyniosła 1 970 mld USD i była większa o 8,3% niż w poprzednim roku.

Wykres 20. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach *life* w grupach państw

Źródło: Swiss Re, *Sigma No.3/2012: World insurance in 2011*.

Według Swiss Re składka przypisana brutto na rynku ubezpieczeń krajów OECD²⁶ wzrosła z 3 633 mld USD do ponad 3 843 mld USD. W ujęciu wartościowym najwyższą

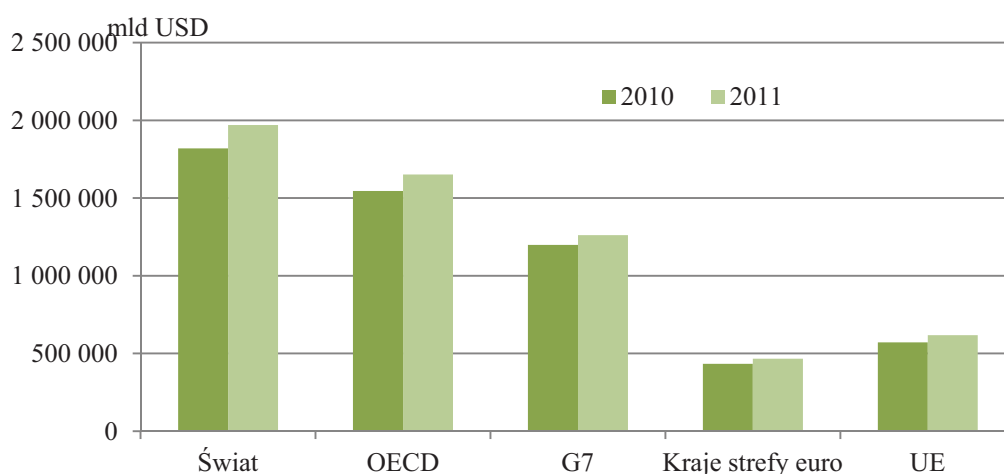
²⁵ Swiss Re, *World insurance in 2011*, no 3/2012, str. 20.

²⁶ 34 państwa

składkę w 2011 r. wynoszącą 1 205 mld USD (tj. 31,4% całej składki przypisanej państw OECD) zebrano w Stanach Zjednoczonych.

Składka przypisana brutto w dziale *life* była wyższa w porównaniu do działu *non-life* we wszystkich grupach państw. Składka zebrana w ubezpieczeniach *life* w 2011 r. wzrosła w krajach OECD i G7, a zmniejszyła się w Unii Europejskiej i krajach strefy euro. W ubezpieczeniach *non-life* składka zwiększyła się we wszystkich grupach państw.

Wykres 21. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach *non-life* w grupach państw

Źródło: *Swiss Re, Sigma No.3/2012: World insurance in 2011.*

III. Rynek ubezpieczeniowy w krajach Unii Europejskiej w 2010 r.²⁷

III.1. Ogólne informacje o zakładach ubezpieczeń w krajach UE

Bogatym źródłem informacji o sytuacji na europejskim rynku ubezpieczeniowym są dane prezentowane przez stowarzyszenie *Insurance Europe* (poprzednia nazwa CEA)²⁸. Organizacja ta liczy 34 członków, reprezentantów państw europejskich, w tym skupia wszystkie kraje Unii Europejskiej. Na podstawie informacji statystycznych przekazanych przez kraje członkowskie przygotowuje rokrocznie raporty zawierające zagregowane dane o składce i portfelu lokat wszystkich zakładów ubezpieczeniowych stosujących standardy jednolitego rynku ubezpieczeniowego. Zrzeszone w organizacjach należących do *Insurance Europe* zakłady stanowią około 95% rynku europejskiego mierzonego składką przypisaną brutto.

²⁷ Z uwagi na dostępność danych za 2011 r. analiza skupia się na tym roku.

²⁸ *Insurance Europe* stanowi federację 34 organizacji reprezentujących firmy prowadzące działalność ubezpieczeniową oraz reasekurację czynną. Ze strony polskiej członkiem *Insurance Europe* jest Polska Izba Ubezpieczeń.

W porównaniu z liczbą firm ubezpieczeniowych funkcjonujących w 2009 r., liczba tych firm w 2010 r. zwiększyła się o 445 ubezpieczycieli, osiągając liczbę 5247 jednostek. W Wielkiej Brytanii, gdzie skoncentrowana była jedna czwarta wszystkich firm ubezpieczeniowych działających na terytorium Unii Europejskiej w analizowanym okresie, nastąpił łączny przyrost o 380 zakładów ubezpieczeniowych. Przyrost, który zaobserwowano też w innych krajach, przeważał zmniejszenie liczby o 24 zakładów ubezpieczeń w Niderlandach.

Tabl. 5. Liczba zakładów ubezpieczeń w krajach UE

Kraj	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	4 777	4 749	4 658	4 959	4 873	4 773	4 936	4 881	4 802	5 247
Austria	75	73	72	71	73	72	71	71	72	127
Belgia	204	201	189	181	171	162	157	152	148	147
Bułgaria	.	.	.	.	.	.	205	284	325	367
Cypr	36	36	34	33	33	32	30	34	34	34
Czechy	43	42	42	40	45	49	52	53	53	53
Dania	243	228	216	213	206	201	202	202	159	186
Estonia	14	13	13	13	12	16	19	20	19	19
Finlandia	69	68	68	68	67	66	63	63	63	63
Francja	504	495	486	475	486	477	464	461	452	441
Grecja	107	102	100	99	95	90	86	85	82	73
Hiszpania	414	401	393	379	362	354	357	296	294	287
Irlandia	196	199	224	217	226	229	233	236	227	227
Litwa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Luksemburg	93	94	95	95	95	95	94	96	97	95
Łotwa	21	20	19	18	20	20	21	23	25	25
Malta	19	18	18	20	25	37	41	44	53	56
Niderlandy	360	343	333	322	311	330	316	301	287	263
Niemcy	640	645	640	633	632	613	609	607	596	582
Polska	71	74	77	74	74	72	76	66	66	63
Portugalia	86	85	74	70	70	76	83	85	87	82
Rumunia	.	42	46	39	37	36	42	43	45	43
Słowacja	28	29	28	25	26	25	24	20	20	22
Słowenia	14	14	15	16	16	17	17	17	20	20
Szwecja	461	448	440	428	415	392	392	381	381	384
W. Brytania	810	806	772	1 167	1 118	1 050	1 017	972	934	1 314
Węgry	23	28	28	28	28	27	31	30	30	32
Włochy	246	245	236	235	230	235	234	239	233	242

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Distribution Channel, July 2012.*

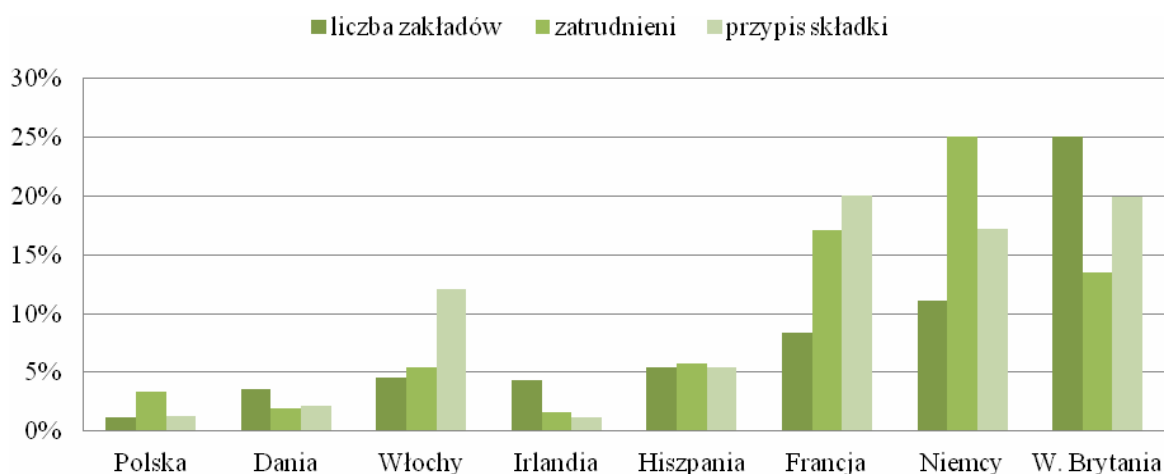
W 2010 r. w zakładach ubezpieczeniowych krajów Unii Europejskiej nastąpił spadek liczby pracowników do 864,6 tys. osób (o 0,6%) w stosunku do roku poprzedniego. Około 86,7% personelu firm ubezpieczeniowych Unii Europejskiej było zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin, jednak zaobserwowano zróżnicowanie wahające się od 75,7% w Belgii do 100% udziału tej grupy pracowników w Portugalii.

Tabl. 6. Liczba pracowników etatowych w zakładach ubezpieczeń w krajach UE

Kraj	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ogółem	878 327	871 869	930 012	992 801	959 182	917 738	916 011	920 198	869 701	864 565
Austria	27 359	25 925	26 106	26 494	26 267	26 292	26 667	26 547	26 732	26 538
Belgia	26 293	25 912	24 722	24 506	24 004	23 752	24 048	24 300	23 964	23 695
Bulgaria	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Cypr	1 650	1 660	1 665	1 691	1 700	1 749	1 767	1 854	1 874	1 965
Czechy	15 718	15 740	15 658	14 600	14 506	14 410	14 501	14 726	14 498	14 359
Dania	13 692	13 516	13 647	14 181	14 046	14 259	15 995	16 273	16 455	16 773
Estonia	1 623	1 552	1 458	1 444	1 364	1 458	1 458	1 536	1 737	1 739
Finlandia	10 888	11 301	11 542	11 180	10 448	10 583	10 669	10 810	10 563	10 472
Francja	138 600	139 200	138 500	138 000	143 700	143 750	143 950	145 200	147 700	147 500
Grecja	9 500	9 500	9 500	9 500	9 500	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Hiszpania	.	.	44 925	42 656	46 099	45 854	45 258	49 293	48 116	50 212
Irlandia	12 842	15 000	15 227	14 989	14 303	14 256	14 762	15 033	14 304	13 556
Litwa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Luksemburg	2 532	2 654	2 673	2 969	3 045	3 170	3 242	3 268	3 710	3 956
Łotwa	1 799	1 786	2 837	2 988	3 333	3 800	.	.	.	.
Malta	625	542	534	642	667	806	832	786	.	.
Niderlandy	.	.	.	63 000	63 000	62 000	61 000	59 000	59 000	57 000
Niemcy	245 400	248 100	244 300	240 800	233 300	225 700	218 900	216 300	216 500	216 400
Polska	32 595	29 521	28 946	28 677	28 864	28 474	30 251	29 623	29 129	29 129
Portugalia	13 700	13 105	12 575	11 835	11 829	11 518	11 295	11 307	11 270	11 224
Rumunia	.	.	25 300	36 130	36 000	.	.	.	15 083	9 220
Słowacja	7 916	7 622	6 743	6 484	6 304	6 300	6 300	6 640	6 218	6 097
Słowenia	4 929	5 204	5 521	5 690	5 878	5 992	6 064	6 331	6 306	6 128
Szwecja	17 258	18 987	18 973	18 914	19 000	19 389	20 032	20 715	19 259	20 414
W. Brytania	223 900	217 475	211 300	208 100	176 100	179 300	177 500	178 700	117 000	117 000
Węgry	27 762	27 587	28 069	27 226	26 001	26 131	26 242	26 125	23 914	25 003
Włochy	41 746	39 980	39 291	40 105	39 924	39 795	46 278	46 831	47 369	47 185

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Distribution Channel, July 2012.*

Wykres 22. Udziały w rynku ubezpieczeń UE w wybranych krajach w 2010 r.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Market Operators 2010, Total Premiums 2010, July 2012.*

Tabl. 7. Struktura dystrybucji ubezpieczeń *life* i *non-life* w wybranych krajach UE w 2010 r.

Kraje	Sprzedaż bezpośrednia		Agenci		Brokerzy		Bancassurance		Pozostałe kanały dystrybucji	
	<i>life</i>	<i>non-life</i>	<i>life</i>	<i>non-life</i>	<i>life</i>	<i>non-life</i>	<i>life</i>	<i>non-life</i>	<i>life</i>	<i>non-life</i>
w %										
Austria	16,5	35,4	2,9	13,9	14,5	37,3	62,6	5,4	3,5	8,1
Belgia	18,2	20,4	5,2	10,5	32,8	61,3	43,2	6,9	0,6	0,8
Bułgaria	21,8	19,4	56,3	37,1	21,9	43,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Francja	16,0	35,0	7,0	34,0	13,0	18,0	61,0	11,0	3,0	2,0
Irlandia	41,6	40,9	10,4	0,0	48,0	59,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Malta	1,2	37,5	3,2	37,8	3,7	24,6	91,8	0,0	0,1	0,1
Niemcy	2,6	4,2	48,3	60,9	23,2	25,0	23,6	6,2	2,3	3,7
Polska ^a	32,5	19,9	28,8	58,5	4,7	16,5	32,6	3,5	1,4	1,6
Portugalia	8,7	9,7	18,8	56,3	3,7	17,1	68,3	14,3	0,5	2,6
Rumunia	10,6	26,1	55,0	36,4	20,8	33,8	13,6	0,4	0,0	3,2
Słowenia	2,8	27,1	58,0	64,7	9,6	5,1	6,9	0,5	22,7	2,6
W. Brytania	7,9	22,6	13,9	5,8	78,2	58,2	0,0	7,3	0,0	6,1
Włochy	7,4	6,3	15,3	82,4	1,0	7,7	76,3	3,6	0,0	0,0

^a dotyczy 2009 r.

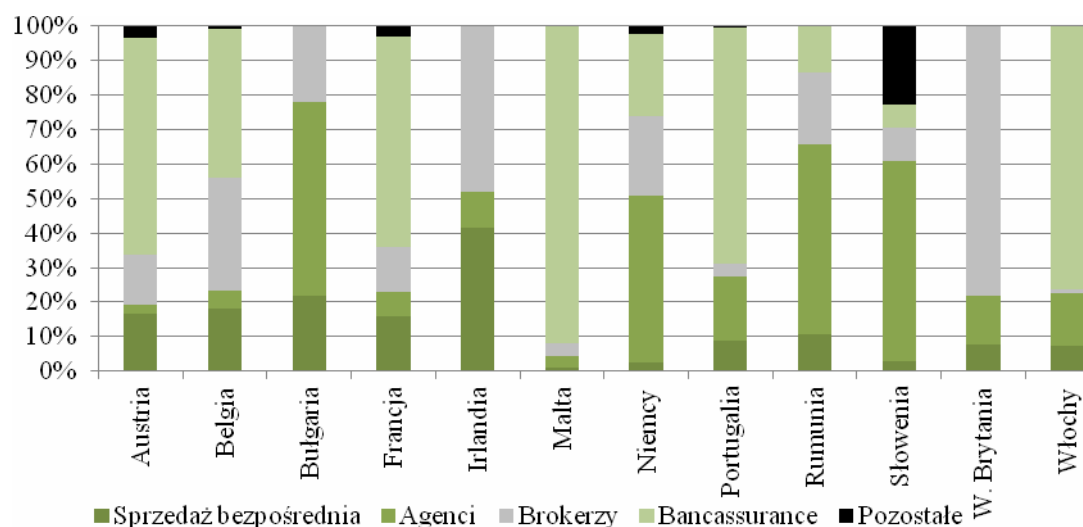
Źródło: *Insurance Europe Statistics, Distribution Channel, July 2012.*

Między poszczególnymi krajami Unii Europejskiej występowało dość znaczne zróżnicowanie w strukturze dystrybucji ubezpieczeń. W ostatnich latach rozpowszechnionym kanałem dystrybucji na świecie ubezpieczeń *life* stała się sprzedaż produktów ubezpieczeniowych powiązanych z produktami bankowymi, oferowanych we wspólnej sieci

sprzedaży (bancassurance). Taki system sprzedaży jest szczególnie rozpowszechniony w Portugalii, na Malcie i we Włoszech.

Na przykład, w Wielkiej Brytanii, nie oferuje się produktów bancassurance w ubezpieczeniach *life*, a głównym kanałem dystrybucji w tym segmencie rynku pozostały firmy brokerskie. Podobny model sprzedaży polis na życie funkcjonuje w Irlandii, gdzie spopularyzowała się sprzedaż bezpośrednia.

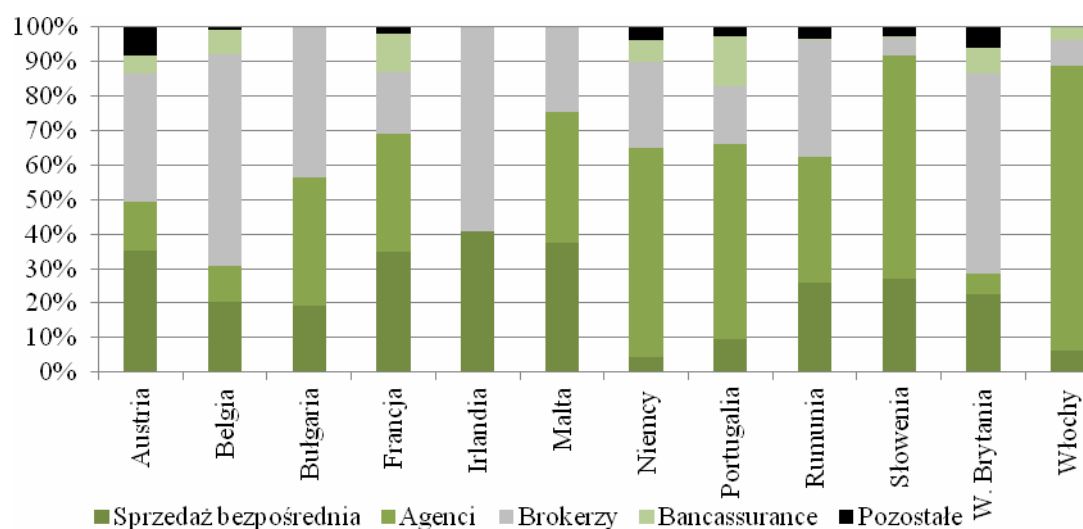
Wykres 23. Kanały dystrybucji ubezpieczeń *life* w wybranych krajach UE w 2010 r.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Market Operators 2010, July 2012.*

Sprzedaż bezpośrednia ubezpieczeń *non-life* szczególnie często występowała w Irlandii (40,9%), Malcie (37,5%) i Austrii (35,4%), a sprzedaż tych produktów drogą *bancassurance* w Portugalii (14,3%) i Francji (11,0%).

Wykres 24. Kanały dystrybucji ubezpieczeń *non-life* w wybranych krajach UE w 2010 r.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Market Operators 2010, July 2012.*

III.2. Składka przypisana brutto

W 2010 r. składka przypisana brutto ogółem w zakładach ubezpieczeń posiadających siedziby w krajach Unii Europejskiej wyniosła 1 036 mld euro. W niektórych krajach europejskich uzyskano w 2010 r. dodatnią dynamikę składki przypisanej brutto w relacji do roku poprzedniego; liderami były Szwecja (wzrost o 20,6%) i Luksemburg (o 17,0%). Ujemna dynamika składki wystąpiła w takich państwach jak Łotwa (spadek o 28,8%), Finlandia (o 3,6%), Bułgaria (o 3,4%).

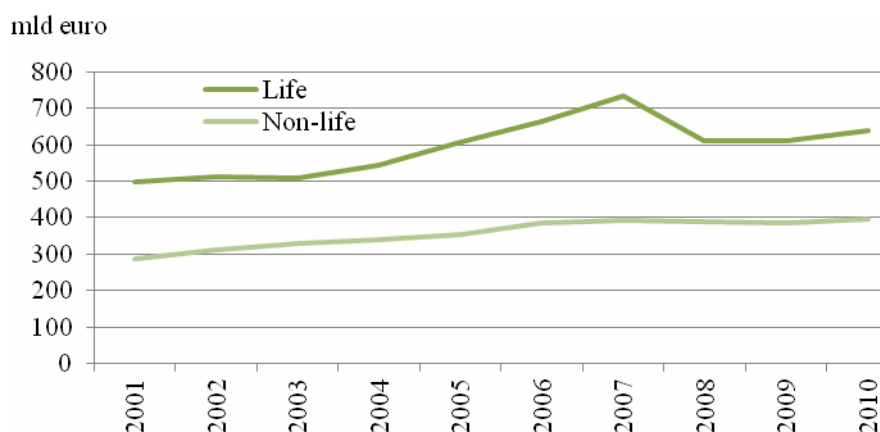
Tabl. 8. Składka przypisana brutto ogółem w krajach UE

Kraj	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	w mld euro									
Ogółem	785,1	823,9	837,1	886,2	962,2	1 046,6	1 125,6	1 001,8	996,9	1 036,0
Austria	12,5	12,6	13,1	14,0	15,3	15,6	15,9	16,2	16,4	16,7
Belgia	20,6	22,3	25,8	28,4	33,8	29,5	31,2	29,3	28,4	29,6
Bułgaria	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	0,9	0,8	0,8
Cypr	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8
Czechy	2,0	2,5	2,8	3,3	3,7	4,1	4,4	5,2	5,1	5,8
Dania	12,3	13,4	15,0	15,9	17,0	18,7	19,6	20,6	20,3	22,4
Estonia	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Finlandia	11,8	12,2	12,6	13,2	14,3	14,9	15,0	15,8	16,2	18,6
Francja	128,1	132,0	142,0	158,2	175,9	197,1	195,7	183,2	199,6	207,3
Grecja	2,6	2,9	3,2	3,6	3,9	4,4	5,0	5,1	5,4	5,2
Hiszpania	41,0	48,1	40,6	45,4	48,8	52,8	54,3	59,3	61,2	56,3
Irlandia	10,5	11,2	11,9	12,0	13,6	16,2	18,2	13,4	12,5	12,7
Litwa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Luksemburg	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,8	1,7	2,0
Łotwa	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,4	0,3
Malta	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Niderlandy	44,3	44,7	46,9	49,1	48,8	74,0	74,5	77,9	74,2	77,9
Niemcy	135,1	141,0	147,7	152,2	158,0	161,9	162,9	164,5	171,4	178,8
Polska	6,1	6,0	5,6	6,1	7,7	9,6	11,6	16,8	11,9	13,6
Portugalia	8,0	8,4	9,4	10,5	13,4	13,1	13,8	15,3	14,5	16,3
Rumunia	.	0,4	0,5	0,6	0,9	1,3	2,0	2,4	1,8	2,0
Słowacja	0,7	0,8	1,0	1,2	1,3	1,4	1,7	2,0	2,0	2,0
Słowenia	1,1	1,2	1,3	1,5	1,5	1,7	1,9	2,0	2,1	2,1
Szwajcaria	17,8	17,0	19,3	19,1	22,4	23,1	24,9	25,0	23,5	28,3
Szwecja	251,1	255,2	236,7	246,1	266,5	294,3	366,5	247,6	205,3	206,9
W. Brytania	1,6	2,0	2,2	2,4	2,8	3,1	3,7	3,5	3,0	3,1
Węgry	76,3	87,7	97,0	101,0	109,8	106,5	99,1	92,0	117,8	125,7
Włochy	785,1	823,9	837,1	886,2	962,2	1 046,6	1 125,6	1 001,8	996,9	1 036,0

Uwaga: Dane ogółem mogą różnić się od sumy danych dotyczących krajów ze względu na zaokrąglenia.

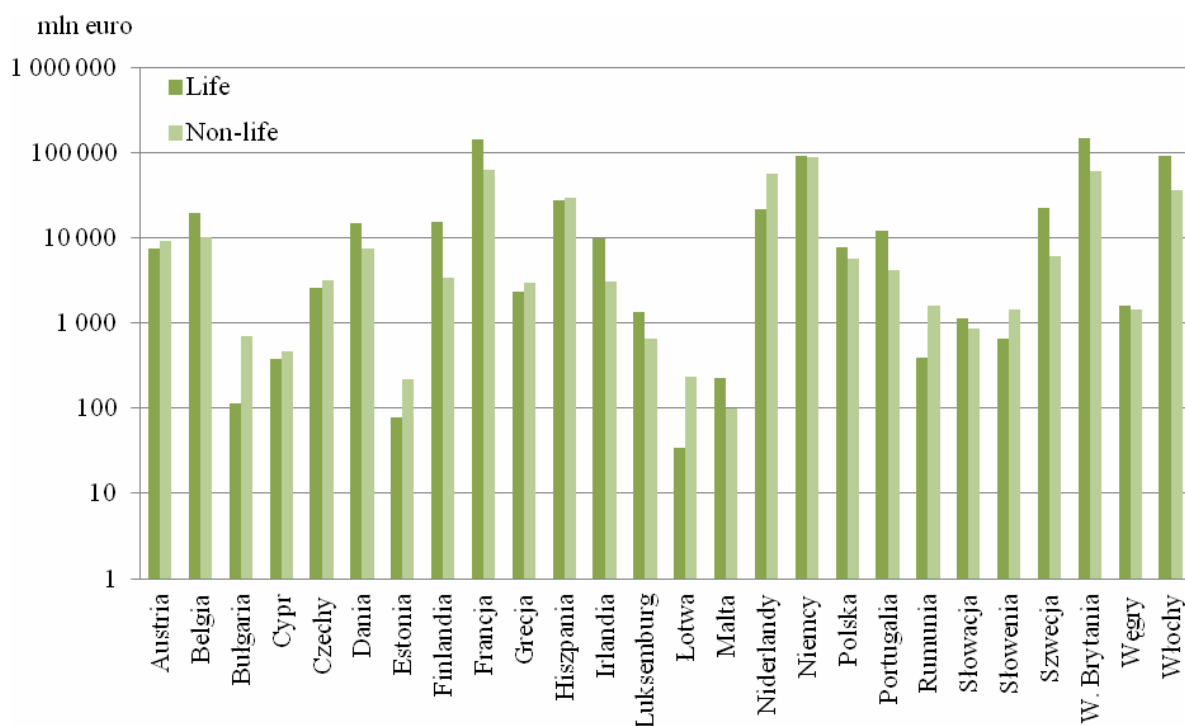
Źródło: *Insurance Europe Statistics, Total Premiums 2010, July 2012.*

Wykres 25. Składka przypisana brutto w krajach UE

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Life insurance – 2010, Non-life insurance – 2010, July 2012.*

Wykres 26. Składka przypisana brutto w krajach UE w 2010 r. (skala logarytmiczna)

Uwaga: Brak danych dla Litwy.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Life insurance – 2010, Non-life insurance – 2010, July 2012.*

Wzrostowy trend przypisu składki z ubezpieczeń *life* zapoczątkowany w 2009 r. utrzymał się i w 2010 r. Składka przypisana brutto w tych ubezpieczeniach w krajach Unii Europejskiej wyniosła 639 mld euro wobec 612 mld euro przed rokiem (wzrost o 4,4%). Najwyższy wzrost przypisu składki w ubezpieczeniach *life* wystąpił na rozwijających się rynkach: w Rumunii (o 72,8%) i Czechach (o 27,2%). Dodatką dynamikę składki

odnotowano ponadto w Szwecji (23,0%), Luksemburgu (21,5%) i Finlandii (18,4%). Spadek zbioru składki nastąpił jednak na rynkach ogarniętych kryzysem finansowym, np. na Łotwie (-32,3%), Grecji (-7,7%), Hiszpanii (-6,3%). W 2010 r. kraje Europy Środkowej (Polska, Czechy, Słowacja, Rumunia, Węgry, Bułgaria) przezwyciężyły kryzys, który ogarnął rynek ubezpieczeń *life* w tych krajach w poprzednim roku i wszystkie wykazały wzrost składki.

Tabl. 9. Składka przypisana brutto ubezpieczeń *life* w krajach UE

Kraj	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	w mld euro									
Ogółem	499,7	513,0	508,6	544,6	608,5	662,2	734,5	610,9	611,9	638,7
Austria	5,8	5,6	5,7	6,2	7,1	7,2	7,2	7,4	7,4	7,6
Belgia	13,2	14,4	17,5	19,9	25,2	20,4	21,7	19,4	18,4	19,3
Bułgaria	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Cypr	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Czechy	0,5	0,7	0,8	1,2	1,3	1,5	1,7	2,0	2,0	2,6
Dania	8,1	8,9	9,7	10,1	11,0	12,5	13,6	14,5	14,4	14,9
Estonia	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Finlandia	9,4	9,7	10,0	10,4	11,3	11,8	11,9	12,5	12,9	15,2
Francja	84,6	85,5	92,0	105,3	120,7	140,2	137,1	122,4	137,9	143,8
Grecja	1,3	1,3	1,4	1,7	1,9	2,3	2,5	2,5	2,5	2,3
Hiszpania	22,9	26,5	17,8	19,5	21,0	23,3	23,2	27,5	29,1	27,3
Irlandia	7,2	7,3	7,6	7,9	9,7	12,3	14,6	10,1	9,3	9,7
Litwa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Luksemburg	0,3	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	1,2	1,1	1,3
Łotwa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Malta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Niderlandy	26,3	24,6	25,3	25,6	25,1	26,1	26,4	26,4	21,5	21,6
Niemcy	62,6	65,3	68,6	70,3	75,2	78,5	79,0	79,6	85,2	90,4
Polska	2,5	2,6	2,5	2,8	3,8	5,4	6,7	11,1	7,0	7,9
Portugalia	4,5	4,6	5,4	6,2	9,1	8,8	9,4	11,0	10,4	12,2
Rumunia	.	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,2	0,4
Słowacja	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,7	0,9	1,1	1,1	1,1
Słowenia	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7
Szwajcaria	13,1	11,7	12,5	12,3	15,1	15,5	17,5	17,7	18,2	22,2
Szwecja	189,4	186,6	166,4	176,6	194,0	222,9	295,2	186,3	149,2	145,7
W. Brytania	0,7	0,8	0,9	1,0	1,2	1,6	2,0	1,8	1,5	1,6
Węgry	46,3	55,3	62,8	65,6	73,5	69,4	61,4	54,6	81,1	90,1
Włochy	499,7	513,0	508,6	544,6	608,5	662,2	734,5	610,9	611,9	638,7

Uwaga: Dane ogółem mogą różnić się od sumy danych dotyczących krajów ze względu na zaokrąglenia.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Life Premiums 2010, July 2012.*

Po okresie wysokiego rozwoju rynku ubezpieczeń w pierwszych latach XXI wieku, a następnie spadku poziomu zebranej składki w latach 2008–2009, składka w dziale *non-life*

w krajach Unii Europejskiej wykazała niewielki wzrost w 2010 r. o 3,2%, osiągając poziom 397 mld euro. Po spadku składki w 2009 r. nastąpił wzrost składki przypisanej w segmencie *non-life* w stosunku do jej wartości w poprzednim roku, w szczególności dotyczyło to: Szwecji (16,0%), Danii (25,0%), Polski (17,0%). Podobnie jak w dziale *life* wskutek obniżenia poziomu aktywności gospodarczej zanotowano w niektórych krajach ujemną dynamikę przypisu składki. Najwyższy ujemny zbiór składki z ubezpieczeń *non-life* wystąpił na Łotwie (-28,2%), Słowacji (-10,1%) i Hiszpanii (-9,5%).

Tabl. 10. Składka przypisana brutto *non-life* w krajach UE

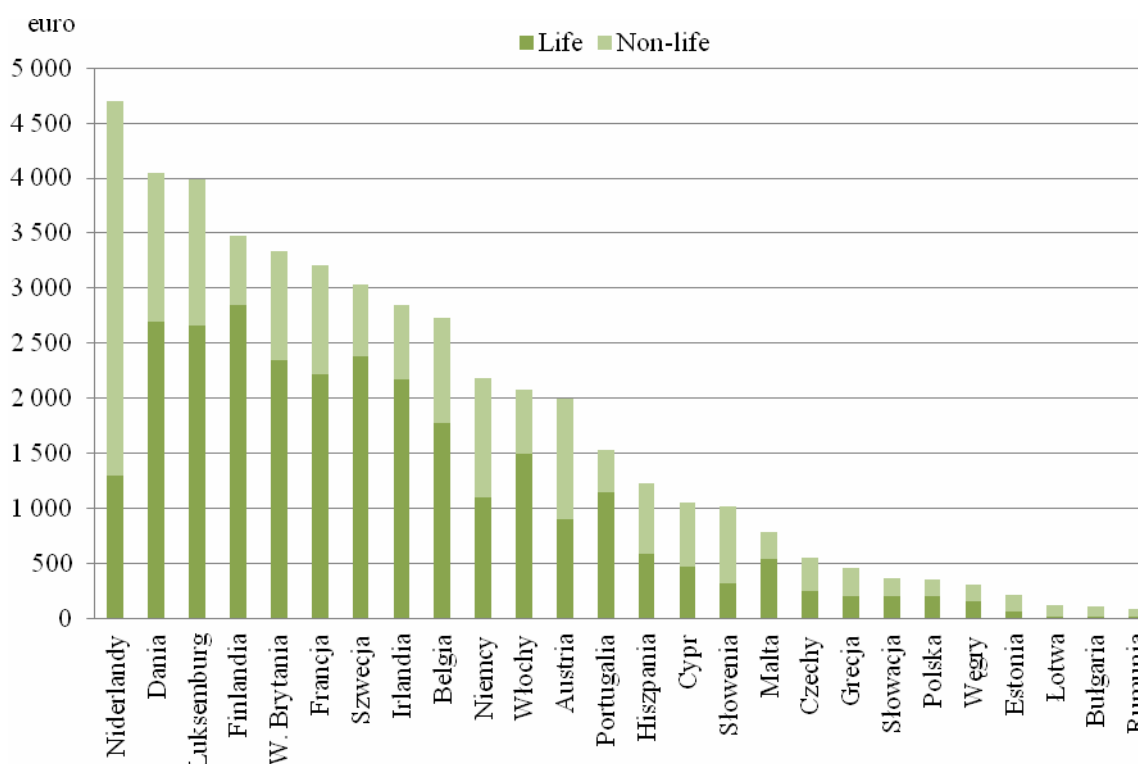
Kraj	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	w mld euro									
Ogółem	285,7	310,8	328,4	341,6	353,6	384,4	391,2	390,9	385,1	397,3
Austria	6,6	7,0	7,4	7,8	8,2	8,4	8,7	8,9	9,0	9,2
Belgia	7,4	7,9	8,3	8,5	8,7	9,1	9,5	9,9	10,1	10,3
Bułgaria	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,7	0,8	0,7	0,7
Cypr	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Czechy	1,5	1,8	2,0	2,1	2,4	2,6	2,8	3,2	3,1	3,2
Dania	4,1	4,5	5,4	5,7	6,0	6,2	5,9	6,1	6,0	7,5
Estonia	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Finlandia	2,5	2,6	2,7	2,8	3,0	3,1	3,1	3,3	3,3	3,4
Francja	43,4	46,5	50,0	52,9	55,2	56,9	58,7	60,8	61,7	63,4
Grecja	1,4	1,6	1,8	1,9	2,0	2,1	2,5	2,6	2,9	2,9
Hiszpania	18,2	21,5	22,8	25,9	27,8	29,5	31,1	31,8	32,1	29,0
Irlandia	3,4	4,0	4,2	4,1	3,8	3,8	3,6	3,3	3,1	3,0
Litwa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Luksemburg	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7
Łotwa	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2
Malta	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Niderlandy	18,0	20,1	21,6	23,6	23,7	47,9	48,1	51,5	52,7	56,3
Niemcy	72,5	75,7	79,2	81,8	82,7	83,5	84,0	84,9	86,2	88,5
Polska	3,6	3,4	3,1	3,3	3,9	4,2	4,8	5,7	4,9	5,7
Portugalia	3,5	3,9	4,0	4,2	4,3	4,4	4,4	4,3	4,1	4,2
Rumunia	.	0,3	0,4	0,5	0,7	1,0	1,6	1,9	1,6	1,6
Słowacja	0,4	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	1,0	1,0	0,9
Słowenia	0,8	0,9	1,0	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4
Szwajcaria	4,6	5,2	6,8	6,8	7,3	7,6	7,4	7,3	5,3	6,1
Szwecja	61,7	68,6	70,3	69,5	72,5	71,4	71,2	61,3	56,1	61,2
W. Brytania	1,0	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5	1,7	1,7	1,5	1,5
Węgry	29,9	32,4	34,2	35,4	36,3	37,1	37,7	37,5	36,7	35,6
Włochy	285,7	310,8	328,4	341,6	353,6	384,4	391,2	390,9	385,1	397,3

Uwaga: Dane ogółem mogą różnić się od sumy danych dotyczących krajów ze względu na zaokrąglenia.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Non-Life Premiums 2010, July 2012.*

Jednym ze wskaźników poziomu rozwoju rynku ubezpieczeniowego jest relacja składki przypisanej brutto przypadająca na jednego mieszkańca (*per capita*). W 2010 r. wskaźnik ten spośród krajów Unii Europejskiej był najwyższy w Niderlandach i wyniósł 4 698 euro (o 4,4% więcej niż przed rokiem), z tego na ubezpieczenia *life* przypadało 1 302 euro (spadek o 0,2%), na ubezpieczenia *non-life* – 3 396 euro (wzrost o 6,3%). Polska znajduje się w gronie państw Unii Europejskiej, gdzie wskaźnik ten kształtuje się na niskim poziomie (355 euro).

Wykres 27. Składka *per capita* w krajach UE w 2010 r.

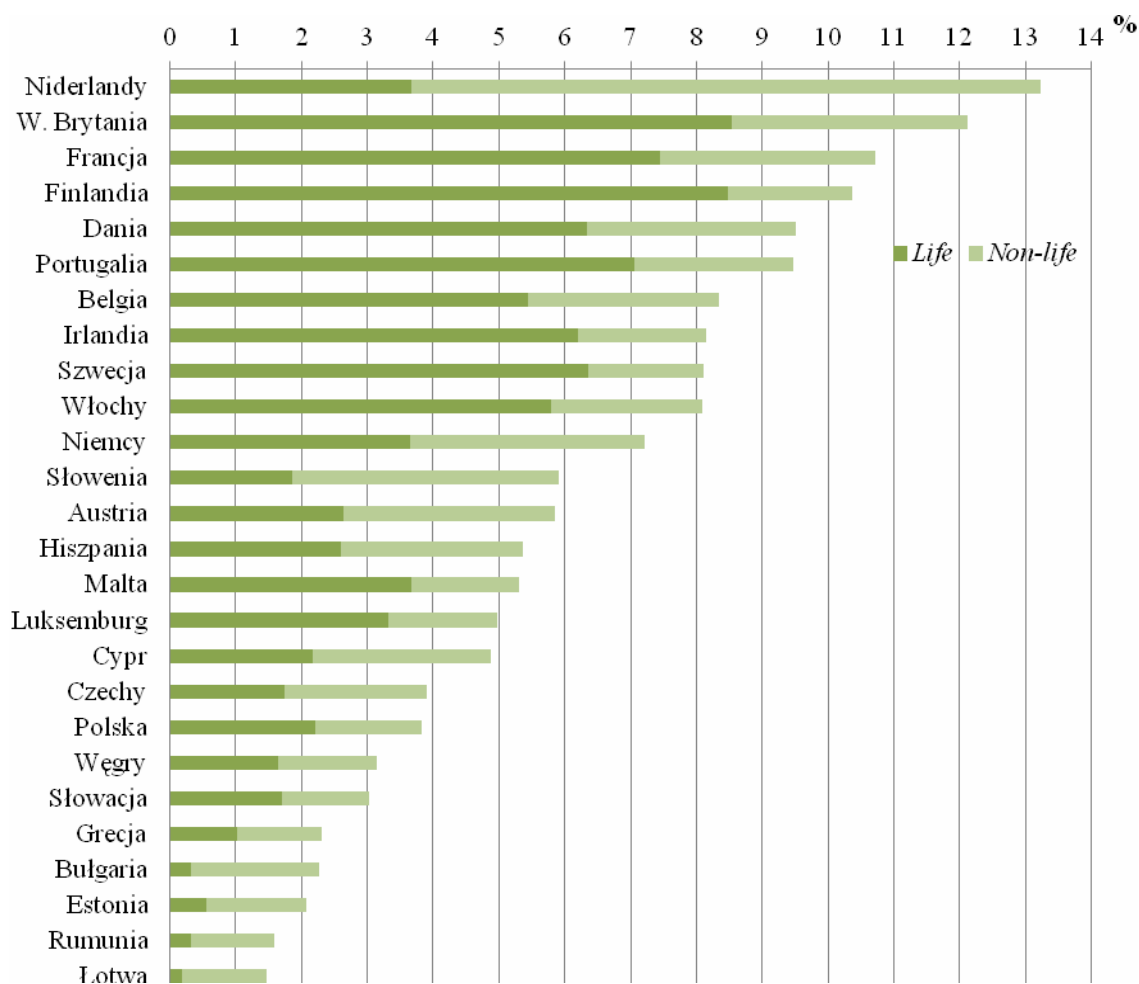
Uwaga: Brak danych dla Litwy.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Life insurance – 2010, Non-life insurance – 2010, July 2012.*

Miernikiem poziomu rozwoju rynku ubezpieczeniowego jest także relacja składki przypisanej brutto do produktu krajowego brutto (wskaźnik penetracji). Najwyższy wskaźnik ogółem odnotowano w Niderlandach, tam też osiągnięto najwyższy wskaźnik w dziale *non-life*. Najbardziej zwiększyła się relacja składki do PKB w Finlandii w 2010 r. (o 1,0 pkt proc.), a następnie w Portugalii (o 0,8 pkt proc.) oraz w Danii (o 0,5 pkt proc.), na Malcie i w Irlandii (o 0,4 pkt proc.). Zanotowano spadek wskaźnika penetracji w takich krajach, jak Wielka Brytania (o 1,0 pkt proc.), w Hiszpanii i na Łotwie (o 0,5 pkt proc.). Ogółem w krajach należących do UE spadek wskaźnika penetracji wystąpił w 9 krajach,

a w 18 krajach UE, czyli 2/3 krajów UE, wzrost tego wskaźnika. W dziale *life* zdecydowanym liderem była Wielka Brytania. Najniższy wskaźnik penetracji odnotowano na Łotwie.

Wykres 28. Relacja składki przypisanej brutto do PKB w krajach UE w 2010 r.

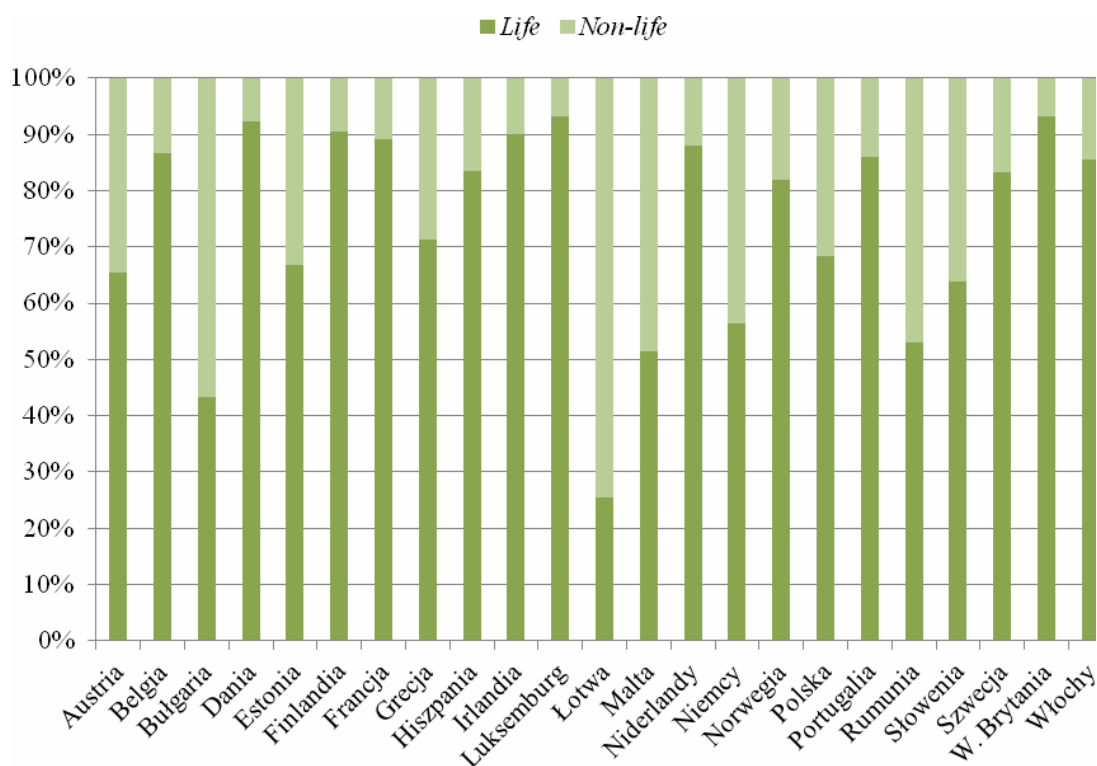
Uwaga: Brak danych dla Litwy.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Life insurance – 2010, Non-life insurance – 2010, July 2012.*

III.3. Portfel inwestycyjny zakładów ubezpieczeń

Ze względu na sposób tworzenia rezerw, zakłady ubezpieczeniowe mają obowiązek lokowania posiadanych zasobów finansowych w rentowne, bezpieczne i płynne aktywa. W 2010 r. lokaty ogółem zakładów ubezpieczeniowych krajów UE wyniosły 7 046 mld euro. Relacja zagregowanej wartości lokat ubezpieczeniowych w krajach Unii Europejskiej do łącznej wartości produktu krajowego brutto w tych krajach kształtuje się od 1,2% w Rumunii do 108,9% w Danii i 239,7% w Luksemburgu. W Polsce relacja ta kształtowała się na poziomie 9,3%.

Wykres 29. Struktura lokat ubezpieczycieli w wybranych krajach UE w 2010 r.

Uwaga: Brak danych – Czechy, Litwa, Słowacja, Węgry.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Investments – 2010, July 2012.*

Na ogólną wartość lokat ubezpieczycieli w UE, 82,0% stanowiły lokaty zakładów ubezpieczeń *life*. Wyraźna przewaga wartości lokat ubezpieczeń *life* jest ogólną prawidłowością, która wynika z kapitałowego i długookresowego charakteru tych ubezpieczeń. Ubezpieczyciele w tym dziale tworzą znacznie większe rezerwy środków finansowych niż ubezpieczyciele prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń *non-life*. Na zróżnicowanie lokat wpływa również charakterystyka krajowego rynku ubezpieczeń dotycząca udziału ubezpieczeń *life* i *non-life* w ubezpieczeniach ogółem. Charakterystyczną cechą rynków rozwijających się i wschodzących jest niski udział ubezpieczeń *life*. Sytuacja taka wystąpiła na Łotwie, gdzie jedynie 13,0% składki ogółem pochodziło z ubezpieczeń *life*. Miało to wpływ na udział lokat z tego działu w lokatach ogółem w wysokości 25,3%. Odmienna sytuacja występuje w krajach rozwiniętych. Przykładem jest Wielka Brytania, gdzie 70,4% udziału składki ubezpieczeń *life* w składce ogółem przełożyło się na 93,3% udział lokat *life* w lokatach ogółem.

Tabl. 11. Lokaty zakładów ubezpieczeniowych w UE

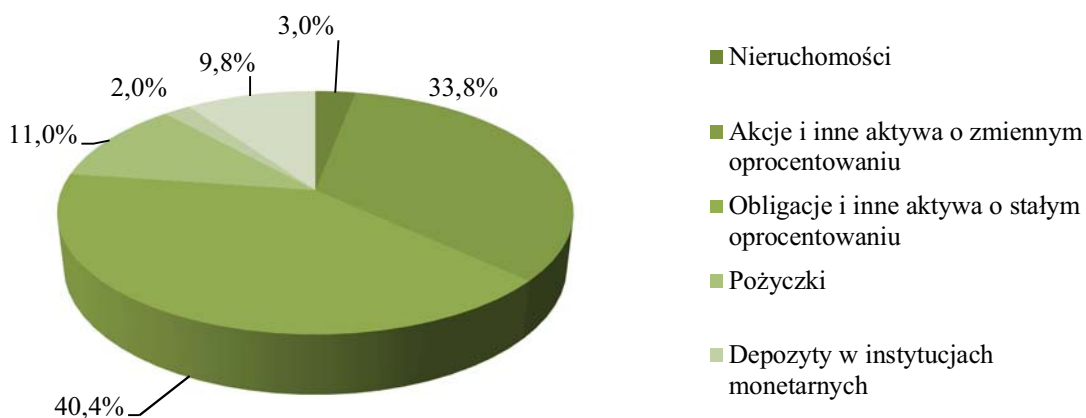
Kraj	<i>Life</i>				<i>Non-life</i>			
	2000	2005	2009	2010	2000	2005	2009	2010
	w mln euro							
Ogółem	3 783 926	5 025 952	5 213 870	5 780 572	788 216	1 059 364	1 138 152	1 211 599
Austria	34 507	47 442	53 415	53 586	14 285	18 326	24 510	28 314
Belgia	74 637	148 318	188 342	199 661	26 525	30 271	30 228	30 868
Bułgaria	.	.	432	468	.	258	563	614
Cypr	.	.	1 829	1 797	.	.	224	283
Czechy	2 927	.	8 454	.	1 052	.	3 574	.
Dania	118 637	167 484	209 048	237 005	11 868	16 064	18 559	19 542
Estonia	39	227	692	833	61	183	349	413
Finlandia ...	59 802	91 710	102 442	111 969	15 663	9 636	11 308	11 712
Francja	743 037	1 120 441	1 406 344	1 503 441	113 437	157 238	179 552	182 185
Grecja	4 015	6 580	8 923	8 044	1 645	2 687	3 616	3 232
Hiszpania ...	.	116 507	.	151 322	.	29 196	.	30 032
Irlandia	39 547	68 823	70 015	73 430	6 598	10 066	8 742	8 142
Litwa	26	.	.	.	160	.	.	.
Luksemburg	21 982	42 307	70 244	89 979	1 987	2 666	6 377	6 529
Łotwa	42	43	99	95	100	135	309	278
Malta	331	801	1 453	1 688	172	436	1 328	1 598
Niderlandy	230 323	287 660	293 177	315 760	27 487	37 269	41 817	42 916
Niemcy	539 939	648 722	732 755	765 025	331 228	489 833	567 774	589 090
Polska	4 725	12 849	19 365	22 447	3 426	7 607	9 950	10 393
Portugalia ..	17 366	33 664	48 954	50 255	5 057	6 565	8 441	8 253
Rumunia	.	333	441	764	.	107	888	680
Słowacja	694	1 577	.	.	314	593	.	.
Słowenia	528	2 497	3 162	4 122	826	1 274	1 876	2 340
Szwecja	182 652	243 152	216 419	257 780	49 875	45 435	45 602	52 195
W. Brytania	1 516 580	1 601 139	1 367 040	1 488 526	122 317	117 732	93 912	107 549
Węgry	1 334	.	.	.	1 075	.	.	.
Włochy	190 257	383 676	410 827	442 574	53 058	75 788	78 652	74 441

Uwaga: Dane ogółem różnią się od sumy zbioru lokat w poszczególnych krajach, ze względu na zaokrąglenia.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Investments – 2010, July 2012.*

W poszczególnych krajach udziały lokat *life* w stosunku w lokat ogółem były zróżnicowane. Na przykład, w Luksemburgu, w 2010 r. aż 93,2% lokat przypadało na zakłady funkcjonujące w dziale *life*, podobna sytuacja była w Danii (92,4%). Natomiast w Niemczech przewaga lokat ubezpieczycieli *life* nie była już tak wyraźna (56,5% lokat ogółem). W Polsce w 2010 r. udział lokat w ubezpieczeniach na życie wynosił 68,4% lokat ogółem.

Wykres 30. Struktura lokat ubezpieczycieli krajów UE według rodzajów w 2010 r.

Źródło: *Insurance Europe Statistics, Investments – 2010, July 2012.*

W portfelu inwestycyjnym towarzystw ubezpieczeniowych w Unii Europejskiej w 2010 r. największy udział miały obligacje i inne instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej, lecz niewiele mniejsza była wartość akcji i innych papierów wartościowych o zmiennym oprocentowaniu. Udział obligacji wyniósł 40,4%, najwyższy był w Czechach (79,0%), Portugalii (77,9%), najniższy w Niemczech (13,2%). Udział akcji i innych papierów wartościowych o zmiennym oprocentowaniu wyniósł w krajach Unii Europejskiej 33,8%, przy czym najwyższe udziały zanotowano w Wielkiej Brytanii (69,9%). W Polsce udział akcji był niski i wyniósł 5,2%. Wysoki udział w portfelu lokat miały również pożyczki (11,0% średnio w krajach UE), które dominowały w Niemczech (49,1%). Lokaty w nieruchomości stanowiły 3,0% lokat ogółem i były najwyższe w Finlandii (9,8%).

IV. Polski rynek ubezpieczeniowy

IV.1. Ogólne informacje o zakładach ubezpieczeń w Polsce

W dniu 31 grudnia 2011 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce miało sześćdziesiąt jeden zakładów ubezpieczeniowych (przed rokiem sześćdziesiąt trzy); działalność w ubezpieczeniach na życie (dział I) prowadziło dwadzieścia osiem towarzystw, a pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe (dział II) obsługiwały trzydzieści trzy firmy.

Większość firm ubezpieczeniowych miała formę organizacyjną spółki akcyjnej (dwadzieścia osiem w dziale I i dwadzieścia siedem w dziale II), spośród ośmiu towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (TUW), dwa prowadziły ubezpieczenia na życie. W towarzystwach zorganizowanych w formie spółek akcyjnych dominował kapitał zagraniczny, TUW-y miały przewagę polskich udziałowców.

Pełny zakres ubezpieczeń w dziale I utrzymywało dwanaście zakładów, osiem prowadziło ubezpieczenia w czterech grupach (grupa 1 i 5 w połączeniu z dwiema innymi grupami ubezpieczeń na życie). Sześć towarzystw oferowało ubezpieczenia w trzech grupach, w tym: cztery firmy – ubezpieczenia na życie i na życie z funduszem inwestycyjnym w powiązaniu z ubezpieczeniem wypadku i choroby.

W dziale II trzy największe towarzystwa miały uprawnienia do prowadzenia ubezpieczeń bezpośrednich we wszystkich grupach. Większość zakładów przyjmowało do ochrony ryzyka sklasyfikowane w kilkunastu grupach. Ubezpieczenie NNW (grupa 1) – często sprzedawane w pakietach wraz z innymi produktami – oferowało dwadzieścia osiem zakładów, autocasco (grupa 3) – dwadzieścia cztery zakłady, ubezpieczenia komunikacyjnej OC (grupa 10) – dwadzieścia pięć zakładów, Działały także wyspecjalizowane zakłady w zakresie ryzyk finansowych i prawnych.

Tabl. 12. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w 2011 r.
Stan w dniu 31 XII

	Ogółem	Dział I	Dział II	Ogółem	Dział I	Dział II
	w tys. zł			w odsetkach		
Ogółem	4 482 686	2 008 450	2 474 236	100,00	100,00	100,00
Austria	1 453 736	480 731	973 005	32,43	23,93	39,33
Belgia	153 594	–	153 594	3,43	–	6,21
Cypr	1 525	–	1 525	0,03	–	0,06
Francja	498 936	423 140	75 796	11,13	21,07	3,06
Kanada	122 180	–	122 180	2,73	–	4,94
Luksemburg	30 265	15 547	14 718	0,67	0,77	0,59
Niderlandy	740 664	435 000	305 664	16,52	21,66	12,35
Niemcy	987 793	290 805	696 988	22,04	14,48	28,17
Stany Zjednoczone	71 490	71 490	–	1,59	3,56	–
Szwecja	192 529	192 529	–	4,30	9,59	–
Wielka Brytania	229 974	99 208	130 766	5,13	4,94	5,29

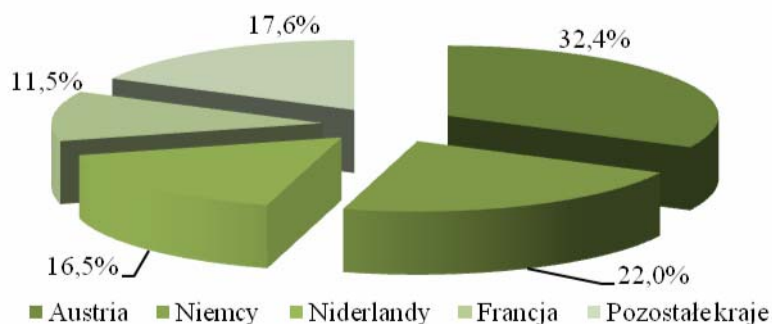
Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

W wyniku rozwijającego się procesu globalizacji obserwuje się stały wzrost znaczenia kapitału zagranicznego na polskim rynku ubezpieczeniowym²⁹. Obecnie zakłady ubezpieczeń z przewagą kapitału zagranicznego dominują liczebnie, zarówno w ubezpieczeniach na życie, jak i w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i ubezpieczeniach majątkowych. Z jednej strony sprzyja to integracji polskiego rynku ubezpieczeń z rynkiem światowym, z drugiej –

²⁹ Przynależność do odpowiedniej kategorii ustalona na podstawie przeważającego (ponad 50%) udziału w kapitale zakładowym.

zwiększa podatność na zagrożenia w okresie globalnych kryzysów gospodarczych. Podobnie, jak w poprzednich latach, w 2011 r. najwyższy był udział kapitału austriackiego, niemieckiego a następnie niderlandzkiego.

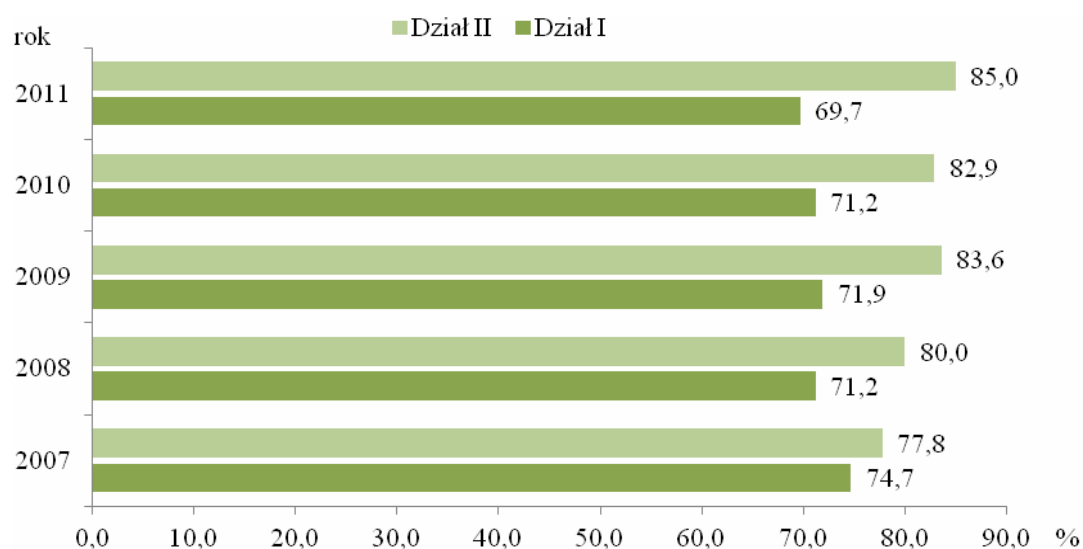
Wykres 31. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń według krajów pochodzenia kapitału w 2011 r.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

W końcu grudnia 2011 r. w grupie 28 towarzystw prowadzących działalność w ubezpieczeniach na życie, 22 miały przeważający, bądź stuprocentowy udział kapitału zagranicznego. W pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych 23 spośród 33 zakładów ubezpieczeń wykazało większościowy udział zagranicznych właścicieli.

Wykres 32. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń

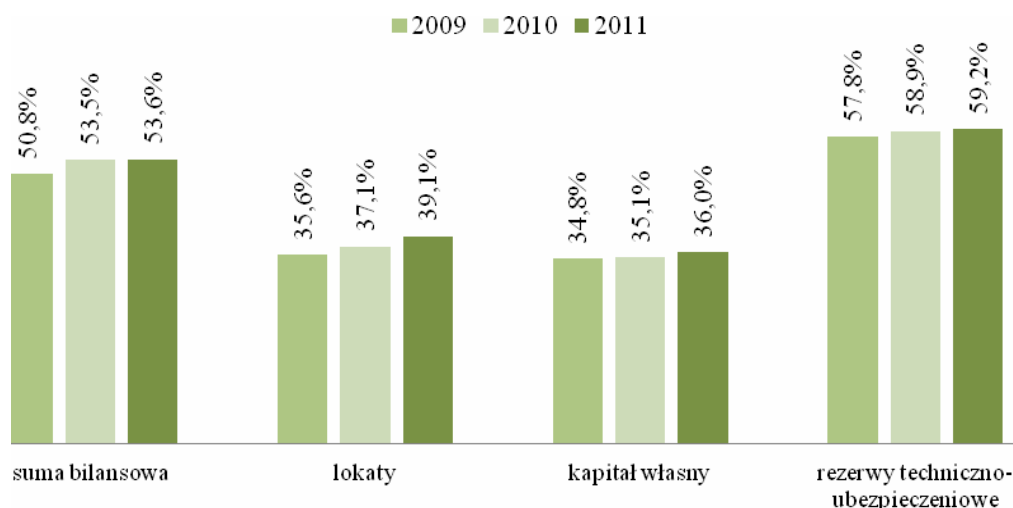

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Udział kapitału zagranicznego w 2011 r. w kapitale podstawowym działu I wynosił 69,7%, a w dziale II – 85,0%. Według danych 2011 r. wartość kapitału podstawowego ubezpieczycieli na życie wyniosła 2 883,5 mln zł, w tym inwestorzy zagraniczni

partycypowali w kwocie 2 008,5 mln zł, w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych odpowiednio 2 912,7 mln zł i 2 474,2 mln zł.

Wykres 33. Udział zakładów ubezpieczeń ogółem z przeważającym kapitałem zagranicznym w sumie bilansowej, lokatach, kapitale własnym i rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Tabl. 13. Dynamika i struktura koncentracji składki

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Składka przypisana brutto w mln zł	43 732,4	59 291,9	51 343,7	54 159,4	57 122,8
Przypis składki w dziale I w mln zł	25 509,4	38 986,0	30 283,5	31 420,4	31 831,9
Przypis składki w dziale II w mln zł	18 223,0	20 306,0	21 060,3	22 739,0	25 290,9
Udział działu I w przypisie składki w % ..	58,3	65,8	59,0	58,0	55,7
Udział działu II w przypisie składki w % ..	41,7	34,2	41,0	42,0	44,3
Udział przypisu składki w PKB w %	3,7	4,7	3,8	3,8	3,8
Udział w PKB składki w dziale I w % ..	2,2	3,1	2,3	2,2	2,1
Udział w PKB składki w dziale II w % ..	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Stopień koncentracji rynku był wysoki w obu działach ubezpieczeń³⁰ chociaż zmniejszył się w relacji do poprzedniego roku. W 2011 r. na pięć zakładów działu ubezpieczeń na życie przypadało 58,8% składki przypisanej brutto w tym dziale, natomiast w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych udział ten wyniósł 63,7%. Pięć kolejno największych zakładów ubezpieczeń (niezależnie od działu) zebrało

³⁰ Stopień koncentracji rynku określa się zazwyczaj współczynnikiem CRx, czyli udziałem w rynku kolejno x największych firm, a także wskaźnikiem HHI (*Herfindahl-Hirschman Index*).

45,1% składki ubezpieczeń ogółem, udział ten zmniejszył się o 0,9 pkt proc. w stosunku do 2010 r.

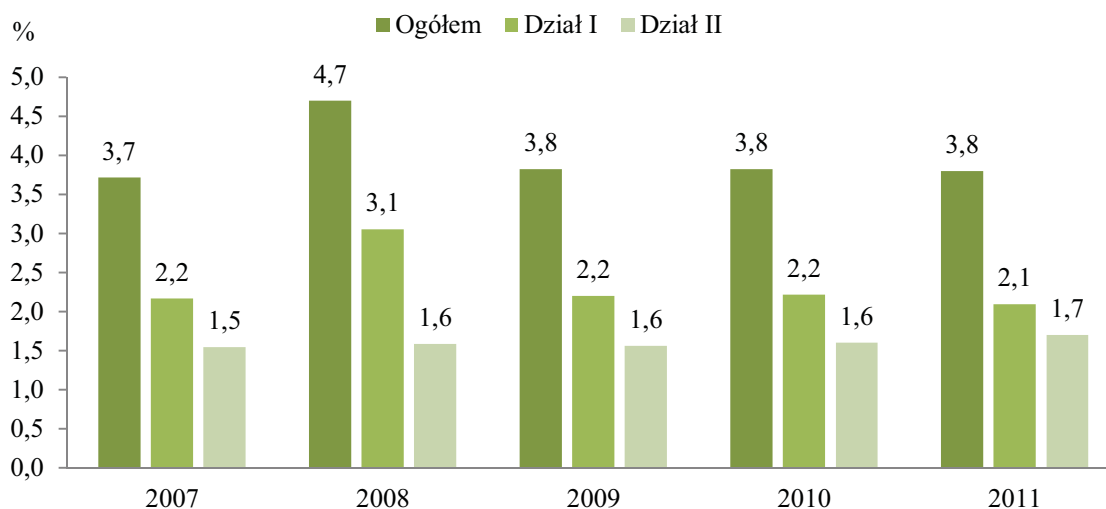
Wykres 34. Struktura zbioru składki według działów ubezpieczeń

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

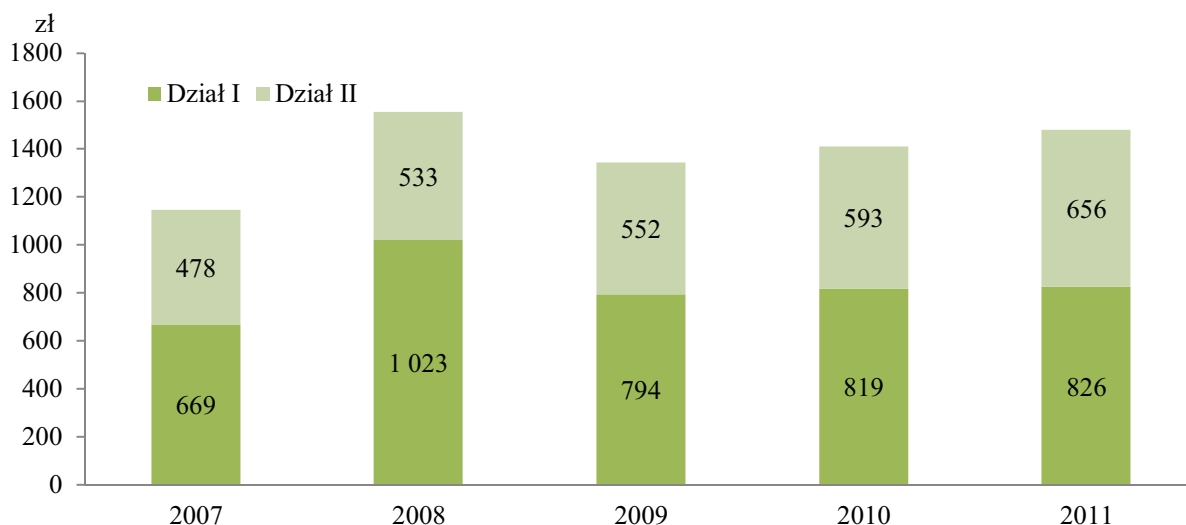
W okresie ostatnich lat wskaźnik penetracji ubezpieczeń, mierzony relacją wartości składki przypisanej brutto do produktu krajowego brutto (PKB) był stabilny i wynosił 3,8%. Wskaźnik ten wzrósł w 2011 r. o 0,1 pkt proc. w grupie ubezpieczeń majątkowych kosztem ubezpieczeń na życie. Chociaż od 2009 r. udział składki pochodzącej z ubezpieczeń na życie do składki ogółem maleje, to nadal w 2011 r. w strukturze zbioru składki nadal przeważały ubezpieczenia na życie (55,7%).

Wykres 35. Relacja składki przypisanej brutto do PKB (wskaźnik penetracji)

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego oraz GUS.

Wykres 36. Przeciętna składka *per capita* w Polsce

Uwagi: Korekta danych w 2010 r. spowodowana zmianą liczby ludności według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP) 2011.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego oraz GUS.

Miarą dojrzałości rynku ubezpieczeniowego jest także kolejny miernik rynku ubezpieczeniowego odnoszący jego wielkość do populacji mieszkańców. Wyróżniającym się rokiem był 2008 r., w którym zebrano w ubezpieczeniach na życie 1023 zł składki na mieszkańca Polski. W 2009 r. wskaźnik ten spadł o 22,4%, ale w kolejnych latach wykazywał stabilny wzrost do kwoty 826 zł przypadającej na osobę w Polsce w dziale ubezpieczeń na życie. W dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych odnotowano ciągły wzrost przeciętnej składki na mieszkańca Polski od 478 zł w 2007 r. do 656 zł w 2011 r.

IV.2. Sytuacja zakładów ubezpieczeń według działów i grup ubezpieczeń

IV.2.1. Sytuacja zakładów ubezpieczeń działu I

Wartość składki przypisanej brutto w 2011 r. była wyższa o 5,5% w porównaniu z rokiem poprzednim (57 123 mln zł wobec 54 159 mln zł). Składka w dziale I (31 832 mln zł) wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 1,3%. W 2011 r. zaobserwowano wzrost o 27,0% składki ubezpieczeniowej w stosunku do poprzedniego roku w ubezpieczeniach związanych z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi pomimo niewielkiego wzrostu liczby polis tej grupy. Jednak największą grupą pod względem zebranej składki były nadal ubezpieczenia grupy pierwszej, tj. ubezpieczenia na życie, indywidualne i grupowe, chociaż odnotowano znaczący spadek tej składki. W grupie tej składka z indywidualnych ubezpieczeń na życie spadła o 29,8%, co spowodowało 10,3% spadek w całej grupie pierwszej. Kolejną

grupą według kryterium wysokości zbioru składki były ubezpieczenia grupy trzeciej, tj. ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

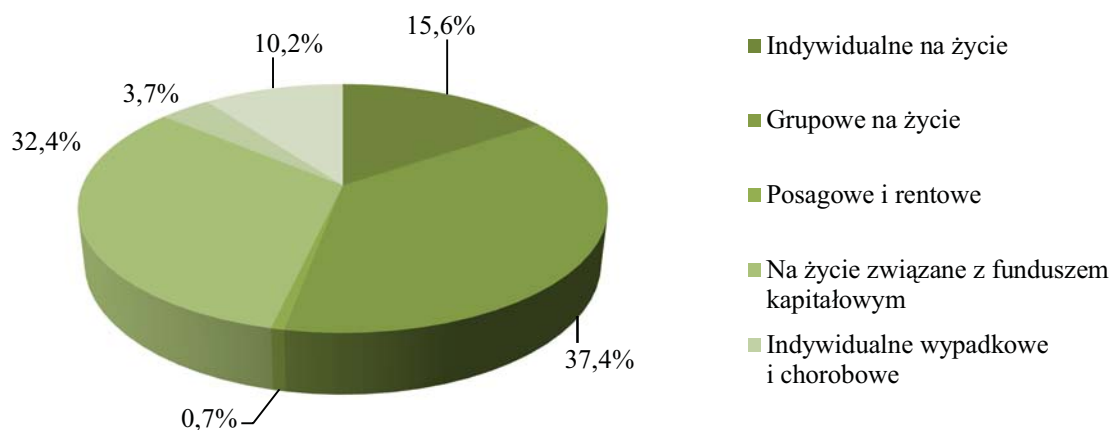
Tabl. 14. Polisy i składki przypisane brutto według grup w dziale I

Ubezpieczenia (działalność bezpośrednia)	2007	2008	2009	2010	2011
Polisy w tys.					
Na życie (1)					
Indywidualne na życie	7 400	7 399	7 216	7 084	6 925
Grupowe na życie	274	292	312	335	364
Posagowe i rentowe (2+4)	235	202	179	170	162
Na życie związane z funduszem kapitałowym (3).....	2 568	2 578	2 526	2 496	2 508
Wypadkowe i chorobowe (5)					
Indywidualne wypadkowe i chorobowe	5 958	6 682	8 171	8 071	9 048
Grupowe wypadkowe i chorobowe	746	1062	1 035	1 235	1 392
Składka przypisana brutto w mln zł					
Na życie (1)					
Indywidualne na życie	3 495	9 604	7 044	7 043	4 946
Grupowe na życie	6 361	18 773	12 173	11 720	11 890
Posagowe i rentowe (2+4)	183	193	197	195	219
Na życie związane z funduszem kapitałowym (3).....	11 958	6 289	6 458	8 119	10 307
Wypadkowe i chorobowe (5)					
Indywidualne wypadkowe i chorobowe	930	1 010	1 076	1 126	1 184
Grupowe wypadkowe i chorobowe	2 530	3 069	3 267	3 140	3 257

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego

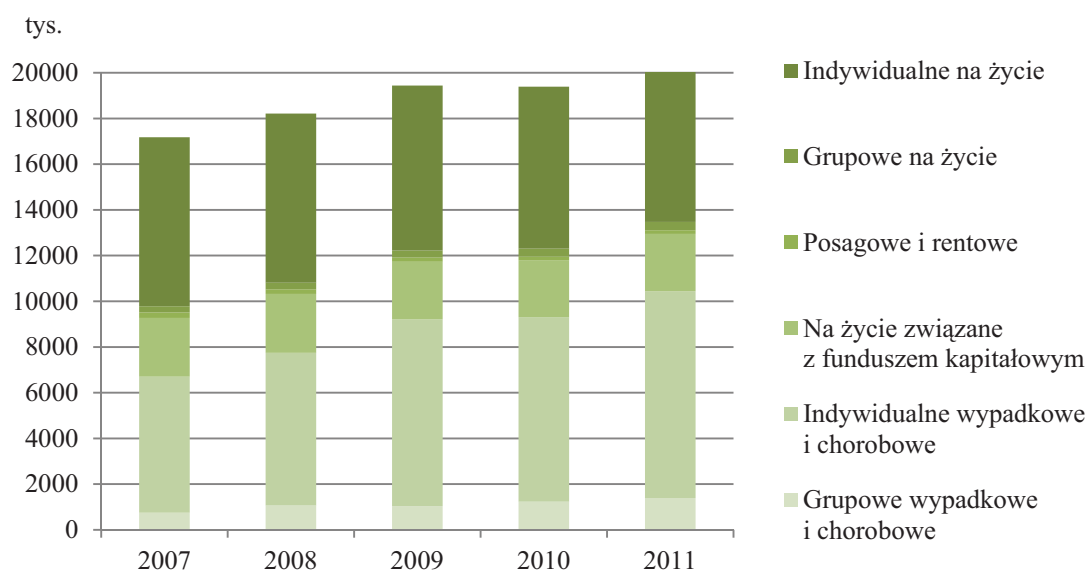
^a liczby w nawiasach oznaczają grupy ubezpieczeń Działu I

Wykres 37. Struktura składki przypisana brutto w ubezpieczeniach bezpośrednich działu I w 2011 r.

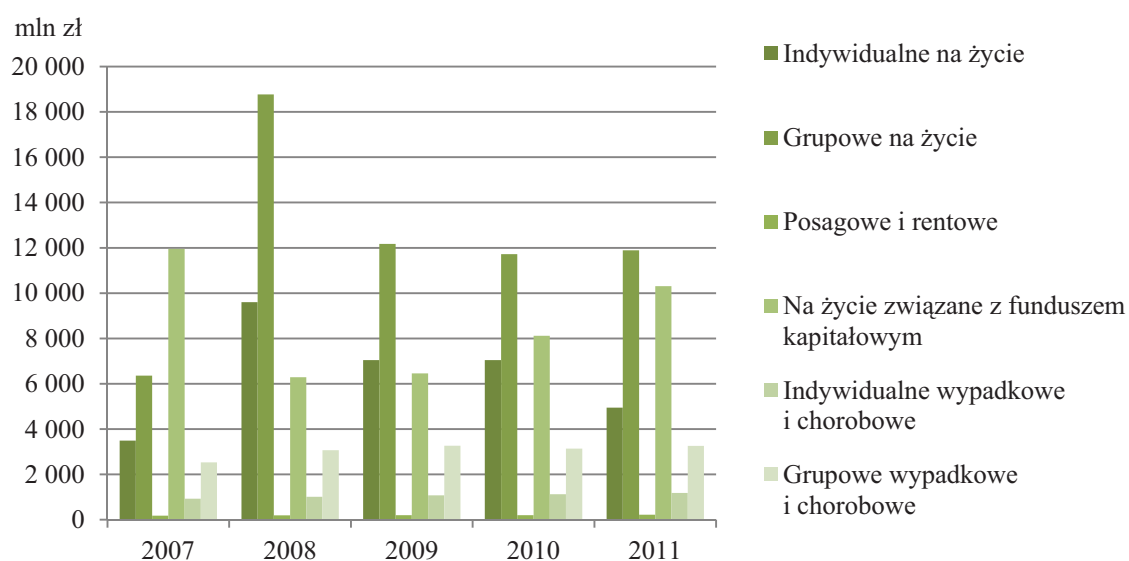
Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 38. Liczba polis w ubezpieczeniach działu I

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 39. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach działu I

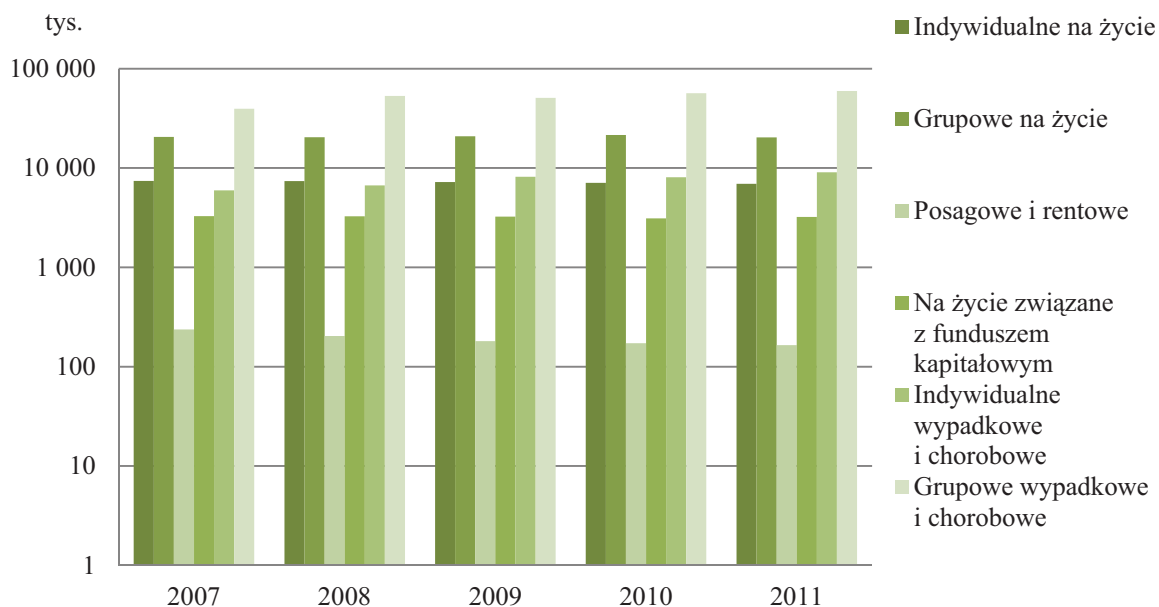

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wpływy ze sprzedaży polis w ubezpieczeniach bezpośrednich na życie w 2011 r. były nieznacznie wyższe od poziomu odnotowanego w 2010 r. Składka przypisana brutto z tej działalności w 2011 r. w ubezpieczeniach działu I wyniosła 31 804 mln zł, w tym składka w pierwszej grupie zmniejszyła się z 18 763 mln zł w 2010 r. do 16 837 mln zł, zaś składka w grupie trzeciej wyniosła 10 308 mln zł była wyższa o 27,0% niż w poprzednim roku (8 119 mln zł).

Wartość świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej wzrosła w ubezpieczeniach działu I do 26 054 mln zł (o 15,5%), w tym świadczenia w grupie pierwszej były wyższe o 14,2%, a w grupie trzeciej o 24,0% w porównaniu z 2010 r.

Wykres 40. Liczba ubezpieczonych osób w ubezpieczeniach działu I

Uwaga: Liczba osób w ubezpieczeniach indywidualnych jest równa ilości polis w tych ubezpieczeniach

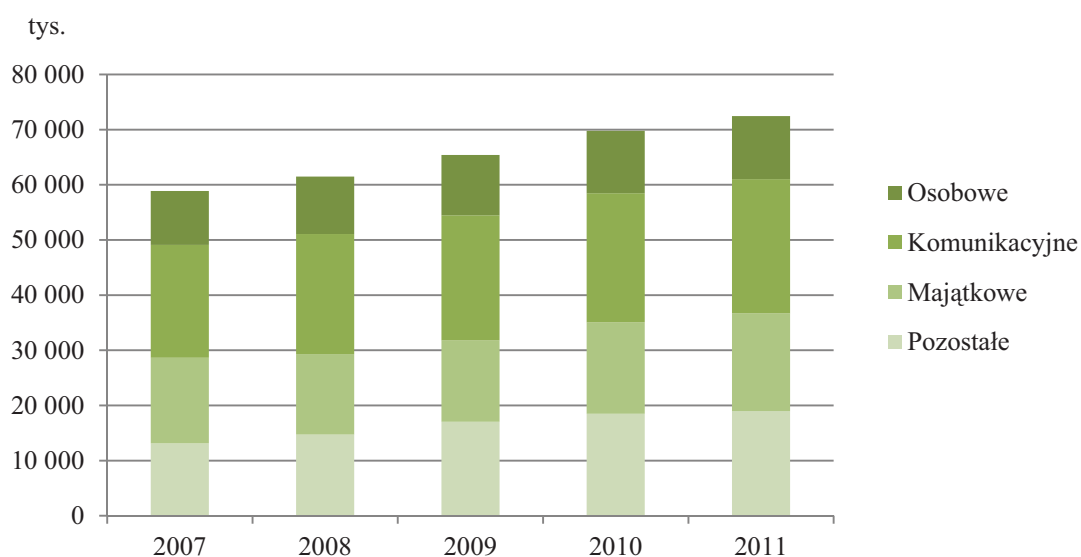
Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

W dziale I przewagę stanowiły osoby ubezpieczone grupowo. Ponad 86,8% liczby osób ubezpieczonych w ubezpieczeniach wypadkowych i chorobowych działu I było ubezpieczone grupowo, kolejną grupą pod względem liczby ubezpieczonych osób były ubezpieczenia na życie (grupa 1 działu I), w których trzy czwarte liczby osób ubezpieczonych miało ubezpieczenia grupowe. Nieliczną grupę osób stanowiły osoby z ubezpieczeniem posagowym i rentowym (grupa 2 i 4 działu I), których było 165 tysięcy.

IV.2.1. Sytuacja zakładów ubezpieczeń działu II

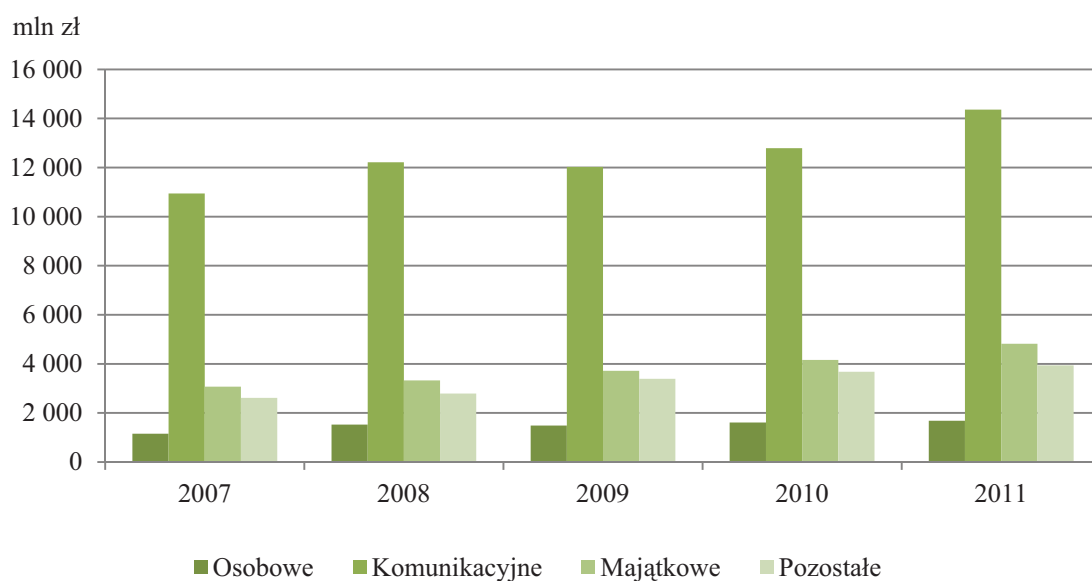
W dziale II w 2011 r. składka przypisana brutto z działalności bezpośredniej wzrosła o 11,5% w porównaniu z wielkością składki tego działu przed rokiem, do poziomu 24 801 mln zł. Z ubezpieczeń komunikacyjnych w 2011 r. pochodziło 57,9% składki, z czego 23,2% przypadło na ubezpieczenia casco pojazdów lądowych (grupa 3), a 34,7% na ubezpieczenia OC komunikacyjne (grupa 10).

Wykres 41. Liczba polis w ubezpieczeniach działu II – ogółem

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 42. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach działu II – ogółem

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Tabl. 15. Polisy i składki przypisane brutto w dziale II ogółem

Ubezpieczenia (działalność bezpośrednia)	2007	2008	2009	2010	2011
Polisy ^a w tys.					
Osobowe (1+2)	9770	10411	10938	11336	11410
Komunikacyjne (3+10)	20455	21753	22669	23400	24344
Majątkowe (8+9)	15523	14592	14750	16582	17712
Finansowe (14+15+16)	262	405	859	535	564
Transportowe, lotnicze, morskie (4+7; 5+11; 6+12)	44	47	51	54	52
Pozostałe (13+17+18)	12825	14278	16122	17888	18364
Składka ^a przypisana brutto w mln zł					
Osobowe (1+2)	1155	1526	1488	1613	1681
Komunikacyjne (3+10)	10940	12217	12023	12787	14363
Majątkowe (8+9)	3072	3324	3719	4161	4816
Finansowe (14+15+16)	1195	1251	1604	1571	1612
Transportowe, lotnicze, morskie (4+7; 5+11; 6+12)	302	279	286	276	313
Pozostałe (13+17+18)	1117	1257	1497	1830	2016

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego

^a liczby w nawiasach oznaczają grupy ubezpieczeń Działu II

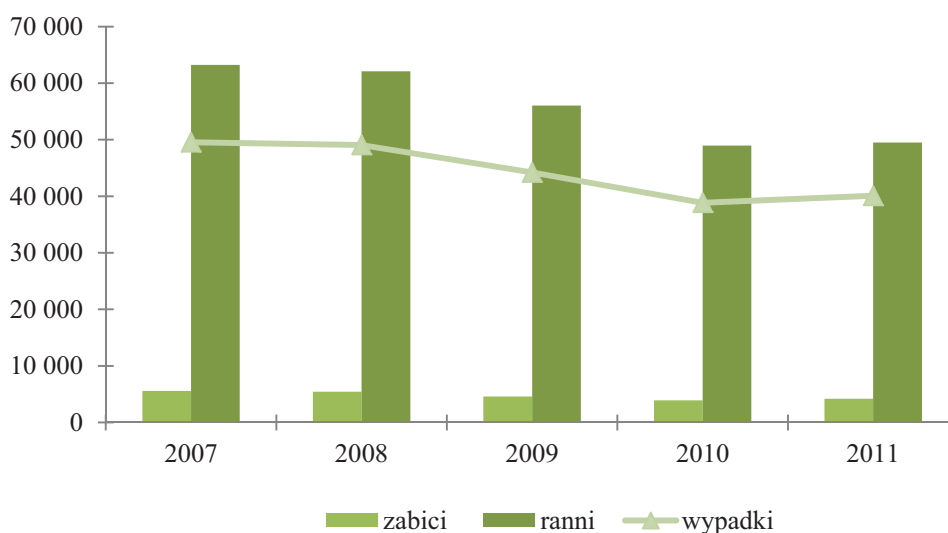
W końcu 2011 r. zakłady ubezpieczeń zawarły w ubezpieczeniach komunikacyjnych 5 117 tys. polis w grupie 3 (AC) oraz 19 127 tys. polis w grupie 10 (w tym 18 969 tys. polis w obowiązkowych ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych). W ciągu 2011 r. liczby polis zwiększyły się odpowiednio o 1,3% i 4,8%. Wzrost liczby ubezpieczeń komunikacyjnych miał związek z zakupami nowych samochodów i wzrostem o ponad 1 152 tys. liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych w 2011 r.³¹ W strukturze polis ubezpieczeń komunikacyjnych na koniec 2011 r. według typu podmiotów dominowały polisy zawarte przez osoby fizyczne (osoby nie prowadzące działalności gospodarczej), stanowiące 71,5% ogólnej liczby polis grupy 3 oraz 89,0% polis grupy 10. Przedsiębiorstwa (osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, bez rolników) oraz jednostki organizacyjne bez osobowości prawnej, miały odpowiednio 37,0% oraz 11,3% ogółu polis komunikacyjnych w grupie 3 i 10.

Składka przypisana brutto z ubezpieczeń komunikacyjnych (3 i 10 grupa) w 2011 r. wyniosła 14 363 mln zł i stanowiła 57,9% składki ogółem działu II. W analizowanym okresie struktura składki z ubezpieczeń komunikacyjnych nie uległa zasadniczym zmianom. Wpływy z tytułu ubezpieczeń grupy 10 wyniosły 8 600 mln zł (59,9% przychodów z tytułu

³¹ Dane w latach poprzednich nie obejmowały pojazdów posiadających pozwolenia czasowe w końcu danego roku.

ubezpieczeń komunikacyjnych) i przewyższały składki z ubezpieczeń grupy 3. Składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych zwiększyła się o 12,3% (o 1 577 mln zł), w wyniku jej wzrostu z tytułu ubezpieczeń z zakresu grupy 3 (o 505 mln zł – 9,6%) i grupy 10 (o 1072 mln zł – 14,2%).

Wykres 43. Liczba osób zabitych i rannych oraz liczba wypadków samochodowych

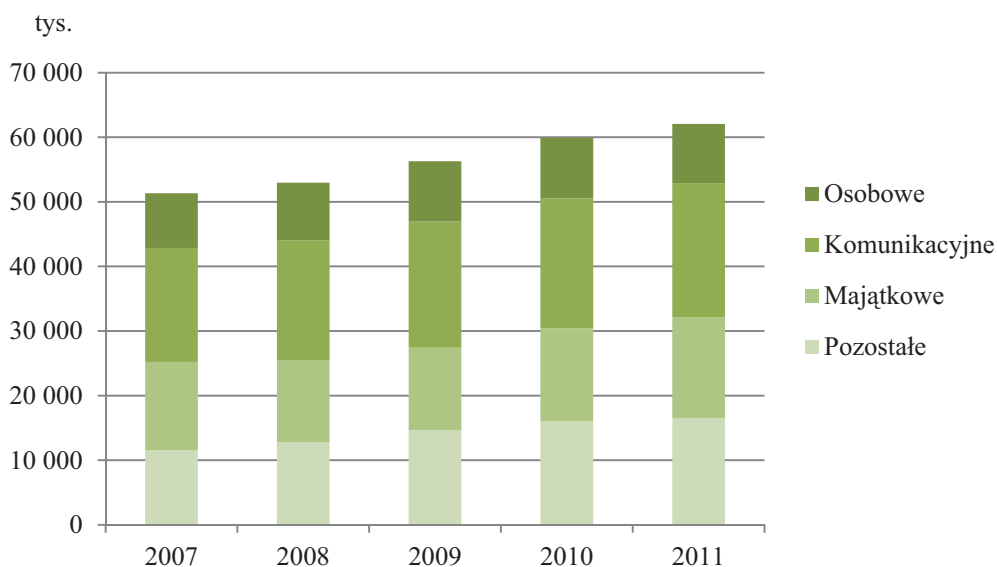

Źródło: *Transport – Wyniki działalności w 2011r.*, GUS, Warszawa 2012.

W 2011 r. zakłady ubezpieczeń zrealizowały 1 870 tys. wypłat z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych, czyli o 44 tys. mniej niż w poprzednim roku. Łączna wielkość odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych wyniosła 9 167 mln zł, czyli o 0,2% (o 22,6 mln zł) więcej w stosunku do poprzedniego roku. Na sytuację wypłat odszkodowań komunikacyjnych oddziaływały wypadki samochodowe, których liczba wzrosła po raz pierwszy od 2007 r. Zwiększyła się również liczba osób zabitych i rannych w wypadkach komunikacyjnych. W 2011 r. liczba zarejestrowanych pojazdów samochodowych wynosiła 24,2 mln³² i była wyższa o 5,0% niż w 2010 r., na 1000 samochodów przypadało jednak mniej wypadków (1,66) niż w roku poprzednim (1,69).

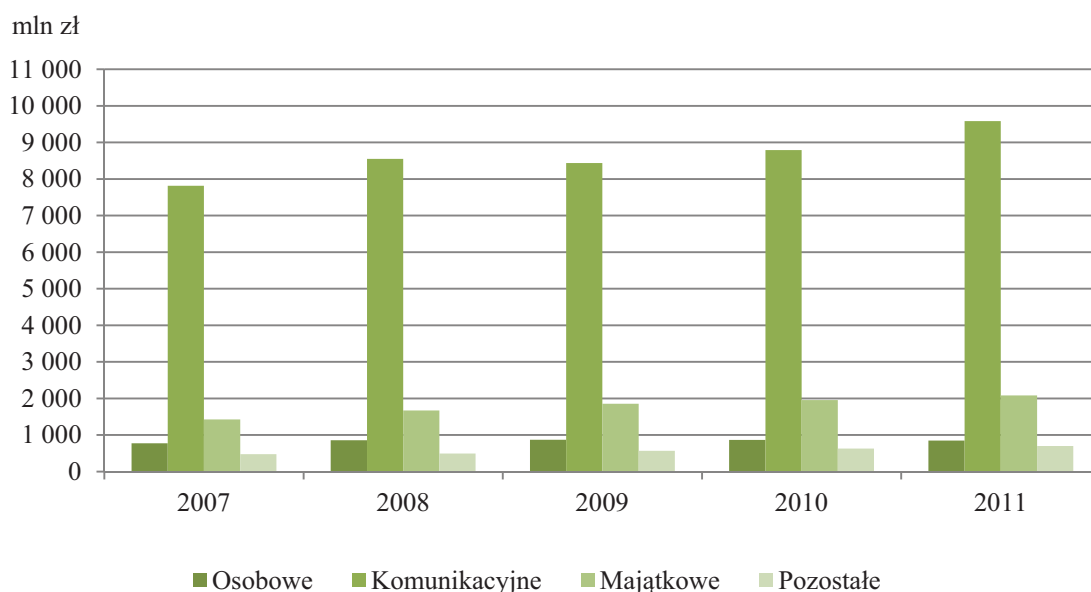
³² Według Centralnej Ewidencji Pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydanymi w końcu 2011 r., Por.: *Transport – Wyniki działalności w 2011r.*, GUS, Warszawa 2012, tabl.14, str.137.

Wykres 44. Liczba polis w ubezpieczeniach działu II – osoby fizyczne

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 45. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach działu II – osoby fizyczne

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Liczba polis ogółem nabytych we wszystkich grupach ubezpieczeń działu II przez osoby fizyczne zmniejszyła się w 2011 r. z 43 149 tys. w roku poprzednim do 41 595 tys., a składka przypisana brutto wzrosła z 12 242 mln zł do poziomu 13 212 mln zł. W 2011 r. liczba polis w ubezpieczeniach komunikacyjnych osób fizycznych była o 679 tys. większa niż przed rokiem, a zebrana składka większa o 789 mln zł. W ubezpieczeniach majątkowych

gospodarstw domowych odnotowano wzrost liczby polis o 1 153 tys. i związany z tym przyrost składki o 130 mln zł.

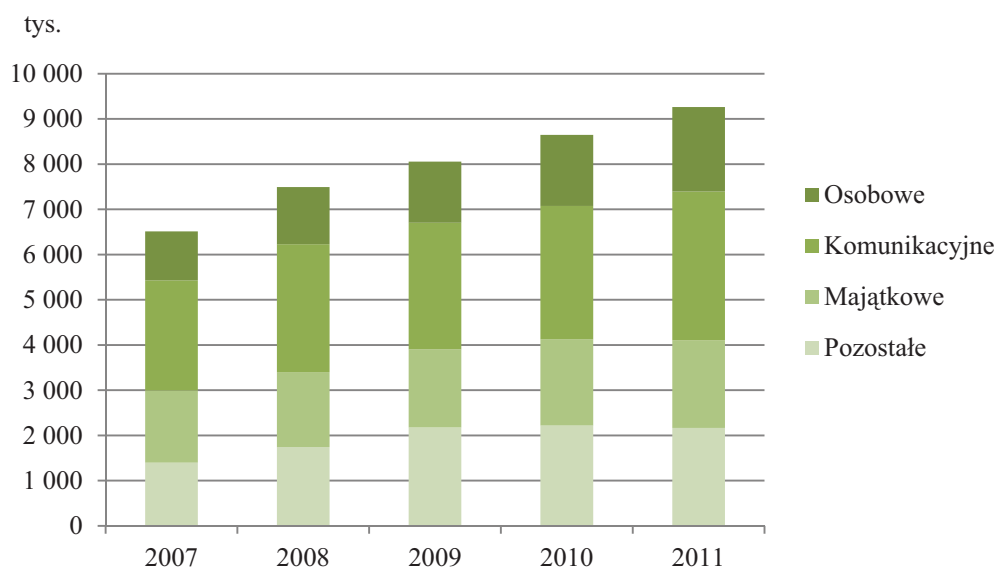
Tabl. 16. Polisy i składki przypisane brutto według grup w ubezpieczeniach osób fizycznych działu II

Rodzaj ubezpieczenia (działalność bezpośrednia)	2007	2008	2009	2010	2011
Polisy w tys.					
Osobowe (1+2)	8 455	8 904	9 335	9 408	9 184
Komunikacyjne (3+10)	17 657	18 578	19 521	20 089	20 768
Majątkowe (8+9)	13 669	12 678	12 774	14 420	15 573
Finansowe (14+15+16)	27	74	229	67	169
Transportowe, lotnicze, morskie (4+7; 5+11; 6+12) ...	19	18	18	18	19
Pozostałe (13+17+18)	11 497	12 707	14 398	15 914	16 357
Składka przypisana brutto w mln zł					
Osobowe (1+2)	773	859	871	867	847
Komunikacyjne (3+10)	7 817	8 552	8 439	8 793	9 582
Majątkowe (8+9)	1 428	1 673	1 855	1 954	2 084
Finansowe (14+15+16)	78	56	44	52	32
Transportowe, lotnicze, morskie (4+7; 5+11; 6+12)	87	80	79	62	78
Pozostałe (13+17+18)	314	359	445	515	589

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego

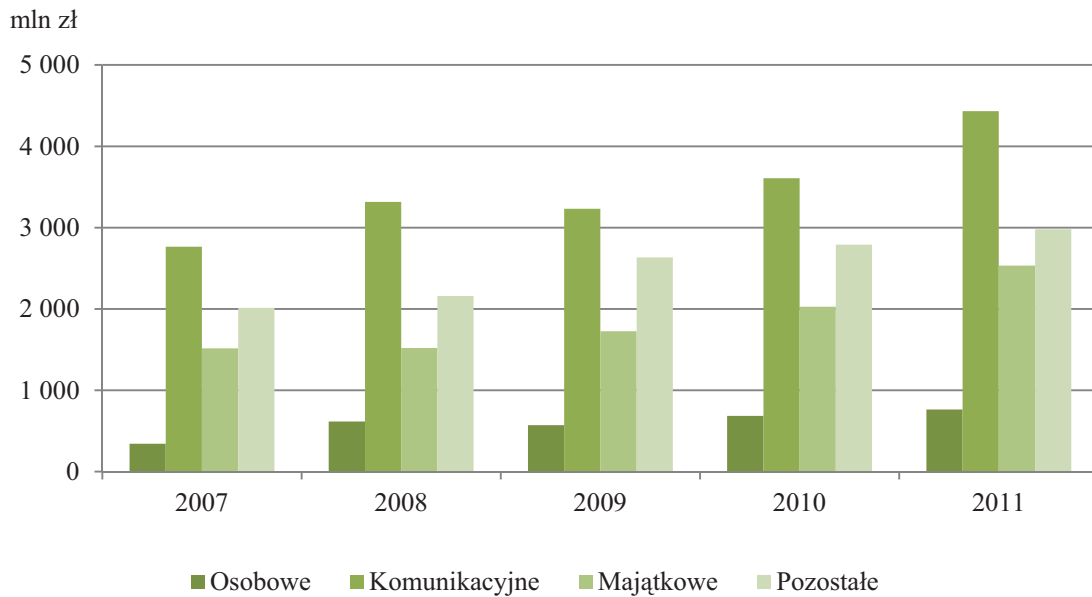
^a liczby w nawiasach oznaczają grupy ubezpieczeń Działu II

Wykres 46. Liczba polis w ubezpieczeniach działu II – przedsiębiorstwa

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 47. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach działu II – przedsiębiorstwa

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Tabl. 17. Polisy i składki przypisane brutto w dziale II – ubezpieczenia przedsiębiorstw

Ubezpieczenia (działalność bezpośrednia)	2007	2008	2009	2010	2011
Polisy ^a w tys.					
Osobowe (1+2)	1083	1263	1351	1572	1868
Komunikacyjne (3+10)	2434	2826	2800	2951	3290
Majątkowe (8+9)	1594	1661	1725	1904	1938
Finansowe (14+15+16)	226	321	619	449	334
Transportowe, lotnicze, morskie (4+7; 5+11; 6+12)	23	27	32	32	30
Pozostałe (13+17+18)	1151	1394	1529	1740	1803
Składka ^a przypisana brutto w mln zł					
Osobowe (1+2)	343	616	571	684	764
Komunikacyjne (3+10)	2764	3317	3232	3607	4432
Majątkowe (8+9)	1515	1518	1725	2027	2533
Finansowe (14+15+16)	1090	1170	1509	1433	1520
Transportowe, lotnicze, morskie (4+7; 5+11; 6+12)	205	189	195	194	214
Pozostałe (13+17+18)	718	799	933	1163	1245

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego

^a liczby w nawiasach oznaczają grupy ubezpieczeń Działu II

Według danych zakładów ubezpieczeń liczba polis zawarta przez przedsiębiorstwa działu II była w 2011 r. wyższa niż w 2010 r. Liczba polis nabytych przez podmioty gospodarcze w ramach ubezpieczenia komunikacyjnego zwiększyła się o 338,9 tys. a przypis

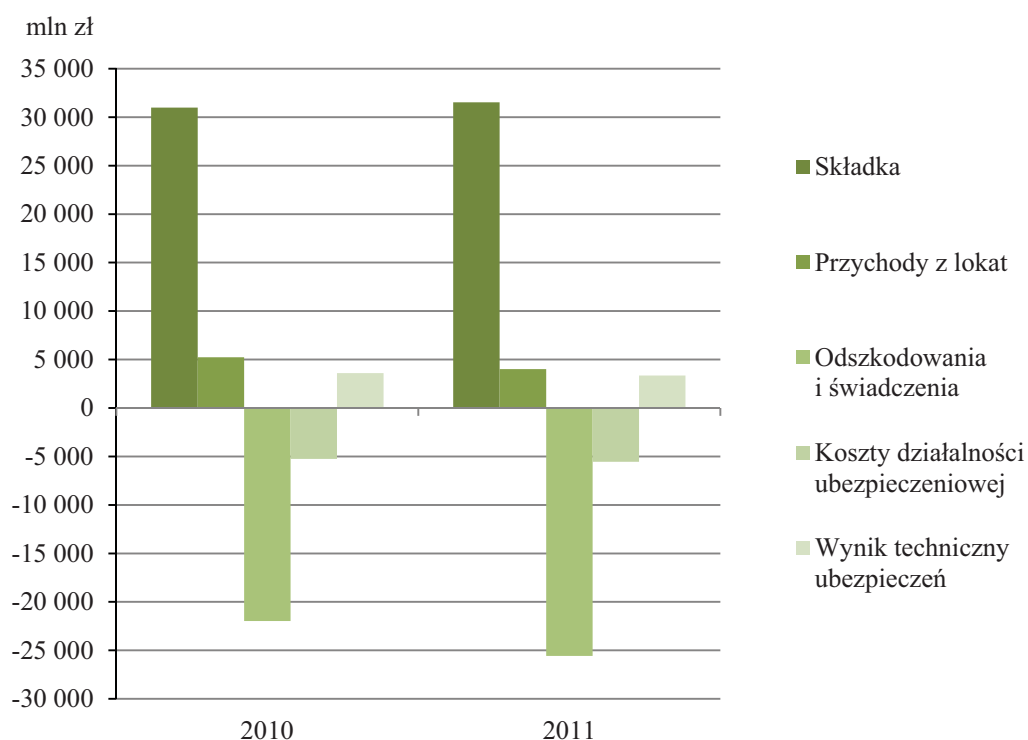
składki wzrósł o 825 mln zł w tych ubezpieczeniach. W ubezpieczeniach majątkowych wystawiono o 33,8 tys. polis więcej, a zbiór składki był wyższy o 506 mln zł. W pozostałych grupach ubezpieczeń działu II (grupa 13, 17, 18) wzrost sprzedaży polis dla przedsiębiorstw o 63,6 tys. skutkowało wzrostem składki o 81,3 mln zł. W ubezpieczeniach finansowych firm, pomimo zmniejszenia liczby polis o 115 tys., odnotowano wzrost składki przypisanej brutto o 86,7 mln zł.

IV.3. Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń

W 2011 r. wynik techniczny zakładów ubezpieczeń ogółem ukształtował się na poziomie 3 645 mln zł przy 2 309 mln zł przed rokiem. Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie wyniósł 3 347 mln zł, a ubezpieczeń majątkowych 298 mln zł. W roku poprzednim było to odpowiednio 3 593 mln zł i minus 1 285 mln zł. Zysk techniczny osiągnęło 36 ubezpieczycieli, z tego 23 w dziale I, 13 w dziale II. Stratę techniczną wykazało 25 towarzystw, 5 w dziale I, 20 w dziale II. Wynik techniczny zakładów zorganizowanych w formie spółek akcyjnych wyniósł 3 581,4 mln zł, a zakładów w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych 63,9 mln zł (zwiększenie odpowiednio o 57,5% i o 81,4% w relacji do roku poprzedniego). Składka przypisana brutto zebrana przez ubezpieczycieli zorganizowanych w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych wyniosła 1 192,5 mln zł i w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 17,6%. Wartość odszkodowań i świadczeń brutto wypłaconych przez tych ubezpieczycieli wzrosła do 548,5 mln zł, tj. o 43,3%.

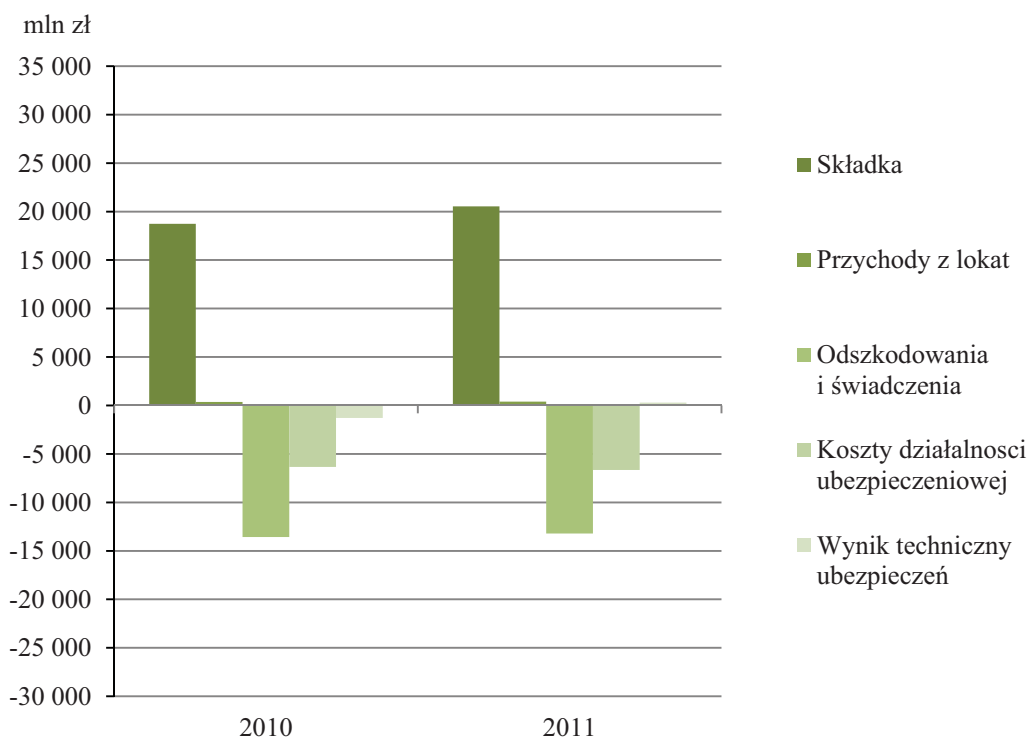
W latach 2008–2011 działalność w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych przynosiła stratę dla zakładów ubezpieczeń. Strata techniczna z tytułu tej działalności zakładów ubezpieczeń osiągnęła kwotę 1 365 mln zł w 2010 r., jednak w 2011 r. zmniejszyła się o 1 062 mln zł do poziomu 303 mln zł. Do poprawy tego wyniku technicznego przyczyniło się osiągnięcie zysku technicznego w grupie 3 w wysokości 336 mln zł wobec straty technicznej w tej grupie w poprzednim roku w wysokości 474 mln zł. Należy zauważyć, że ze względu na dominujący udział ubezpieczeń komunikacyjnych w portfelu ubezpieczeń majątkowych, wynik z działalności w ubezpieczeniach komunikacyjnych w decydującym stopniu wpływa na łączny wynik techniczny działu II. Oprócz zmniejszenia straty w ubezpieczeniach komunikacyjnych na dodatni wynik techniczny tego działu w 2011 r. miał wpływ wynik grupy 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) w kwocie 152 mln zł, który wzrósł o 737 mln zł ze straty w roku poprzednim w kwocie 585 mln zł.

Wykres 48. Główne komponenty rachunku technicznego w ubezpieczeniach działu I

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 49. Główne komponenty rachunku technicznego w ubezpieczeniach działu II

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Tabl. 18. Główne komponenty technicznego rachunku ubezpieczeń

Ubezpieczenia	Dział I					Dział II				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	w mln zł									
Składki	25 046	37 324	29 296	30 982	31 530	14 971	17 193	18 367	18 730	20 540
Przychody z lokat	4 961	4 288	6 236	5 235	4 009	255	303	351	363	392
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	337	363	253	340	518	406	150	221	207	273
Odszkodowania i świadczenia	10 420	19 425	26 942	21 977	25 576	9 538	10 572	12 436	13 578	13 199
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym, w tym:	9 923	3 819	50	6 134	-3 859	-319	-62	-1	-3	0
zmiana stanu rezerwy w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	2 143	13 940	-5 209	850	-2 873	x	x	x	x	x
Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym ..	13	34	55	55	32	53	55	53	34	45
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 376	4 932	5 394	5 255	5 541	4 625	5 220	5 837	6 345	6 654
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	179	178	218	273	137	532	1 092	822	649	935
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	600	-347	648	841	259	x	x	x	x	x
Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości	x	x	x	x	x	-37	51	47	-19	74
Wynik techniczny ubezpieczeń	3 450	3 453	4 316	3 593	3 347	1 240	719	-255	-1 285	298

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

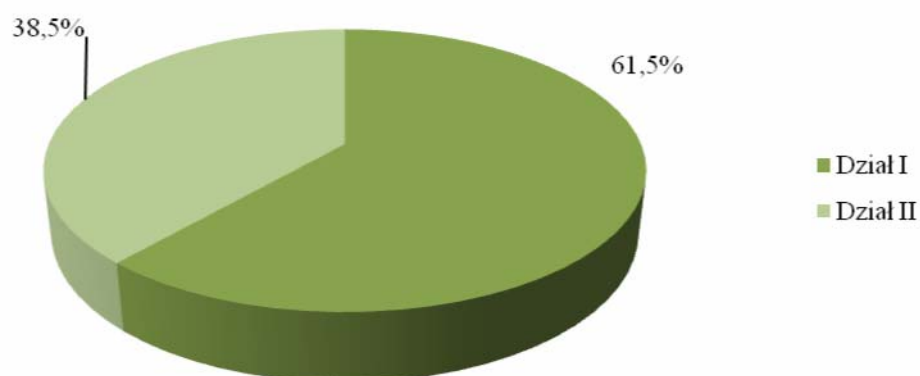
Łączny wynik finansowy brutto sektora ubezpieczeń wyniósł 6 995 mln zł i był o 554 mln zł niższy w porównaniu z 2010 r. Wynik zakładów zorganizowanych w formie spółek akcyjnych wyniósł 6 900 mln zł, a zakładów w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych 94,9 mln zł, (zmniejszenie odpowiednio o 7,8% i zwiększenie o 44,0%). W dziale I towarzystwa wypracowały wynik finansowy brutto 3 567 mln zł, a wynik ten był o 871 mln zł gorszy niż przed rokiem. W dziale II wynik w kwocie 3 428 mln zł był lepszy o 317 mln zł. Pogorszenie wyniku finansowego brutto ubezpieczycieli na życie było uwarunkowane zmniejszeniem o 246 mln zł wyniku technicznego i przychodów z lokat o 583 mln zł. W dziale II wynik techniczny był o 1 582 mln zł wyższy niż przed rokiem, co zdecydowało o poprawie wyniku finansowego brutto towarzystw realizujących pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe.

Tabl. 19. Wybrane elementy ogólnego rachunku zysków i strat zakładów ubezpieczeń

Wyszczególnienie	Dział I					Dział II				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	w mln zł									
Wynik techniczny	3 450	3 453	4 316	3 593	3 347	1 240	719	-255	-1 285	298
Przychody netto z lokat, w tym:	-	-	-	-	-	2 041	4 353	4 110	5 228	4 309
z papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu	-	-	-	-	-	70	71	27	37	56
z papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	-	-	-	-	-	1 195	1 548	1 730	1 326	1 484
z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	-	-	-	-	-	75	196	44	68	92
Wynik dodatni z realizacji lokat	-	-	-	-	-	597	210	562	455	575
Przychody z lokat netto przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	600	-347	648	841	259	-	-	-	-	-
Przychody z lokat netto przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych	-	-	-	-	-	255	303	351	363	392
Wynik finansowy brutto .	3 962	3 083	4 899	4 438	3 567	2 480	3 621	2 913	3 111	3 428
Wynik finansowy netto ...	3 285	2 506	4 000	3 653	2 919	2 012	3 277	2 631	3 094	3 085

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego

Wykres 50. Struktura sumy bilansowej zakładów ubezpieczeń w 2011 r.

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

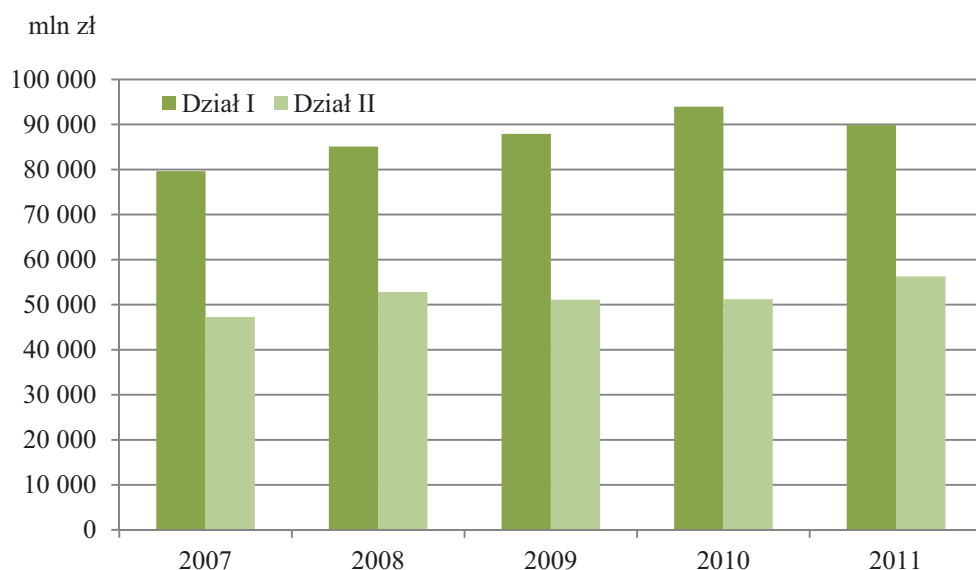
Podatek dochodowy obciążający ubezpieczycieli ogółem w wysokości 993 mln zł zwiększył się o 191 mln zł w porównaniu z 2010 r. Na wynik finansowy netto w kwocie 6 004 mln złłożył się wynik ubezpieczycieli w dziale I – 2 919 mln zł (niższy niż przed rokiem o 734 mln zł) i towarzystw w dziale II – 3 085 mln zł (niższy o 9,5 mln zł). Zyski netto wygospodarowało 47 towarzystw, z tego 23 w dziale I przy 24 w dziale II, a stratę poniosło 14 zakładów, z tego 5 w dziale I oraz 9 w dziale II.

Tabl. 20. Główne pozycje bilansu zakładów ubezpieczeń i normy ostrożnościowe

Wyszczególnienie	Dział I					Dział II				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	w mln zł									
Suma bilansowa	79 619	85 091	87 895	93 966	89 874	47 283	52 818	51 090	51 204	56 242
Wartości niematerialne i prawne	173	123	113	135	175	180	309	339	370	411
Lokaty, w tym papiery wartościowe:	40 409	54 463	50 928	50 756	47 309	40 796	45 113	43 054	41 516	45 474
o zmiennej kwocie dochodu ..	2 614	2 497	2 798	3 313	5 035	3 681	2 704	3 132	3 519	3 527
o stałej kwocie dochodu	29 810	30 938	33 012	32 471	29 931	25 294	30 128	27 367	25 631	28 276
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	36 031	26 346	32 813	38 932	37 465	–	–	–	–	–
Należności	816	953	1 041	928	1 062	3 464	3 711	4 144	4 883	5 454
Kapitał własny, w tym:	11 298	11 460	13 513	13 235	12 761	21 507	24 219	15 643	17 649	18 141
podstawowy	2 335	2 504	2 649	2 806	2 883	2 637	2 727	2 791	2 956	2 913
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	65 725	71 004	71 240	77 198	73 020	24 229	26 941	28 922	32 602	36 304
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	634	1 425	1 456	1 389	932	263	265	275	674	1 132
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	1 383	1 449	1 469	1 686	2 577	2 135	2 608	7 650	2 677	3 467
Wskaźniki										
Wskaźnik monitorowania działalności w %	347,3	285,8	346,0	316,6	318,3	669,3	644,5	363,8	390,5	384,9
Wskaźnik pokrycia rezerw w %	108,8	108,6	108,9	109,1	107,9	153,9	154,8	116,7	124,5	124,1
Współczynnik wypłacalności w %	42,0	28,1	43,5	39,9	37,7	113,4	108,4	64,4	69,0	66,6

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wykres 51. Sumy bilansowe zakładów ubezpieczeń

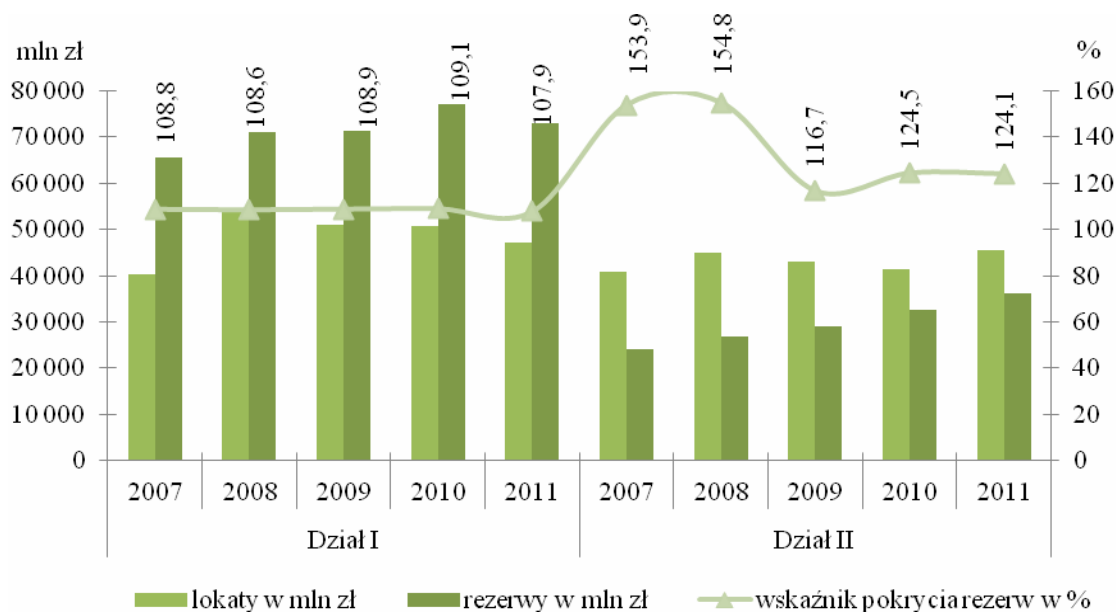

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Suma bilansowa zakładów ubezpieczeń ogółem na koniec grudnia 2011 r. wyniosła 146 116 mln zł (wzrost w ciągu roku o 0,7%), z tego na dział I przypadało 89 874 mln zł (o 4,4% mniej niż przed rokiem), na dział II – 56 242 mln zł (o 9,8% więcej). Suma bilansowa zakładów ubezpieczeń zorganizowanych w formie spółek akcyjnych na koniec grudnia 2011 r. wyniosła 144 250 mln zł (wzrost o 0,4%), a zakładów w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych – 1 866 mln zł (o 20,5% więcej niż w końcu 2010 r.). Na towarzystwa ubezpieczeń na życie przypadało 61,5% aktywów ogółem (spadek o 3,2 pkt proc.), na towarzystwa ubezpieczeń majątkowych 38,5% (wzrost o 3,2 pkt proc.). Ważną pozycją aktywów były lokaty. Lokaty środków własnych obniżyły się: w ubezpieczeniach na życie do 47 309 mln zł (o 6,8% mniej niż w końcu 2010 r.), w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosły do poziomu 45 475 mln zł (o 9,5%). W strukturze lokat zakładów ubezpieczeń na życie wzrosły lokaty w papiery o zmiennej kwocie dochodu (udziały, akcje, certyfikaty inwestycyjne) o 1 722 mln zł w stosunku do 2010 r., spadły natomiast lokaty w formie dłużnych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu o 2 540 mln zł. W dziale II wartość innych lokat finansowych wzrosła do 36 305 mln zł (o 13,5%), na co wpłynęła wyższa wartość udziałów, akcji i papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu (wzrost wartości bilansowej o 2 645 mln zł), a także wzrost o 7,4 mln zł zaangażowania w papiery o zmiennej kwocie dochodu (udziały, akcje, certyfikaty inwestycyjne). Utrzymało się, podobnie jak w poprzednich okresach sprawozdawczych, znacznie większe zaangażowanie ubezpieczycieli działu II w udziały i akcje w podmiotach

podporządkowanych niż ubezpieczycieli działu I. Udziały i akcje w podmiotach podporządkowanych wyniosły 1 500 mln zł w dziale I i 8 133 mln zł w dziale II; spadły one w zakładach życiowych o 3,0%, a w towarzystwach majątkowych o 4,0%. W dziale I oprócz lokat znaczącą pozycję miały aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Wartość tej pozycji osiągnęła 37 465 mln zł w 2011 r. (o 3,8% mniej niż w 2010 r.).

Wykres 52. Wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych lokatami

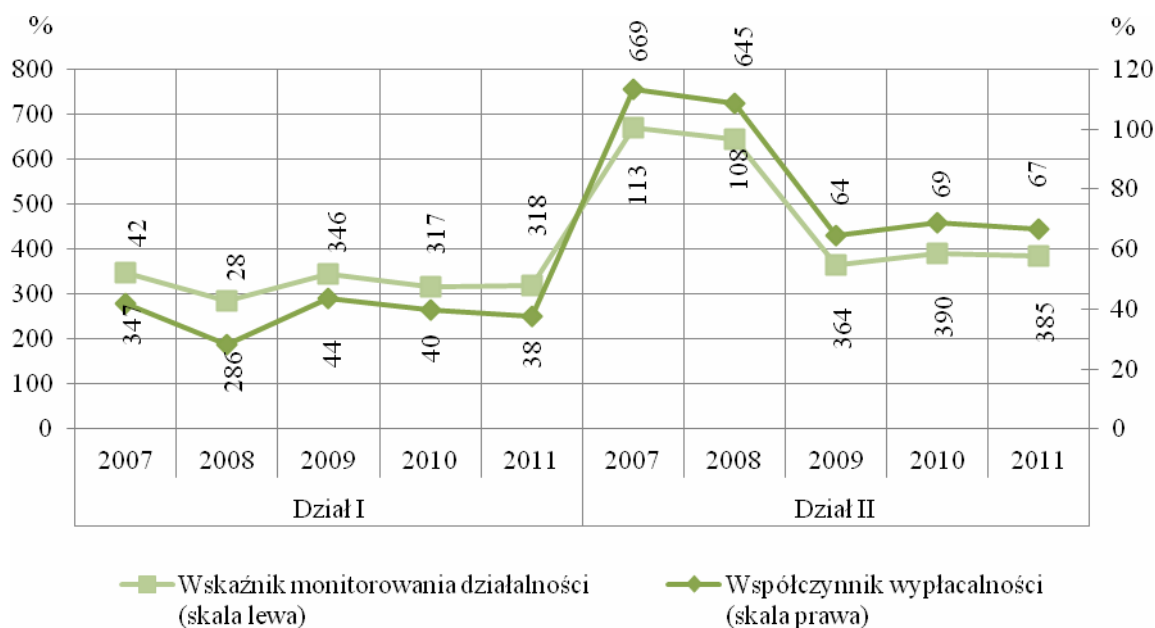

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Główną pozycją pasywów były rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które łącznie dla całego sektora ukształtowały się w końcu 2011 r. na poziomie 109 324 mln zł (o 0,4% mniej w porównaniu z końcem 2010 r.). Rezerwy te w zakładach w formie spółki akcyjnej wyniosły 108 075 mln zł (spadek o 0,6%), a w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych 1 249 mln zł (wzrost o 21,3%). Rezerwy w ubezpieczeniach na życie wyniosły 73 020 mln zł (spadek o 5,4%). Największą wartość osiągnęła rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, która wyniosła 37 459 mln zł (spadek o 3,8%). Rezerwa ubezpieczeń na życie zmniejszyła się do 32 416 mln zł (spadek o 7,9%). Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w dziale I były kwotowo niewielkie, toteż ich wzrosty i spadki nie wywarły istotnego wpływu na wartość i stopę wzrostu rezerw w segmencie ubezpieczeń na życie. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w dziale II wyniosły 36 304 mln zł (wzrost o 11,4%), na co wpłynęło podniesienie rezerwy składek i na pokrycie ryzyka niewygasłego do poziomu 14 981 mln zł (o 14,7%) oraz rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia do 20 243 mln zł (o 9,1%).

O bezpieczeństwie funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, obok rezerw adekwatnych do przyjętego do ochrony ryzyka, decyduje dostosowany do wymogów ostrożnościowych poziom kapitałów (środków) własnych. Łącznie, na koniec grudnia 2011 r. kapitały te wyniosły ogółem 30 903 mln zł (o 0,1% więcej niż na koniec grudnia 2010 r.). Kapitały własne zakładów zorganizowanych w formie spółek akcyjnych wyniosły ogółem 30 421 mln zł (o 0,2% mniej niż na koniec grudnia 2010 r.), a zakładów w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych 481 mln zł (wzrost o 20,0%). Kapitał własny towarzystw na życie osiągnął poziom 12 761 mln zł (o 3,6% mniej niż w 2010 r.), a w firmach chroniących pozostałe ryzyka osobowe i majątkowe zwiększył się do 18 141 mln zł i wzrósł o 2,8%. Kapitał podstawowy w obu działach ubezpieczeń miał zbliżoną wartość – 2 884 mln zł w dziale ubezpieczeń na życie i 2 913 mln zł w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych. Ujemnie na kapitały własne w obu działach wpływały nierozliczone straty z lat ubiegłych (1 185 mln zł w dziale I i 1 782 mln zł w dziale II).

Wykres 53. Wskaźnik monitorowania działalności i współczynnik wypłacalności

Źródło: dane Komisji Nadzoru Finansowego.

Wskaźniki bezpieczeństwa działalności ubezpieczeniowej na koniec 2011 r. były wysokie w stosunku do wymaganego ustawowego poziomu, chociaż niektóre obniżyły się w relacji do poprzedniego roku. Wskaźnik monitorowania działalności ogółem wynosząc 351,7% pozostał na poziomie ubiegłego roku przy zróżnicowanej ich dynamice w obu działach, w dziale I wskaźnik ten wzrósł z 316,6% do 318,3%, w dziale II spadł z 390,5% do

384,9%. W dziale I współczynnik wypłacalności spadł o 2,2 pkt proc. w porównaniu do 2010 r., ale poziom tego wskaźnika (37,7%) pozostał niższy niż wskaźnika z grupy II (66,6%). Szkodowość na udziale własnym wzrosła w ubezpieczeniach na życie z 70,9% w 2010 r. do 81,1% w 2011 r., w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych obniżyła się z 72,5% do 63,9%. Wskaźnik kosztów administracyjnych w dziale ubezpieczeń na życie (5,1%) pozostał na poziomie poprzedniego roku, a w dziale pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych obniżył się z 9,2% do 7,7%. Wskaźnik kosztów akwizycji wzrósł w ubezpieczeniach na życie z 11,8% do 12,6%, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i ubezpieczeniach majątkowych z 20,7% do 21,2%. Wskaźnik rentowności działalności technicznej w dziale I (10,6%) był wyższy w stosunku do działu II (2,1%), w dziale I spadł o 0,9 pkt proc. a w dziale II wzrósł o 8,9 pkt proc.

Podsumowując, wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń w 2011 r. były mniej korzystne niż w roku poprzednim. Było to rezultatem pogorszenia sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń, głównie w ubezpieczeniach na życie. Wynik finansowy netto ogółem obniżył się w skali roku o 11,0%, przy czym w dziale I zmniejszył się o 20,0%, a w dziale II o 0,3%.

Lepszy niż przed rokiem, był natomiast wynik techniczny ogółem, który wzrósł o 57,9%. Spowodowane to było znaczącą poprawą z ujemnego na dodatni wyniku technicznego zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i ubezpieczeń majątkowych.

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAPHY

EBC, Financial Stability Review, czerwiec 2012.

EIOPA, Financial Stability Report 2012, czerwiec 2012.

GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2011 r. na tle procesów w gospodarce światowej*, Warszawa 2012.

GUS, Informacje bieżące, *Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w I kwartale 2012 r. oraz zrewidowane dane kwartalne PKB za lata 2010 – 2011*.

GUS, Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach 2000-2012.

GUS, Biuletyn Statystyczny z lat 2010-2012.

GUS, *Transport – Wyniki działalności w 2011r.*, Warszawa 2012.

IAIS, Global Insurance Market Report, GIMAR, edition, 2012.

Insurance Europe Statistics, *Distribution Channel*, lipiec 2012.

Insurance Europe Statistics, *Market Operators 2010*, lipiec 2012.

Insurance Europe Statistics, *Total Premiums 2010*, lipiec 2012.

Insurance Europe Statistics, *Life insurance – 2010*, lipiec 2012..

Insurance Europe Statistics, *Non-life insurance – 2010*, lipiec 2012.

Insurance Europe Statistics, *Investments – 2010*, lipiec 2012.

MFW, Dane GFSR, październik 2012.

MFW, Global Financial Stability Report, październik 2012.

NBP, *Rozwój systemu finansowego w Polsce*, Warszawa, publikacje w latach 2005-2011.

NBP, *Raport stabilności systemu finansowego lipiec 2012 r.*, Warszawa 2012.

OECD, Global Insurance Market Trends 2012, listopad 2012.

Swiss Re, *World insurance in 2010*, Sigma No 2/2011.

Swiss Re, *World insurance in 2011*, Sigma No 3/2012.

Swiss Re, *Natural catastrophes and man-made disasters in 2010: a year of devastating and costly events*, Sigma No 1/2011.

Swiss Re, *Natural catastrophes and man-made disasters in 2011: historic losses surface from record earthquakes and floods*, Sigma No 2/2012.

98th Annual Raport, Fed, 2012.

ANEKS STATYSTYCZNY

STATISTICAL APPENDIX

ANEKS STATYSTYCZNY – WYBRANE TABLICE

Tabl. 01. Liczba zakładów ubezpieczeń posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności operacyjnej.....	75
Tabl. 02. Średnioroczne zatrudnienie w zakładach ubezpieczeń.....	75
Tabl. 03. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – ogółem.....	76
Tabl. 04. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – ogółem.....	76
Tabl. 05. Liczba polis w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem.....	77
Tabl. 06. Składka przypisana brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem.....	78
Tabl. 07. Liczba wypłat w ubezpieczeniach na życie – ogółem.....	79
Tabl. 08. Świadczenia wypłacone brutto w ubezpieczeniach na życie – ogółem.....	79
Tabl. 09. Liczba wypłat w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem.....	80
Tabl. 10. Odszkodowania wypłacone brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem.....	81
Tabl. 11. Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie.....	82
Tabl. 12. Aktywa zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.....	83
Tabl. 13. Pasywa zakładów ubezpieczeń na życie.....	84
Tabl. 14. Pasywa zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.....	85
Tabl. 15. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie.....	86
Tabl. 15. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie (dok.).....	87
Tabl. 16. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.....	88
Tabl. 17. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń na życie.....	89
Tabl. 18. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych.....	90
Tabl. 19. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń działu I.....	91
Tabl. 20. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń działu II.....	92

STATISTICAL APPENDIX – SELECTED TABLES

Tabl. 01. Number of Authorized Insurance Companies.....	93
Tabl. 02. Annual Average Employment of Insurance Companies.....	93
Tabl. 03. Number of Policies of Life Insurance – Total.....	94
Tabl. 04. Gross Written Premium of Life Insurance – Total.....	94
Tabl. 05. Number of Policies of Non-Life Insurance – Total.....	95
Tabl. 06. Gross Written Premium of Non-Life Insurance – Total.....	96
Tabl. 07. Number of Claims of Life Insurance – Total.....	97
Tabl. 08. Gross Claims Paid of Life Insurance – Total.....	97
Tabl. 09. Number of Claims of Non-Life Insurance – Total.....	98
Tabl. 10. Gross Claims Paid of Non-Life Insurance – Total.....	99
Tabl. 11. Assets of Life Insurance Companies.....	100
Tabl. 12. Assets of Non-Life Insurance Companies.....	101
Tabl. 13. Liabilities of Life Insurance Companies.....	102
Tabl. 14. Liabilities of Non-Life Insurance Companies.....	103
Tabl. 15. Technical Account of Life Insurance Companies.....	104
Tabl. 15. Technical Account of Life Insurance Companies (cont.).....	105
Tabl. 16. Technical Account of Non-Life Insurance Companies.....	106
Tabl. 17. Profit and Loss Account of Life Insurance Companies.....	107
Tabl. 18. Profit and Loss Account of Non-Life Insurance Companies.....	108
Tabl. 19. Aggregated Efficiency Ratios of Life Insurance Companies.....	109
Tabl. 20. Aggregated Efficiency Ratios of Non-Life Insurance Companies.....	110

Tabl. 01. Liczba zakładów ubezpieczeń posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności operacyjnej

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem					
Liczba zakładów	68	66	65	63	61
Przeważający kapitał krajowy	23	20	18	18	16
Przeważający kapitał zagraniczny	45	46	47	45	45
Sektor prywatny	66	64	63	62	60
Sektor publiczny	2	2	2	1	1
Spółki akcyjne	59	57	56	55	53
Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych	9	9	9	8	8
Dział I					
Liczba zakładów	33	31	31	30	28
Przeważający kapitał krajowy	9	7	7	7	6
Przeważający kapitał zagraniczny	24	24	24	23	22
Sektor prywatny	33	31	31	30	28
Sektor publiczny	–	–	–	–	–
Spółki akcyjne	31	29	29	28	26
Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych	2	2	2	2	2
Dział II					
Liczba zakładów	35	35	34	33	33
Przeważający kapitał krajowy	14	13	11	11	10
Przeważający kapitał zagraniczny	21	22	23	22	23
Sektor prywatny	33	33	32	32	32
Sektor publiczny	2	2	2	1	1
Spółki akcyjne	28	28	27	27	27
Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych	7	7	7	6	6

Tabl. 02. Średnioroczne zatrudnienie w zakładach ubezpieczeń

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w etatach				
Ogółem					
Zatrudnienie ogółem	30 319	30 777	30 080	28 721	28 134
Kadra kierownicza	2 682	2 724	2 591	2 471	2 616
Doradcy	33	18	19	19	13
Aktuariusze	93	99	89	101	109
Pozostali pracownicy,	27 511	27 936	27 381	26 130	25 396
w tym agencji na etatach	301	290	225	253	437
Dział I					
Zatrudnienie ogółem	7 311	7 743	7 113	6 972	6 679
Kadra kierownicza	734	701	580	632	810
Doradcy	10	3	5	5	4
Aktuariusze	62	61	48	57	67
Pozostali pracownicy,	6 505	6 979	6 479	6 278	5 799
w tym agencji na etatach	8	12	4	2	2
Dział II					
Zatrudnienie ogółem	23 008	23 034	22 968	21 749	21 455
Kadra kierownicza	1 948	2 023	2 011	1 839	1 806
Doradcy	24	15	14	14	10
Aktuariusze	31	38	42	43	42
Pozostali pracownicy,	21 006	20 957	20 902	19 852	19 597
w tym agencji na etatach	293	277	221	250	436

Tabl. 03. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – ogółem

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys.					2010 = 100
Ogółem^a	12 196	12 273	11 976	11 742	11 585	98,7
Ubezpieczenia na życie	7 674	7 691	7 528	7 419	7 289	98,3
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	193	159	131	120	113	94,6
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	2 567	2 578	2 526	2 496	2 508	100,5
Ubezpieczenia rentowe	43	43	48	50	49	97,7
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe ..	6 705	7 745	9 205	9 306	10 440	112,2
w tym ubezpieczenia chorobowe	546	626	664	761	826	108,5

^a Suma liczby polis z poszczególnych grup ubezpieczeń może być większa lub mniejsza od pozycji ogółem, wynika to ze specyfiki konstrukcji produktów ubezpieczeniowych.

Tabl. 04. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – ogółem

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys. zł					2010 = 100
Ogółem^b	25 456 586	38 937 974	30 216 844	31 350 732	31 803 755	101,4
Ubezpieczenia na życie	9 855 903	28 376 776	19 218 771	18 762 599	16 836 713	89,7
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	137 667	131 593	125 869	119 904	120 336	100,4
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	11 958 217	6 289 132	6 459 082	8 119 068	10 307 486	127,0
Ubezpieczenia rentowe	45 018	61 655	71 195	83 470	98 212	117,7
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe ..	3 459 780	4 078 817	4 341 927	4 265 691	4 441 008	104,1
w tym ubezpieczenia chorobowe	343 130	408 288	499 905	537 171	681 499	126,9

^b Z działalności bezpośredniej.

Tabl. 05. Liczba polis w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem

Rodzaje ubezpieczeń	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys.					2010 = 100
Ogółem	58 088	60 244	46 866	49 763	49 205	98,9
Ubezpieczenia wypadku	9 500	10 103	10 591	10 908	10 803	99,0
Ubezpieczenia choroby	270	308	347	428	607	141,7
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	4 249	4 580	4 892	5 052	5 117	101,3
Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych	1	1	1	1	1	121,4
Ubezpieczenia casco statków powietrznych	1	1	1	1	1	101,8
Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej	12	12	12	12	14	117,9
Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie	22	25	28	30	26	84,9
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywołami,	7 593	7 787	8 163	8 611	8 159	94,7
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	1 588	1 641	1 624	1 612	1 690	104,9
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych	7 930	6 805	6 588	7 971	9 553	119,9
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych,	16 206	17 172	17 776	18 348	19 227	104,8
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	15 764	16 765	17 461	18 088	18 969	104,9
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów powietrznych	1	2	2	2	2	109,6
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	7	7	8	8	8	105,1
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej, w tym:	3 776	4 914	5 843	6 347	6 629	104,4
obowiązkowe OC rolników	1 410	1 454	1 441	1 421	1 511	106,3
pozostałe obowiązkowe	112	81	93	199	235	118,3
Ubezpieczenia kredytu	121	82	73	74	74	100,5
Gwarancja ubezpieczeniowa	80	128	425	149	159	106,7
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	62	195	361	313	331	105,9
Ubezpieczenia ochrony prawnej	262	378	850	1 029	668	64,9
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	8 787	8 986	9 430	10 512	11 067	105,3

Tabl. 06. Składka przypisana brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem

Rodzaje ubezpieczeń	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys. zł					2010 = 100
Ogółem^a	17 781 779	19 854 414	20 617 600	22 237 130	24 801 456	111,5
Ubezpieczenia wypadku	957 739	1 231 841	1 212 189	1 269 209	1 244 966	98,1
Ubezpieczenia choroby	197 065	294 049	276 027	343 719	436 167	126,9
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	4 735 044	5 206 861	4 888 488	5 258 595	5 763 600	109,6
Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych	9 911	11 875	16 991	16 419	33 855	206,2
Ubezpieczenia casco statków powietrznych	13 006	17 136	20 212	31 897	30 266	94,9
Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej	126 972	101 143	106 360	88 630	95 769	108,1
Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie	113 665	112 383	92 095	95 702	106 829	111,6
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywołami,	1 826 924	1 887 424	2 174 468	2 398 995	2 825 959	117,8
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	319 765	352 132	376 170	388 789	421 595	108,4
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych	1 245 552	1 436 648	1 544 953	1 761 761	1 990 285	113,0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych,	6 205 331	7 009 941	7 134 876	7 528 084	8 599 720	114,2
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	6 038 048	6 809 544	6 968 522	7 381 587	8 427 915	114,2
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów powietrznych	21 156	21 464	24 052	24 351	26 307	108,0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	17 614	15 477	25 841	19 136	19 559	102,2
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej, w tym:	898 402	973 481	1 113 474	1 243 673	1 439 889	115,8
obowiązkowe OC rolników	42 383	47 072	49 325	50 803	54 057	106,4
pozostałe obowiązkowe	162 337	133 703	184 264	205 602	250 159	121,7
Ubezpieczenia kredytu	567 228	491 992	460 102	465 144	544 732	117,1
Gwarancja ubezpieczeniowa	187 017	214 973	277 302	317 968	302 842	95,2
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	440 390	544 212	866 817	787 898	764 613	97,0
Ubezpieczenia ochrony prawnej	35 315	73 562	96 683	239 848	169 802	70,8
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	183 446	209 951	286 673	346 101	406 297	117,4

^a Z działalności bezpośredniej.

Tabl. 07. Liczba wypłat w ubezpieczeniach na życie – ogółem

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys.					2010 = 100
Ogółem^a	2 662	2 981	3 205	2 645	3 466	131,1
Ubezpieczenia na życie	1 405	1 512	1 693	1 344	1 636	121,7
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	43	39	31	21	16	76,2
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	304	463	411	315	367	116,3
Ubezpieczenia rentowe	23	19	5	6	6	100,4
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe ..	887	948	1 065	959	1 441	150,3
w tym ubezpieczenia chorobowe	75	81	96	114	152	133,1

^a Suma liczby wypłat z poszczególnych grup ubezpieczeń może być większa lub mniejsza od pozycji ogółem, wynika to ze specyfiki konstrukcji produktów ubezpieczeniowych.

Tabl. 08. Świadczenia wypłacone brutto w ubezpieczeniach na życie – ogółem

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys. zł					2010 = 100
Ogółem^b	10 404 796	19 337 703	27 673 592	22 560 562	26 053 564	115,5
Ubezpieczenia na życie	5 322 648	11 213 294	21 700 648	16 096 090	18 375 038	114,2
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	175 477	177 316	166 142	151 134	127 725	84,5
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	3 745 800	6 697 692	4 374 721	4 669 298	5 791 694	124,0
Ubezpieczenia rentowe	57 213	56 700	61 145	60 478	64 190	106,1
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe ..	1 103 658	1 192 701	1 370 936	1 583 561	1 694 917	107,0
w tym ubezpieczenia chorobowe	105 484	130 917	154 206	212 423	261 353	123,0

^b Z działalności bezpośredniej.

Tabl. 09. Liczba wypłat w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem

Rodzaje ubezpieczeń	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys.					2010 = 100
Ogółem	2 602	2 888	3 601	4 505	4 498	99,8
Ubezpieczenia wypadku	428	444	451	427	459	107,4
Ubezpieczenia choroby	120	302	564	795	979	123,1
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	579	646	774	844	800	94,8
Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych	0,2	0,8	1,7	1,0	1,6	167,9
Ubezpieczenia casco statków powietrznych	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	113,8
Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej	2	2	2	2	2	94,6
Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie	14	23	19	15	15	100,2
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywołami,	255	181	236	510	301	59,1
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	84	35	24	90	33	37,0
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych	175	161	182	230	236	103,0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych,	795	873	981	1 070	1 070	100,0
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	778	861	964	1 048	1 055	100,6
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów powietrznych	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	85,2
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	127,6
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej, w tym:	123	123	165	285	235	82,5
obowiązkowe OC rolników	4	4	4	4	5	108,6
pozostałe obowiązkowe	13	2	2	5	7	144,2
Ubezpieczenia kredytu	2	3	6	11	10	92,7
Gwarancja ubezpieczeniowa	0	0	7	6	5	88,8
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	2	4	16	34	39	115,5
Ubezpieczenia ochrony prawnej	2	4	4	3	4	114,5
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	104	118	192	272	294	108,1

Tabl. 10. Odszkodowania wypłacone brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem

Rodzaje ubezpieczeń	2007	2008	2009	2010	2011	
	w tys. zł					2010 = 100
Ogółem^a	8 953 178	9 991 538	12 200 431	13 963 467	13 484 372	96,6
Ubezpieczenia wypadku	223 708	224 165	258 367	267 934	319 167	119,1
Ubezpieczenia choroby	70 778	89 763	117 128	133 214	168 427	126,4
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	2 814 962	3 113 704	3 746 700	3 859 807	3 701 481	95,9
Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych	4 531	8 039	8 120	4 954	15 555	314,0
Ubezpieczenia casco statków powietrznych	10 596	12 256	12 652	21 808	26 767	122,7
Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej	106 409	107 312	129 822	105 876	105 681	99,8
Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie	41 820	50 130	46 922	52 273	56 776	108,6
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami,	869 394	905 477	1 212 491	2 361 566	1 403 174	59,4
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	178 654	131 963	119 356	511 528	200 850	39,3
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych	404 389	519 078	555 627	674 807	936 800	138,8
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych,	3 905 508	4 383 347	5 160 545	5 284 134	5 465 063	103,4
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	3 687 092	4 200 223	4 962 822	5 087 283	5 273 293	103,7
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów powietrznych	701	1 560	735	4 528	2 621	57,9
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	3 885	7 070	6 844	7 101	11 081	156,0
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej, w tym:	292 089	335 626	503 287	587 821	629 488	107,1
obowiązkowe OC rolników	26 481	28 347	24 416	25 152	27 543	109,5
pozostałe obowiązkowe	32 259	16 036	19 999	28 297	42 653	150,7
Ubezpieczenia kredytu	55 105	86 815	207 950	267 237	175 488	65,7
Gwarancja ubezpieczeniowa	18 387	21 053	59 350	50 415	66 693	132,3
Ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych	51 318	40 220	59 122	88 855	151 986	171,0
Ubezpieczenia ochrony prawnej	3 717	4 570	5 961	7 218	8 145	112,8
Ubezpieczenia świadczenia pomocy	75 882	81 354	108 809	183 921	239 980	130,5

^a Z działalności bezpośredniej.

Tabl. 11. Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Ogółem	79 618 994	85 090 964	87 894 883	93 965 969	89 873 750
Wartości niematerialne i prawne	173 031	123 010	113 493	134 569	174 858
Lokaty	40 408 675	54 462 503	50 927 548	50 755 555	47 308 682
Nieruchomości	248 781	388 581	398 945	402 295	386 799
Lokaty w jednostkach podporządkowanych	1 585 760	1 419 023	1 530 589	1 580 179	1 525 840
Inne lokaty finansowe	38 574 134	52 654 899	48 998 013	48 773 082	45 396 042
Należności depozytowe od cedentów	–	–	–	–	–
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	36 031 404	26 345 876	32 812 639	38 932 347	37 464 845
Należności	815 653	953 078	1 040 513	928 487	1 062 022
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	392 097	592 838	465 052	522 008	609 857
Należności od ubezpieczających	377 727	536 472	373 399	407 991	420 583
Należności od pośredników ubezpieczeniowych	11 610	34 991	80 054	105 180	174 289
Inne należności	2 760	21 375	11 599	8 837	14 986
Należności z tytułu reasekuracji	70 245	68 510	81 855	81 837	86 778
Inne należności	353 310	291 729	493 607	324 641	365 387
Należności od budżetu	111 593	73 696	206 261	26 669	20 422
Pozostałe należności	241 717	218 033	287 345	297 972	344 965
Inne składniki aktywów	490 163	500 808	486 616	465 134	600 192
Rzeczowe składniki aktywów	140 690	115 782	96 944	82 980	79 433
Środki pieniężne	344 485	380 177	386 845	380 290	518 314
Pozostałe składniki aktywów	4 989	4 848	2 827	1 863	2 446
Rozliczenia międzyokresowe	1 700 069	2 705 690	2 514 075	2 749 878	3 263 150
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	131 779	360 493	314 899	350 724	374 194
Aktywowane koszty akwizycji	1 341 778	1 837 551	1 930 411	2 254 834	2 813 111
Zarachowane odsetki i czynsze	46 042	373 694	96 475	7 132	9 676
Inne rozliczenia międzyokresowe	180 470	133 953	172 290	137 188	66 169

Tabl. 12. Aktywa zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Ogółem	47 283 163	52 818 475	51 090 414	51 204 341	56 241 760
Wartości niematerialne i prawne	180 385	309 163	339 019	369 765	410 934
Lokaty	40 796 356	45 113 087	43 053 953	41 516 491	45 474 477
Nieruchomości	667 560	908 024	942 221	942 657	925 380
Lokaty w jednostkach podporządkowanych	7 920 983	7 611 219	9 117 469	8 563 061	8 234 056
Inne lokaty finansowe	32 193 998	36 575 130	32 975 274	31 997 241	36 304 429
Należności depozytowe od cedentów	13 815	18 714	18 990	13 532	10 611
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdzie ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	–	–	–	–	–
Należności	3 464 402	3 711 208	4 143 795	4 882 521	5 454 389
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	2 586 950	2 896 328	3 245 261	3 745 383	4 516 429
Należności od ubezpieczających	2 471 310	2 695 013	2 934 021	3 266 849	4 033 211
Należności od pośredników ubezpieczeniowych	92 974	148 290	279 463	377 746	407 905
Inne należności	22 666	53 025	31 778	100 788	75 314
Należności z tytułu reasekuracji	609 082	489 156	543 263	748 195	643 706
Inne należności	268 370	325 724	355 271	388 943	294 254
Należności od budżetu	25 214	109 888	109 899	39 899	22 127
Pozostałe należności	243 155	215 836	245 372	349 043	272 127
Inne składniki aktywów	739 321	865 728	504 042	591 415	645 938
Rzeczowe składniki aktywów	339 670	280 649	282 295	263 676	274 783
Środki pieniężne	394 003	578 433	218 745	324 341	366 997
Pozostałe składniki aktywów	5 648	6 646	3 002	3 398	4 158
Rozliczenia międzyokresowe	2 102 700	2 819 289	3 049 605	3 844 149	4 256 022
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	181 779	126 252	125 230	275 487	391 008
Aktywowane koszty akwizycji	1 437 934	2 027 597	2 534 108	3 194 589	3 605 907
Zarachowane odsetki i czynsze	15 850	42 651	34 416	15 230	10 436
Inne rozliczenia międzyokresowe	467 136	622 790	355 852	358 843	248 671

Tabl. 13. Pasywa zakładów ubezpieczeń na życie

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Ogółem	79 618 994	85 090 964	87 894 884	93 965 968	89 873 751
Kapitał własny	11 297 862	11 460 136	13 512 967	13 234 916	12 761 397
Kapitał podstawowy	2 335 235	2 504 435	2 649 273	2 805 532	2 883 484
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	18 867	18 331	18 331	12 005	12 005
Kapitał (fundusz) zapasowy	6 118 672	6 762 017	7 243 684	7 129 695	7 023 610
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	169 880	248 292	323 282	325 785	279 126
Pozostałe kapitały rezerwowe	608 720	594 419	481 526	538 552	853 570
Zysk (strata) z lat ubiegłych	-1 201 211	-1 136 998	-1 166 422	-1 205 414	-1 185 196
Zysk (strata) netto	3 285 434	2 506 301	3 999 954	3 652 773	2 918 811
Zobowiązania podporządkowane	-	20 330	20 243	56 893	56 910
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	65 724 829	71 004 329	71 240 362	77 198 388	73 020 322
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	771 834	1 184 990	1 121 152	978 198	982 101
Rezerwa ubezpieczeń na życie	27 092 055	41 538 919	35 180 391	35 190 651	32 416 076
Rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	945 261	1 172 240	1 388 969	1 387 791	1 472 644
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	21 390	36 296	47 574	81 298	89 095
Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-	-	-	-	-
Rezerwy na zwrot składek dla członków ..	-	-	-	-	-
Pozostałe rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe określone w statucie ..	901 413	764 425	721 269	635 103	601 031
Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	35 992 877	26 307 459	32 781 008	38 925 346	37 459 375
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	667 101	1 467 784	1 491 120	1 425 035	1 001 036
Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	-	-	-	-	-
Pozostałe rezerwy	744 704	619 260	1 063 699	1 278 739	891 693
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	634 126	1 424 656	1 455 596	1 389 381	932 449
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	1 383 217	1 449 345	1 469 119	1 685 570	2 576 809
Rozliczenia międzyokresowe	501 358	580 692	624 019	547 116	635 206

Tabl. 14. Pasywa zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Ogółem	47 283 164	52 818 476	51 090 414	51 204 340	56 241 761
Kapitał własny	21 506 512	24 219 351	15 643 429	17 648 813	18 141 292
Kapitał podstawowy	2 637 054	2 727 155	2 791 349	2 956 465	2 912 713
Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	472	413	377	261	152
Kapitał (fundusz) zapasowy	11 030 847	12 897 795	4 489 702	6 183 911	7 349 266
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	6 907 555	6 091 318	7 668 815	6 753 026	6 445 409
Pozostałe kapitały rezerwowe	152 933	458 966	113 159	115 993	131 729
Zysk (strata) z lat ubiegłych	-1 233 530	-1 232 780	-1 299 641	-1 454 529	-1 782 376
Zysk (strata) netto	2 012 126	3 277 310	1 880 423	3 094 207	3 084 702
Zobowiązania podporządkowane	-	-	20 351	60 861	87 419
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	24 229 099	26 941 413	28 922 270	32 602 422	36 303 984
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	9 301 022	10 766 854	11 543 782	13 058 621	14 981 195
Rezerwa ubezpieczeń na życie	-	-	-	-	-
Rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	13 964 266	15 216 328	16 374 820	18 550 812	20 242 477
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	37 509	46 936	51 335	63 856	78 130
Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	847 171	898 162	945 165	926 778	1 000 761
Rezerwy na zwrot składek dla członków ..	11 129	13 132	7 167	2 354	1 420
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie ..	68 003	-	-	-	-
Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	-	-	-	-	-
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	2 922 257	3 017 179	3 168 492	4 061 519	4 757 909
Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	175 225	179 715	235 646	275 932	286 603
Pozostałe rezerwy	791 553	733 911	882 179	685 899	869 264
Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	262 966	264 940	274 860	673 645	1 132 303
Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	2 134 644	2 607 951	7 649 728	2 676 693	3 466 876
Rozliczenia międzyokresowe	1 455 872	1 247 805	1 101 735	1 193 458	1 285 134

Tabl. 15. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Składki	25 045 801	37 324 318	29 295 771	30 981 846	31 530 207
Składki przypisane brutto	25 509 425	38 985 975	30 283 456	31 420 426	31 831 894
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto.....	295 675	1 250 743	1 051 642	581 584	285 474
Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	169 458	411 318	-63 832	-143 087	15 791
Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	1 510	405	124	-83	-422
Przychody z lokat	4 961 256	4 288 390	6 235 971	5 234 546	4 009 236
Przychody z lokat w nieruchomości	362	339	70	1 777	1 700
Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	258 078	263 664	265 934	365 764	267 682
z udziałów lub akcji	235 602	256 785	264 912	364 372	266 681
z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	22 476	6 879	1 022	1 392	1 001
z pozostałych lokat	-	-	-	-	-
Przychody z innych lokat finansowych z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	2 506 767	3 241 558	3 154 001	2 922 554	2 953 441
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	2 113 530	2 333 660	2 206 324	2 150 816	2 204 108
z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	130 252	633 462	839 381	647 781	570 311
z pozostałych lokat	44 529	39 503	32 523	30 223	31 155
Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	26 270	19 432	9 075	74 268	11 511
Wynik dodatni z realizacji lokat	2 169 780	763 397	2 806 892	1 870 183	774 903
Nie zrealizowane zyski z lokat	1 904 968	828 176	2 872 529	2 561 921	1 570 582
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	336 987	363 277	253 466	339 949	517 506
Odszkodowania i świadczenia	10 419 867	19 425 152	26 941 924	21 976 817	25 575 691
Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	10 331 856	19 206 938	26 731 373	21 984 152	25 495 773
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	10 429 934	19 359 597	27 701 592	22 584 953	26 069 111
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	98 078	152 659	970 219	600 801	573 338
Zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	88 011	218 214	210 551	-7 335	79 918
rezerwy brutto	91 951	225 896	216 738	-1 165	78 743
udział reasekuratorów	3 941	7 681	6 187	6 170	-1 176

Tabl. 15. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie (dok.)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	9 922 900	3 819 173	50 443	6 134 259	-3 859 028
Zmiana stanu rezerwy w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	2 142 676	13 940 003	-5 208 718	849 591	-2 873 080
rezerwy brutto	2 171 733	14 479 285	-5 203 742	764 848	-2 830 849
udział reasekuratorów	29 057	539 282	4 977	-84 743	42 231
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	7 912 531	-9 983 842	5 302 317	5 370 834	-951 876
rezerwy brutto	7 917 129	-9 730 456	5 320 462	5 383 163	-1 419 643
udział reasekuratorów	4 598	253 386	18 145	12 328	-467 768
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	-132 307	-136 988	-43 156	-86 166	-34 072
rezerwy brutto	-132 307	-136 988	-43 156	-86 166	-34 072
udział reasekuratorów	-	-	-	-	-
Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	13 387	34 361	55 282	55 370	32 395
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 376 037	4 931 805	5 393 780	5 255 303	5 541 175
Koszty akwizycji	2 962 278	3 595 794	3 843 772	3 703 030	3 976 895
Koszty administracyjne	1 519 507	1 532 473	1 593 609	1 592 262	1 628 394
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	105 748	196 462	43 602	39 989	64 114
Koszty działalności lokacyjnej	672 605	8 125 750	707 915	450 235	2 547 114
Koszty utrzymania nieruchomości	1 261	1 713	994	327	2 215
Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	78 508	74 001	63 919	93 110	107 635
Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	17 422	96 371	57 599	17 124	13 054
Wynik ujemny z realizacji lokat	575 413	7 953 665	585 404	339 674	2 424 210
Nie zrealizowane straty na lokatach	2 615 285	3 183 220	326 548	539 016	4 047 252
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	178 907	178 363	217 969	272 984	136 678
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	599 533	-347 157	648 291	841 253	258 788
Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	3 450 493	3 453 493	4 315 586	3 593 026	3 347 465

Tabl. 16. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Składki	14 971 069	17 193 013	18 367 322	18 730 026	20 540 157
Składki przypisane brutto	18 222 963	20 305 967	21 060 285	22 738 997	25 290 902
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	1 855 981	1 695 628	2 078 011	2 777 877	3 567 889
Zmiany stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1 362 037	1 446 304	776 928	1 515 219	1 580 535
Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	-33 876	28 978	161 975	284 125	397 679
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	254 935	303 241	350 734	363 444	392 492
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	406 470	149 823	221 150	207 008	273 028
Odszkodowania i świadczenia	9 537 946	10 571 635	12 435 751	13 578 352	13 199 331
Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	8 252 964	9 378 214	11 324 152	12 047 389	11 789 701
odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	9 203 439	10 233 156	12 470 713	14 168 728	13 737 913
udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	950 474	854 942	1 146 561	2 121 339	1 948 212
Zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	1 284 982	1 193 420	1 111 599	1 530 962	1 409 630
rezerwy brutto	1 030 348	1 266 067	1 079 745	2 133 433	1 668 535
udział reasekuratorów	-254 633	72 646	-31 854	602 470	258 905
Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	-318 535	-62 308	-1 197	-2 536	332
Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto ..	-318 535	-62 308	-1 197	-2 536	332
Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-	-	-	-
Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	52 745	55 391	52 859	33 706	45 052
Koszty działalności ubezpieczeniowej	4 624 525	5 219 723	5 837 248	6 344 739	6 653 767
Koszty akwizycji	3 117 060	3 719 695	4 237 621	4 697 772	5 357 951
Koszty administracyjne	1 975 363	1 941 676	2 048 822	2 093 049	1 918 366
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	467 898	441 649	449 195	446 081	622 550
Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	532 440	1 091 848	822 392	649 292	935 313
Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	-36 872	50 992	47 003	-18 530	73 984
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	1 240 225	718 797	-254 850	-1 284 545	297 898

Tabl. 17. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń na życie

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	3 450 493	3 453 493	4 315 587	3 593 026	3 347 465
Przychody z lokat	–	–	–	–	–
Przychody z lokat w nieruchomości	–	–	–	–	–
Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych, w tym	–	–	–	–	–
z udziałów i akcji	–	–	–	–	–
Przychody z innych lokat finansowych, w tym:	–	–	–	–	–
z udziałów i akcji ^a	–	–	–	–	–
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	–	–	–	–	–
Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	–	–	–	–	–
Wynik dodatni z realizacji lokat	–	–	–	–	–
Nie zrealizowane zyski z lokat	–	–	–	–	–
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	599 533	–347 157	648 290	841 253	258 789
Koszty działalności lokacyjnej	–	–	–	–	–
Koszty utrzymania nieruchomości	–	–	–	–	–
Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	–	–	–	–	–
Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	–	–	–	–	–
Wynik ujemny z realizacji lokat	–	–	–	–	–
Nie zrealizowane straty na lokatach	–	–	–	–	–
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	–	–	–	–	–
Pozostałe przychody operacyjne	133 096	143 560	155 179	149 530	165 365
Pozostałe koszty operacyjne	221 094	166 688	220 449	146 058	204 507
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	3 962 028	3 083 209	4 898 607	4 437 750	3 567 113
Zyski nadzwyczajne	26	8	0	0	0
Straty nadzwyczajne	21	15	0	0	0
Zysk (strata) brutto	3 962 033	3 083 202	4 898 607	4 437 750	3 567 113
Podatek dochodowy	676 773	578 261	898 284	785 006	648 305
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	–174	–1 360	368	–28	–4
Zysk (strata) netto	3 285 434	2 506 300	3 999 955	3 652 772	2 918 811

^a Przychody z udziałów i akcji oraz innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu, a także jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych.

Tabl. 18. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. zł				
Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	1 240 225	718 797	-254 852	-1 284 546	297 897
Przychody z lokat	2 040 607	4 353 088	4 110 497	5 227 545	4 308 649
Przychody z lokat w nieruchomości	17 955	18 381	18 917	15 213	14 914
Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych, w tym:	18 040	2 200 982	1 456 729	3 187 881	2 001 156
z udziałów i akcji	15 007	2 195 566	1 453 553	3 183 882	1 995 823
Przychody z innych lokat finansowych, w tym:	1 397 270	1 894 652	1 895 257	1 492 347	1 713 026
z udziałów i akcji ^a	69 630	71 227	26 927	37 111	55 697
z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 194 692	1 547 755	1 730 083	1 326 361	1 483 772
Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	9 990	29 357	177 923	77 267	4 688
Wynik dodatni z realizacji lokat	597 352	209 716	561 671	454 837	574 865
Nie zrealizowane zyski z lokat	249 366	256 339	345 410	266 211	227 328
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	-	-	-	-	-
Koszty działalności lokacyjnej	253 724	722 120	528 925	395 936	581 341
Koszty utrzymania nieruchomości	8 724	9 851	9 806	6 616	11 285
Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	35 376	65 383	82 086	67 165	79 084
Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	820	237 415	122 094	132 687	14 561
Wynik ujemny z realizacji lokat	208 804	409 471	314 938	189 467	476 411
Nie zrealizowane straty na lokatach	381 776	687 866	339 879	254 620	234 256
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	254 935	303 241	350 734	363 444	392 492
Pozostałe przychody operacyjne	170 634	209 972	337 148	257 230	246 585
Pozostałe koszty operacyjne	330 648	203 986	405 843	341 281	444 413
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 479 748	3 620 985	2 912 822	3 111 159	3 427 957
Zyski nadzwyczajne	191	16	17	14	13
Straty nadzwyczajne	38	0	0	0	0
Zysk (strata) brutto	2 479 901	3 621 000	2 912 839	3 111 173	3 427 970
Podatek dochodowy	467 359	343 295	282 497	16 681	344 320
Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	415	395	-481	284	-1 051
Zysk (strata) netto	2 012 127	3 277 311	2 630 824	3 094 208	3 084 701

^a Przychody z udziałów i akcji oraz innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu, a także jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych.

Tabl. 19. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń działu I

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w %				
Wskaźniki ustawowe					
Wskaźnik monitorowania działalności	347,33	285,77	345,96	316,59	318,31
Wskaźnik pokrycia rezerw	108,84	108,60	108,88	109,06	107,91
Wskaźniki wypłacalności, płynności finansowej oraz zdolności płatniczej					
Współczynnik wypłacalności	42,05	28,10	43,48	39,88	37,66
Wskaźnik płynności finansowej	142,62	132,08	157,39	151,43	138,96
Wskaźnik zdolności płatniczej na udziale własnym	182,62	137,86	149,42	162,72	168,55
Wskaźnik pieniężnego pokrycia zobowiązań	12,41	13,66	-8,40	-1,25	-5,49
Relacja należności do środków własnych	7,69	8,99	8,19	7,67	8,88
Relacja zobowiązań do środków własnych	13,05	13,67	11,56	13,70	21,66
Wskaźniki rentowności					
Wskaźnik rentowności działalności technicznej	13,78	9,25	14,73	11,51	10,60
Wskaźnik rentowności działalności lokacyjnej	5,06	-7,66	9,81	7,83	-1,15
Wskaźnik rentowności sprzedaży	12,88	6,43	13,21	11,56	9,17
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych	32,92	21,87	32,03	27,19	22,49
Wskaźnik rentowności majątku	4,47	2,95	4,62	4,00	3,18
Wskaźniki sprawności działania					
Dynamika składki przypisanej brutto	120,85	152,83	77,68	103,76	101,35
Dynamika składki przypisanej na udziale własnym	120,67	149,66	77,47	105,51	102,34
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	123,25	185,62	143,09	81,59	115,33
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych na udziale własnym	123,34	185,90	139,18	82,31	115,88
Stopa rezerw technicznych	258,02	184,27	238,61	245,58	228,17
Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań i świadczeń	302,83	214,64	284,83	288,42	268,61
Rezerwa składki brutto do składki przypisanej brutto	3,00	3,02	3,65	3,08	3,04
Rezerwa ubezpieczeń na życie do składki przypisanej na udziale własnym	247,67	176,00	227,53	235,83	218,35
Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia do odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	9,06	6,06	5,01	6,03	5,65
Wskaźnik rotacji majątku	34,69	47,34	35,01	34,55	34,66
Wskaźnik przychodowości kapitałów własnych	252,68	331,62	234,11	230,80	243,03
Dynamika lokat	117,44	105,71	103,63	107,08	94,56
Udział lokat w składce przypisanej na udziale własnym	303,17	214,15	286,47	290,73	268,64
Ogólny wskaźnik poziomu lokat	100,11	99,77	100,57	100,80	100,01
Współczynnik szkodowości brutto	41,52	50,77	92,00	71,52	82,12
Współczynnik szkodowości na udziale własnym	41,60	52,04	91,97	70,90	81,05
Wskaźnik kosztów akwizycji	11,61	9,22	12,69	11,80	12,58
Wskaźnik kosztów administracyjnych	5,96	3,93	5,26	5,08	5,12
Wskaźnik kosztów działalności ubezpieczeniowej	17,15	12,65	17,81	16,76	17,50
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym	18,07	13,54	19,20	17,97	18,19
Wskaźniki współzależności					
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	83,45	83,42	81,03	82,38	83,01
Relacja kapitałów własnych do funduszu ubezpieczeniowego	17,37	16,48	19,37	17,45	17,72
Wskaźnik zatrzymania składki	98,84	96,79	96,53	98,16	99,11
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń	99,06	99,21	96,50	97,35	97,81
Wskaźnik zatrzymania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	98,99	97,93	97,91	98,15	98,63

Tabl. 20. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń działu II

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
	w %				
Wskaźniki ustawowe					
Wskaźnik monitorowania działalności	669,25	644,53	363,81	390,48	384,88
Wskaźnik pokrycia rezerw	153,93	154,80	116,69	124,52	124,11
Wskaźniki wypłacalności, płynności finansowej oraz zdolności płatniczej					
Współczynnik wypłacalności	113,41	108,45	64,39	68,97	66,61
Wskaźnik płynności finansowej	170,91	176,90	151,11	134,28	133,33
Wskaźnik zdolności płatniczej na udziale własnym	75,27	73,86	104,96	102,30	103,80
Wskaźnik pieniężnego pokrycia zobowiązań	8,47	4,81	-38,36	-3,05	-0,40
Relacja należności do środków własnych	18,66	18,39	33,90	36,00	37,62
Relacja zobowiązań do środków własnych	11,50	12,92	62,58	19,81	24,26
Wskaźniki rentowności					
Wskaźnik rentowności działalności technicznej	8,28	4,18	-1,39	-6,75	2,12
Wskaźnik rentowności działalności lokacyjnej	4,36	7,09	8,14	11,51	8,56
Wskaźnik rentowności sprzedaży	11,04	16,14	12,49	13,67	12,68
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych	10,30	13,53	13,20	18,77	17,90
Wskaźnik rentowności majątku	4,55	6,20	5,06	6,08	5,96
Wskaźniki sprawności działania					
Dynamika składki przypisanej brutto	110,95	111,43	103,71	107,98	111,26
Dynamika składki przypisanej na udziale własnym	113,99	113,71	102,00	104,98	109,07
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	109,97	111,19	121,87	113,59	96,99
Dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych na udziale własnym	113,03	113,63	120,75	106,38	97,89
Stopa rezerw technicznych	130,18	128,55	135,67	143,10	144,95
Wskaźnik zabezpieczenia wypłat odszkodowań i świadczeń	261,58	258,69	218,08	230,83	228,65
Rezerwa składki brutto do składki przypisanej brutto	50,75	52,65	54,47	57,26	59,19
Rezerwa ubezpieczeń na życie do składki przypisanej na udziale własnym ..	-	-	-	-	-
Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia do odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto	151,73	148,70	131,31	130,80	147,05
Wskaźnik rotacji majątku	41,21	40,57	40,54	44,50	47,03
Wskaźnik przychodowości kapitałów własnych	83,76	81,40	95,24	120,33	121,28
Dynamika lokat	116,04	110,58	95,44	96,06	109,79
Udział lokat w składce przypisanej na udziale własnym	249,26	242,41	226,81	207,53	208,90
Ogólny wskaźnik poziomu lokat	95,29	93,71	104,00	89,91	91,36
Współczynnik szkodowości brutto	60,70	60,97	66,81	76,65	64,70
Współczynnik szkodowości na udziale własnym	63,71	61,49	67,71	72,48	63,93
Wskaźnik kosztów akwizycji	17,11	18,32	20,12	20,66	21,19
Wskaźnik kosztów administracyjnych	10,84	9,56	9,73	9,18	7,65
Wskaźnik kosztów działalności ubezpieczeniowej	25,38	25,71	27,72	27,82	26,37
Wskaźnik kosztów technicznych na udziale własnym	31,51	33,91	35,08	34,96	34,65
Wskaźniki współzależności					
Wskaźnik ogólnego zadłużenia	49,58	50,23	65,38	61,10	62,23
Relacja kapitałów własnych do funduszu ubezpieczeniowego	100,94	101,23	60,74	61,30	57,75
Wskaźnik zatrzymania składki	89,82	91,65	90,13	87,63	85,90
Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń	89,67	91,65	90,81	85,04	85,83
Wskaźnik zatrzymania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	87,94	88,80	89,04	87,50	86,88

Tabl. 01. Number of Authorized Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
Total					
Number of insurance companies	68	66	65	63	61
Majority of domestic capital	23	20	18	18	16
Majority of foreign capital	45	46	47	45	45
Private sector	66	64	63	62	60
Public sector	2	2	3	2	1
Join-stock company	59	57	56	55	53
Mutual insurance society	9	9	9	8	8
Life					
Number of insurance companies	33	31	31	30	28
Majority of domestic capital	9	7	7	7	6
Majority of foreign capital	24	24	24	23	22
Private sector	33	31	31	30	28
Public sector	–	–	1	1	0
Join-stock company	31	29	29	28	26
Mutual insurance society	2	2	2	2	2
Non-Life					
Number of insurance companies	35	35	34	33	33
Majority of domestic capital	14	13	11	11	10
Majority of foreign capital	21	22	23	22	23
Private sector	33	33	32	32	32
Public sector	2	2	2	1	1
Join-stock company	28	28	27	27	27
Mutual insurance society	7	7	7	6	6

Tabl. 02. Annual Average Employment of Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>employed full-time</i>				
Total					
Total employment	30 319	30 777	30 080	28 721	28 134
Management	2 682	2 724	2 591	2 471	2 616
Consultants	33	18	19	19	13
Actuaries	93	99	89	101	109
Other employees,	27 511	27 936	27 381	26 130	25 396
of which: agents employed full-time	301	290	225	253	437
Life					
Total employment	7 311	7 743	7 113	6 972	6 679
Management	734	701	580	632	810
Consultants	10	3	5	5	4
Actuaries	62	61	48	57	67
Other employees,	6 505	6 979	6 479	6 278	5 799
of which: agents employed full-time	8	12	4	2	2
Non-Life					
Total employment	23 008	23 034	22 968	21 749	21 455
Management	1 948	2 023	2 011	1 839	1 806
Consultants	24	15	14	14	10
Actuaries	31	38	42	43	42
Other employees,	21 006	20 957	20 902	19 852	19 597
of which: agents employed full-time	293	277	221	250	436

Tabl. 03. Number of Policies of Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	<i>in thous.</i>					2010 = 100
Total personal^a	12 196	12 273	11 976	11 742	11 585	98,7
<i>Life insurance</i>	7 674	7 691	7 528	7 419	7 289	98,3
<i>Marriage insurance, birth insurance</i>	193	159	131	120	113	94,6
<i>Life insurance linked to insurance capital funds</i>	2 567	2 578	2 526	2 496	2 508	100,5
<i>Annuity insurance</i>	43	43	48	50	49	97,7
<i>Accident and sickness insurance,</i>	6 705	7 745	9 205	9 306	10 440	112,2
<i>of which sickness insurance</i>	546	626	664	761	826	108,5

^a The total number of policies from separate insurance groups may be higher or smaller than the total item as a result of the specificity of the structure of insurance products.

Tabl. 04. Gross Written Premium of Life Insurance – Total

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011	
	<i>in thous. zł</i>					2010 = 100
Total personal^b	25 456 586	38 937 974	30 216 844	31 350 732	31 803 755	101,4
<i>Life insurance</i>	9 855 903	28 376 776	19 218 771	18 762 599	16 836 713	89,7
<i>Marriage insurance, birth insurance</i>	137 667	131 593	125 869	119 904	120 336	100,4
<i>Life insurance linked to insurance capital funds</i>	11 958 217	6 289 132	6 459 082	8 119 068	10 307 486	127,0
<i>Annuity insurance</i>	45 018	61 655	71 195	83 470	98 212	117,7
<i>Accident and sickness insurance,</i>	3 459 780	4 078 817	4 341 927	4 265 691	4 441 008	104,1
<i>of which sickness insurance</i>	343 130	408 288	499 905	537 171	681 499	126,9

^b Direct insurance.

Tabl. 05. Number of Policies of Non-Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	<i>in thous.</i>					2010 = 100
Total	58 088	60 244	46 866	49 763	49 205	98,9
<i>Accident</i>	9 500	10 103	10 591	10 908	10 803	99,0
<i>Sickness</i>	270	308	347	428	607	141,7
<i>Casco insurance of land vehicles</i>	4 249	4 580	4 892	5 052	5 117	101,3
<i>Casco insurance of railway rolling stock</i> ...	1	1	1	1	1	121,4
<i>Casco insurance of aircraft</i>	1	1	1	1	1	101,8
<i>Vessels in sea and inland navigation</i>	12	12	12	12	14	117,9
<i>Goods-in-transit</i>	22	25	28	30	26	84,9
<i>Fire and natural forces, of which</i>	7 593	7 787	8 163	8 611	8 159	94,7
<i>compulsory insurance of farm buildings</i>	1 588	1 641	1 624	1 612	1 690	104,9
<i>Other damage and loss property</i>	7 930	6 805	6 588	7 971	9 553	119,9
<i>Motor vehicle liability arising out of the possession of land vehicles,</i>	16 206	17 172	17 776	18 348	19 227	104,8
<i>of which compulsory third part liability insurance of owners of motor vehicles ...</i>	15 764	16 765	17 461	18 088	18 969	104,9
<i>Aircraft liability arising out of the possession of aircraft</i>	1	2	2	2	2	109,6
<i>Liability for ships in sea and inland navigation</i>	7	7	8	8	8	105,1
<i>General liability, of which</i>	3 776	4 914	5 843	6 347	6 629	104,4
<i>compulsory third part liability insurance of farmers</i>	1 410	1 454	1 441	1 421	1 511	106,3
<i>other compulsory</i>	112	81	93	199	235	118,3
<i>Credit</i>	121	82	73	74	74	100,5
<i>Shuretyship</i>	80	128	425	149	159	106,7
<i>Various financial risks</i>	62	195	361	313	331	105,9
<i>Legal protection</i>	262	378	850	1 029	668	64,9
<i>Assistance</i>	8 787	8 986	9 430	10 512	11 067	105,3

Tabl. 06. Gross Written Premium of Non-Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	in thous. zł					2010 = 100
Total^a	17 781 779	19 854 414	20 617 600	22 237 130	24 801 456	111,5
<i>Accident</i>	957 739	1 231 841	1 212 189	1 269 209	1 244 966	98,1
<i>Sickness</i>	197 065	294 049	276 027	343 719	436 167	126,9
<i>Casco insurance of land vehicles</i>	4 735 044	5 206 861	4 888 488	5 258 595	5 763 600	109,6
<i>Casco insurance of railway rolling stock</i> ..	9 911	11 875	16 991	16 419	33 855	206,2
<i>Casco insurance of aircraft</i>	13 006	17 136	20 212	31 897	30 266	94,9
<i>Vessels in sea and inland navigation</i>	126 972	101 143	106 360	88 630	95 769	108,1
<i>Goods-in-transit</i>	113 665	112 383	92 095	95 702	106 829	111,6
<i>Fire and natural forces, of which</i>	1 826 924	1 887 424	2 174 468	2 398 995	2 825 959	117,8
<i>compulsory insurance of farm buildings</i>	319 765	352 132	376 170	388 789	421 595	108,4
<i>Other damage and loss property</i>	1 245 552	1 436 648	1 544 953	1 761 761	1 990 285	113,0
<i>Motor vehicle liability arising out of the possession of land vehicles,</i>	6 205 331	7 009 941	7 134 876	7 528 084	8 599 720	114,2
<i>of which compulsory third part liability insurance of owners of motor vehicles ..</i>	6 038 048	6 809 544	6 968 522	7 381 587	8 427 915	114,2
<i>Aircraft liability arising out of the possession of aircraft</i>	21 156	21 464	24 052	24 351	26 307	108,0
<i>Liability for ships in sea and inland navigation</i>	17 614	15 477	25 841	19 136	19 559	102,2
<i>General liability, of which</i>	898 402	973 481	1 113 474	1 243 673	1 439 889	115,8
<i>compulsory third part liability insurance of farmers</i>	42 383	47 072	49 325	50 803	54 057	106,4
<i>other compulsory</i>	162 337	133 703	184 264	205 602	250 159	121,7
<i>Credit</i>	567 228	491 992	460 102	465 144	544 732	117,1
<i>Shuretyship</i>	187 017	214 973	277 302	317 968	302 842	95,2
<i>Various financial risks</i>	440 390	544 212	866 817	787 898	764 613	97,0
<i>Legal protection</i>	35 315	73 562	96 683	239 848	169 802	70,8
<i>Assistance</i>	183 446	209 951	286 673	346 101	406 297	117,4

^a Direct insurance.

Tabl. 07. Number of Claims of Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	<i>in thous.</i>					2010 = 100
Total personal^a	2 662	2 981	3 205	2 645	3 466	131,1
<i>Life insurance</i>	1 405	1 512	1 693	1 344	1 636	121,7
<i>Marriage insurance, birth insurance</i>	43	39	31	21	16	76,2
<i>Life insurance linked to insurance capital funds</i>	304	463	411	315	367	116,3
<i>Annuity insurance</i>	23	19	5	6	6	100,4
<i>Accident and sickness insurance,</i>	887	948	1 065	959	1 441	150,3
<i>of which sickness insurance</i>	75	81	96	114	152	133,1

^a The total number of claims from separate insurance groups may be higher or smaller than the total item as a result of the specificity of the structure of insurance products

Tabl. 08. Gross Claims Paid of Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	<i>in thous. zł</i>					2010 = 100
Total personal^b	10 404 796	19 337 703	27 673 592	22 560 562	26 053 564	115,5
<i>Life insurance</i>	5 322 648	11 213 294	21 700 648	16 096 090	18 375 038	114,2
<i>Marriage insurance, birth insurance</i>	175 477	177 316	166 142	151 134	127 725	84,5
<i>Life insurance linked to insurance capital funds</i>	3 745 800	6 697 692	4 374 721	4 669 298	5 791 694	124,0
<i>Annuity insurance</i>	57 213	56 700	61 145	60 478	64 190	106,1
<i>Accident and sickness insurance,</i>	1 103 658	1 192 701	1 370 936	1 583 561	1 694 917	107,0
<i>of which sickness insurance</i>	105 484	130 917	154 206	212 423	261 353	123,0

^b Direct insurance

Tabl. 09. Number of Claims of Non-Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	<i>in thous.</i>					2010 = 100
Total	2 602	2 888	3 601	4 505	4 498	99,8
<i>Accident</i>	428	444	451	427	459	107,4
<i>Sickness</i>	120	302	564	795	979	123,1
<i>Casco insurance of land vehicles</i>	579	646	774	844	800	94,8
<i>Casco insurance of railway rolling stock ...</i>	0,2	0,8	1,7	1,0	1,6	167,9
<i>Casco insurance of aircraft</i>	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	113,8
<i>Vessels in sea and inland navigation</i>	2	2	2	2	2	94,6
<i>Goods-in-transit</i>	14	23	19	15	15	100,2
<i>Fire and natural forces, of which</i>	255	181	236	510	301	59,1
<i>compulsory insurance of farm buildings</i>	84	35	24	90	33	37,0
<i>Other damage and loss property</i>	175	161	182	230	236	103,0
<i>Motor vehicle liability arising out of the possession of land vehicles,</i>	795	873	981	1 070	1 070	100,0
<i>of which compulsory third part liability insurance of owners of motor vehicles ...</i>	778	861	964	1 048	1 055	100,6
<i>Aircraft liability arising out of the possession of aircraft</i>	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	85,2
<i>Liability for ships in sea and inland navigation</i>	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	127,6
<i>General liability, of which</i>	123	123	165	285	235	82,5
<i>compulsory third part liability insurance of farmers</i>	4	4	4	4	5	108,6
<i>other compulsory</i>	13	2	2	5	7	144,2
<i>Credit</i>	2	3	6	11	10	92,7
<i>Shuretyship</i>	0	0	7	6	5	88,8
<i>Various financial risks</i>	2	4	16	34	39	115,5
<i>Legal protection</i>	2	4	4	3	4	114,5
<i>Assistance</i>	104	118	192	272	294	108,1

Tabl. 10. Gross Claims Paid of Non-Life Insurance – Total

Specification	2007	2008	2009	2010	2011	
	in thous. zł					2010 = 100
Total^a	8 953 178	9 991 538	12 200 431	13 963 467	13 484 372	96,6
<i>Accident</i>	223 708	224 165	258 367	267 934	319 167	119,1
<i>Sickness</i>	70 778	89 763	117 128	133 214	168 427	126,4
<i>Casco insurance of land vehicles</i>	2 814 962	3 113 704	3 746 700	3 859 807	3 701 481	95,9
<i>Casco insurance of railway rolling stock</i> ..	4 531	8 039	8 120	4 954	15 555	314,0
<i>Casco insurance of aircraft</i>	10 596	12 256	12 652	21 808	26 767	122,7
<i>Vessels in sea and inland navigation</i>	106 409	107 312	129 822	105 876	105 681	99,8
<i>Goods-in-transit</i>	41 820	50 130	46 922	52 273	56 776	108,6
<i>Fire and natural forces, of which</i>	869 394	905 477	1 212 491	2 361 566	1 403 174	59,4
<i>compulsory insurance of farm buildings</i>	178 654	131 963	119 356	511 528	200 850	39,3
<i>Other damage and loss property</i>	404 389	519 078	555 627	674 807	936 800	138,8
<i>Motor vehicle liability arising out of the possession of land vehicles,</i>	3 905 508	4 383 347	5 160 545	5 284 134	5 465 063	103,4
<i>of which compulsory third part liability insurance of owners of motor vehicles</i> ..	3 687 092	4 200 223	4 962 822	5 087 283	5 273 293	103,7
<i>Aircraft liability arising out of the possession of aircraft</i>	701	1 560	735	4 528	2 621	57,9
<i>Liability for ships in sea and inland navigation</i>	3 885	7 070	6 844	7 101	11 081	156,0
<i>General liability, of which</i>	292 089	335 626	503 287	587 821	629 488	107,1
<i>compulsory third part liability insurance of farmers</i>	26 481	28 347	24 416	25 152	27 543	109,5
<i>other compulsory</i>	32 259	16 036	19 999	28 297	42 653	150,7
<i>Credit</i>	55 105	86 815	207 950	267 237	175 488	65,7
<i>Shuretyship</i>	18 387	21 053	59 350	50 415	66 693	132,3
<i>Various financial risks</i>	51 318	40 220	59 122	88 855	151 986	171,0
<i>Legal protection</i>	3 717	4 570	5 961	7 218	8 145	112,8
<i>Assistance</i>	75 882	81 354	108 809	183 921	239 980	130,5

^a Direct insurance.

Tabl. 11. Assets of Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
TOTAL ASSETS	79 618 994	85 090 964	87 894 883	93 965 969	89 873 750
<i>Intangible assets</i>	173 031	123 010	113 493	134 569	174 858
<i>Investments</i>	40 408 675	54 462 503	50 927 548	50 755 555	47 308 682
<i>Land and buildings</i>	248 781	388 581	398 945	402 295	386 799
<i>Investments in subordinated undertakings</i>	1 585 760	1 419 023	1 530 589	1 580 179	1 525 840
<i>Other financial investments</i>	38 574 134	52 654 899	48 998 013	48 773 082	45 396 042
<i>Deposit debtors from ceding undertakings</i>	–	–	–	–	–
Net assets for life assurance where the investment risk is borne by the policyholders	36 031 404	26 345 876	32 812 639	38 932 347	37 464 845
Debtors	815 653	953 078	1 040 513	928 487	1 062 022
<i>Direct insurance debtors</i>	392 097	592 838	465 052	522 008	609 857
<i>Debtors from policyholders</i>	377 727	536 472	373 399	407 991	420 583
<i>Debtors from insurance intermediaries</i>	11 610	34 991	80 054	105 180	174 289
<i>Other debtors</i>	2 760	21 375	11 599	8 837	14 986
<i>Debtors arising out of reinsurance operations</i>	70 245	68 510	81 855	81 837	86 778
<i>Other debtors</i>	353 310	291 729	493 607	324 641	365 387
<i>Budget debtors</i>	111 593	73 696	206 261	26 669	20 422
<i>Other debtors</i>	241 717	218 033	287 345	297 972	344 965
Other assets	490 163	500 808	486 616	465 134	600 192
<i>Tangible assets</i>	140 690	115 782	96 944	82 980	79 433
<i>Cash</i>	344 485	380 177	386 845	380 290	518 314
<i>Other assets</i>	4 989	4 848	2 827	1 863	2 446
Prepayments and accrued income	1 700 069	2 705 690	2 514 075	2 749 878	3 263 150
<i>Assets from deferred income tax</i>	131 779	360 493	314 899	350 724	374 194
<i>Deferred acquisition costs</i>	1 341 778	1 837 551	1 930 411	2 254 834	2 813 111
<i>Accrued interest and rent</i>	46 042	373 694	96 475	7 132	9 676
<i>Other prepayments and accrued income</i>	180 470	133 953	172 290	137 188	66 169

Tabl. 12. Assets of Non-Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
TOTAL ASSETS	47 283 163	52 818 475	51 090 414	51 204 341	56 241 760
<i>Intangible assets</i>	180 385	309 163	339 019	369 765	410 934
<i>Investments</i>	40 796 356	45 113 087	43 053 953	41 516 491	45 474 477
<i>Land and buildings</i>	667 560	908 024	942 221	942 657	925 380
<i>Investments in subordinated undertakings</i>	7 920 983	7 611 219	9 117 469	8 563 061	8 234 056
<i>Other financial investments</i>	32 193 998	36 575 130	32 975 274	31 997 241	36 304 429
<i>Deposit debtors from ceding undertakings</i>	13 815	18 714	18 990	13 532	10 611
<i>Net assets for life assurance where the investment risk is borne by the policyholders</i>	–	–	–	–	–
Debtors	3 464 402	3 711 208	4 143 795	4 882 521	5 454 389
<i>Direct insurance debtors</i>	2 586 950	2 896 328	3 245 261	3 745 383	4 516 429
<i>Debtors from policyholders</i>	2 471 310	2 695 013	2 934 021	3 266 849	4 033 211
<i>Debtors from insurance intermediaries</i>	92 974	148 290	279 463	377 746	407 905
<i>Other debtors</i>	22 666	53 025	31 778	100 788	75 314
<i>Debtors arising out of reinsurance operations</i>	609 082	489 156	543 263	748 195	643 706
<i>Other debtors</i>	268 370	325 724	355 271	388 943	294 254
<i>Budget debtors</i>	25 214	109 888	109 899	39 899	22 127
<i>Other debtors</i>	243 155	215 836	245 372	349 043	272 127
Other assets	739 321	865 728	504 042	591 415	645 938
<i>Tangible assets</i>	339 670	280 649	282 295	263 676	274 783
<i>Cash</i>	394 003	578 433	218 745	324 341	366 997
<i>Other assets</i>	5 648	6 646	3 002	3 398	4 158
Prepayments and accrued income	2 102 700	2 819 289	3 049 605	3 844 149	4 256 022
<i>Assets from deferred income tax</i>	181 779	126 252	125 230	275 487	391 008
<i>Deferred acquisition costs</i>	1 437 934	2 027 597	2 534 108	3 194 589	3 605 907
<i>Accrued interest and rent</i>	15 850	42 651	34 416	15 230	10 436
<i>Other prepayments and accrued income</i>	467 136	622 790	355 852	358 843	248 671

Tabl. 13. Liabilities of Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
TOTAL LIABILITIES	79 618 994	85 090 964	87 894 884	93 965 968	89 873 751
Capital and reserves	11 297 862	11 460 136	13 512 967	13 234 916	12 761 397
Subscribed capital	2 335 235	2 504 435	2 649 273	2 805 532	2 883 484
Called-up subscribed capital (negative value)	18 867	18 331	18 331	12 005	12 005
Reserve capital (fund)	6 118 672	6 762 017	7 243 684	7 129 695	7 023 610
Revaluation capital (fund)	169 880	248 292	323 282	325 785	279 126
Other reserve capital	608 720	594 419	481 526	538 552	853 570
Profit (loss) from previous years	-1 201 211	-1 136 998	-1 166 422	-1 205 414	-1 185 196
Net profit (loss)	3 285 434	2 506 301	3 999 954	3 652 773	2 918 811
Subordinated liabilities	–	20 330	20 243	56 893	56 910
Technical provisions	65 724 829	71 004 329	71 240 362	77 198 388	73 020 322
Provision for unearned premiums and provision for unexpired risk	771 834	1 184 990	1 121 152	978 198	982 101
Life assurance provision	27 092 055	41 538 919	35 180 391	35 190 651	32 416 076
Provision for claims outstanding	945 261	1 172 240	1 388 969	1 387 791	1 472 644
Provision for bonuses and rebates	21 390	36 296	47 574	81 298	89 095
Equalisation provision	–	–	–	–	–
Provisions for return of premiums to members	–	–	–	–	–
Other technical provisions specified in the articles of association	901 413	764 425	721 269	635 103	601 031
Provision for life assurance policies where the investment risk is borne by the policyholders	35 992 877	26 307 459	32 781 008	38 925 346	37 459 375
Reinsurers' share in technical provisions (negative value)	667 101	1 467 784	1 491 120	1 425 035	1 001 036
Estimated recourses and claims returns (negative value)	–	–	–	–	–
Other provisions	744 704	619 260	1 063 699	1 278 739	891 693
Creditors arising out of reinsurers deposits	634 126	1 424 656	1 455 596	1 389 381	932 449
Creditors and special funds	1 383 217	1 449 345	1 469 119	1 685 570	2 576 809
Accruals and deferred income	501 358	580 692	624 019	547 116	635 206

Tabl. 14. Liabilities of Non-Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
TOTAL LIABILITIES	47 283 164	52 818 476	51 090 414	51 204 340	56 241 761
Capital and reserves	21 506 512	24 219 351	15 643 429	17 648 813	18 141 292
Subscribed capital	2 637 054	2 727 155	2 791 349	2 956 465	2 912 713
Called-up subscribed capital (negative value)	472	413	377	261	152
Reserve capital (fund)	11 030 847	12 897 795	4 489 702	6 183 911	7 349 266
Revaluation capital (fund)	6 907 555	6 091 318	7 668 815	6 753 026	6 445 409
Other reserve capital	152 933	458 966	113 159	115 993	131 729
Profit (loss) from previous years	-1 233 530	-1 232 780	-1 299 641	-1 454 529	-1 782 376
Net profit (loss)	2 012 126	3 277 310	1 880 423	3 094 207	3 084 702
Subordinated liabilities	-	-	20 351	60 861	87 419
Technical provisions	24 229 099	26 941 413	28 922 270	32 602 422	36 303 984
Provision for unearned premiums and provision for unexpired risk	9 301 022	10 766 854	11 543 782	13 058 621	14 981 195
Life assurance provision	-	-	-	-	-
Provision for claims outstanding	13 964 266	15 216 328	16 374 820	18 550 812	20 242 477
Provision for bonuses and rebates	37 509	46 936	51 335	63 856	78 130
Equalisation provision	847 171	898 162	945 165	926 778	1 000 761
Provisions for return of premiums to members	11 129	13 132	7 167	2 354	1 420
Other technical provisions specified in the articles of association	68 003	-	-	-	-
Provision for life assurance policies where the investment risk is borne by the policyholders	-	-	-	-	-
Reinsurers' share in technical provisions (negative value)	2 922 257	3 017 179	3 168 492	4 061 519	4 757 909
Estimated recourses and claims returns (negative value)	175 225	179 715	235 646	275 932	286 603
Other provisions	791 553	733 911	882 179	685 899	869 264
Creditors arising out of reinsurers deposits	262 966	264 940	274 860	673 645	1 132 303
Creditors and special funds	2 134 644	2 607 951	7 649 728	2 676 693	3 466 876
Accruals and deferred income	1 455 872	1 247 805	1 101 735	1 193 458	1 285 134

Tabl. 15. Technical Account of Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
Earned premiums	25 045 801	37 324 318	29 295 771	30 981 846	31 530 207
Gross written premiums	25 509 425	38 985 975	30 283 456	31 420 426	31 831 894
Outward reinsurance premiums	295 675	1 250 743	1 051 642	581 584	285 474
Change in gross provisions for unearned premiums and provision for unexpired risk	169 458	411 318	-63 832	-143 087	15 791
Reinsurers' share in change of provision for unearned premiums	1 510	405	124	-83	-422
Investment income	4 961 256	4 288 390	6 235 971	5 234 546	4 009 236
Income from land and buildings	362	339	70	1 777	1 700
Income from investments in subordinated undertakings	258 078	263 664	265 934	365 764	267 682
from shares or participating interests ..	235 602	256 785	264 912	364 372	266 681
from loans and debt securities	22 476	6 879	1 022	1 392	1 001
from other investments	-	-	-	-	-
Income from other financial investments	2 506 767	3 241 558	3 154 001	2 922 554	2 953 441
from shares, participating interests, other variable-yield securities, units and investment certificates in investment funds	218 455	234 933	75 772	93 734	147 867
from debt securities and other fixed-income securities	2 113 530	2 333 660	2 206 324	2 150 816	2 204 108
from deposits with credit institutions ...	130 252	633 462	839 381	647 781	570 311
from other investments	44 529	39 503	32 523	30 223	31 155
Gains on re-adjustments on investments	26 270	19 432	9 075	74 268	11 511
Gains on the realisation of investments	2 169 780	763 397	2 806 892	1 870 183	774 903
Unrealised gains on investments	1 904 968	828 176	2 872 529	2 561 921	1 570 582
Other technical income – net of reinsurance	336 987	363 277	253 466	339 949	517 506
Claims incurred	10 419 867	19 425 152	26 941 924	21 976 817	25 575 691
Claims paid – net of reinsurance	10 331 856	19 206 938	26 731 373	21 984 152	25 495 773
gross claims paid	10 429 934	19 359 597	27 701 592	22 584 953	26 069 111
reinsurers' share in gross claims paid .	98 078	152 659	970 219	600 801	573 338
Change in provision for claims outstanding – net of reinsurance	88 011	218 214	210 551	-7 335	79 918
gross provisions	91 951	225 896	216 738	-1 165	78 743
reinsurers' share	3 941	7 681	6 187	6 170	-1 176

Tabl. 15. Technical Account of Life Insurance Companies (cont.)

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
Change in other technical provisions – net of reinsurance	9 922 900	3 819 173	50 443	6 134 259	–3 859 028
<i>Change in life assurance provision – net of reinsurance</i>	2 142 676	13 940 003	–5 208 718	849 591	–2 873 080
<i>gross provisions</i>	2 171 733	14 479 285	–5 203 742	764 848	–2 830 849
<i>reinsurers' share</i>	29 057	539 282	4 977	–84 743	42 231
<i>Change in technical provision for life assurance policies where the investment risk is borne by policyholders</i>	7 912 531	–9 983 842	5 302 317	5 370 834	–951 876
<i>gross provisions</i>	7 917 129	–9 730 456	5 320 462	5 383 163	–1 419 643
<i>reinsurers' share</i>	4 598	253 386	18 145	12 328	–467 768
<i>Change in other technical provisions specified in the articles of association – net of reinsurance</i>	–132 307	–136 988	–43 156	–86 166	–34 072
<i>gross provisions</i>	–132 307	–136 988	–43 156	–86 166	–34 072
<i>reinsurers' share</i>	–	–	–	–	–
Bonuses and rebates including change in provisions – net of reinsurance	13 387	34 361	55 282	55 370	32 395
Net operating expenses	4 376 037	4 931 805	5 393 780	5 255 303	5 541 175
<i>Acquisition costs</i>	2 962 278	3 595 794	3 843 772	3 703 030	3 976 895
<i>Administrative expenses</i>	1 519 507	1 532 473	1 593 609	1 592 262	1 628 394
<i>Reinsurance commissions and profit participation</i>	105 748	196 462	43 602	39 989	64 114
Investment charges	672 605	8 125 750	707 915	450 235	2 547 114
<i>Maintenance of land and buildings charges</i>	1 261	1 713	994	327	2 215
<i>Other investments charges</i>	78 508	74 001	63 919	93 110	107 635
<i>Losses on re-adjustments on investments</i>	17 422	96 371	57 599	17 124	13 054
<i>Losses on the realisation of investments</i>	575 413	7 953 665	585 404	339 674	2 424 210
Unrealised losses on investments	2 615 285	3 183 220	326 548	539 016	4 047 252
Other technical charges – net of reinsurance	178 907	178 363	217 969	272 984	136 678
Net returns on investment including costs, transferred to the profit and loss account	599 533	–347 157	648 291	841 253	258 788
Balance on technical life insurance account	3 450 493	3 453 493	4 315 586	3 593 026	3 347 465

Tabl. 16. Technical Account of Non-Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
Earned premiums	14 971 069	17 193 013	18 367 322	18 730 026	20 540 157
Gross written premiums	18 222 963	20 305 967	21 060 285	22 738 997	25 290 902
Outward reinsurance premiums	1 855 981	1 695 628	2 078 011	2 777 877	3 567 889
Change in gross provisions for unearned premiums and provision for unexpired risk	1 362 037	1 446 304	776 928	1 515 219	1 580 535
Reinsurers' share in change of provision for unearned premiums	-33 876	28 978	161 975	284 125	397 679
Net returns on investment including costs, transferred from the profit and loss account	254 935	303 241	350 734	363 444	392 492
Other technical income – net of reinsurance	406 470	149 823	221 150	207 008	273 028
Claims incurred	9 537 946	10 571 635	12 435 751	13 578 352	13 199 331
Claims paid – net of reinsurance	8 252 964	9 378 214	11 324 152	12 047 389	11 789 701
gross claims paid	9 203 439	10 233 156	12 470 713	14 168 728	13 737 913
reinsurers' share in gross claims paid .	950 474	854 942	1 146 561	2 121 339	1 948 212
Change in provision for claims outstanding – net of reinsurance	1 284 982	1 193 420	1 111 599	1 530 962	1 409 630
gross provisions	1 030 348	1 266 067	1 079 745	2 133 433	1 668 535
reinsurers' share	-254 633	72 646	-31 854	602 470	258 905
Change in other technical provisions – net of reinsurance	-318 535	-62 308	-1 197	-2 536	332
Change in other gross technical provisions	-318 535	-62 308	-1 197	-2 536	332
Reinsurers' share in change in technical provisions	-	-	-	-	-
Bonuses and rebates including change in provisions – net of reinsurance	52 745	55 391	52 859	33 706	45 052
Net operating expenses	4 624 525	5 219 723	5 837 248	6 344 739	6 653 767
Acquisition costs	3 117 060	3 719 695	4 237 621	4 697 772	5 357 951
Administrative expenses	1 975 363	1 941 676	2 048 822	2 093 049	1 918 366
Reinsurance commissions and profit participation	467 898	441 649	449 195	446 081	622 550
Other technical charges – net of reinsurance	532 440	1 091 848	822 392	649 292	935 313
Change in equalisation provision	-36 872	50 992	47 003	-18 530	73 984
Balance on technical non-life insurance account	1 240 225	718 797	-254 850	-1 284 545	297 898

Tabl. 17. Profit and Loss Account of Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
Technical account – non-life insurance or life insurance	3 450 493	3 453 493	4 315 587	3 593 026	3 347 465
Investment income	–	–	–	–	–
Income from land and buildings	–	–	–	–	–
Income from investments in subordinated undertakings, of which from shares and participating interests	–	–	–	–	–
Income from other financial investments, of which	–	–	–	–	–
from shares, participating interests*	–	–	–	–	–
from debt securities and other fixed-income securities	–	–	–	–	–
Gains on re-adjustments on investments ..	–	–	–	–	–
Gains on the realisation of investments	–	–	–	–	–
Unrealised gains on investments	–	–	–	–	–
Net returns on investments including costs, transferred from the technical life insurance account	599 533	–347 157	648 290	841 253	258 789
Investments charges	–	–	–	–	–
Maintenance of land and buildings charges	–	–	–	–	–
Other investment charges	–	–	–	–	–
Losses on re-adjustments on investments ..	–	–	–	–	–
Losses on the realisation of investments ..	–	–	–	–	–
Unrealised losses on investments	–	–	–	–	–
Net returns on investments including costs, transferred to the technical non-life insurance account	–	–	–	–	–
Other operating income	133 096	143 560	155 179	149 530	165 365
Other operating expenses	221 094	166 688	220 449	146 058	204 507
Profit (loss) on operation activity	3 962 028	3 083 209	4 898 607	4 437 750	3 567 113
Extraordinary profits	26	8	0	0	0
Extraordinary losses	21	15	0	0	0
Gross profit (loss)	3 962 033	3 083 202	4 898 607	4 437 750	3 567 113
Income tax	676 773	578 261	898 284	785 006	648 305
Other mandatory profit reductions (increase of losses)	–174	–1 360	368	–28	–4
Net profit (loss)	3 285 434	2 506 300	3 999 955	3 652 772	2 918 811

* and other variable-yield securities, units and investment certificates in investment funds

Tabl. 18. Profit and Loss Account of Non-Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>in thous. zł</i>				
Technical account – non-life insurance or life insurance	1 240 225	718 797	–254 852	–1 284 546	297 897
Investment income	2 040 607	4 353 088	4 110 497	5 227 545	4 308 649
Income from land and buildings.....	17 955	18 381	18 917	15 213	14 914
Income from investments in subordinated undertakings, of which	18 040	2 200 982	1 456 729	3 187 881	2 001 156
from shares and participating interests ..	15 007	2 195 566	1 453 553	3 183 882	1 995 823
Income from other financial investments, of which	1 397 270	1 894 652	1 895 257	1 492 347	1 713 026
from shares, participating interests*.....					
from debt securities and other fixed-income securities.....	69 630	71 227	26 927	37 111	55 697
Gains on re-adjustments on investments ...	1 194 692	1 547 755	1 730 083	1 326 361	1 483 772
Gains on the realisation of investments.....	9 990	29 357	177 923	77 267	4 688
Unrealised gains on investments	597 352	209 716	561 671	454 837	574 865
Net returns on investments including costs, transferred from the technical life insurance account	249 366	256 339	345 410	266 211	227 328
Investments charges	–	–	–	–	–
Maintenance of land and buildings charges	253 724	722 120	528 925	395 936	581 341
Other investment charges.....	8 724	9 851	9 806	6 616	11 285
Losses on re-adjustments on investments ...	35 376	65 383	82 086	67 165	79 084
Losses on the realisation of investments ...	820	237 415	122 094	132 687	14 561
Unrealised losses on investments	208 804	409 471	314 938	189 467	476 411
Net returns on investments including costs, transferred to the technical non-life insurance account	381 776	687 866	339 879	254 620	234 256
Other operating income	254 935	303 241	350 734	363 444	392 492
Other operating expenses	170 634	209 972	337 148	257 230	246 585
Profit (loss) on operation activity	330 648	203 986	405 843	341 281	444 413
Extraordinary profits	2 479 748	3 620 985	2 912 822	3 111 159	3 427 957
Extraordinary losses	191	16	17	14	13
Gross profit (loss)	38	0	0	0	0
Income tax	2 479 901	3 621 000	2 912 839	3 111 173	3 427 970
Other mandatory profit reductions (increase of losses)	467 359	343 295	282 497	16 681	344 320
Net profit (loss)	415	395	–481	284	–1 051
Technical account – non-life insurance or life insurance	2 012 127	3 277 311	2 630 824	3 094 208	3 084 701

* and other variable-yield securities, units and investment certificates in investment funds

Tabl. 19. Aggregated Efficiency Ratios of Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	in %				
Statutory ratios					
Activity monitoring ratio	347,33	285,77	345,96	316,59	318,31
Provisions cover ratio	108,84	108,60	108,88	109,06	107,91
Solvency and financial liquidity					
Solvency ratio	42,05	28,10	43,48	39,88	37,66
Financial liquidity ratio	142,62	132,08	157,39	151,43	138,96
Capacity to make payments ratio – net of reinsurance	182,62	137,86	149,42	162,72	168,55
Creditors cover ratio	12,41	13,66	-8,40	-1,25	-5,49
Debtors to available solvency margin	7,69	8,99	8,19	7,67	8,88
Creditors to available solvency margin	13,05	13,67	11,56	13,70	21,66
Profitability ratios					
Profitability ratio of technical activity	13,78	9,25	14,73	11,51	10,60
Profitability ratio of investment activity	5,06	-7,66	9,81	7,83	-1,15
Sales profitability ratio	12,88	6,43	13,21	11,56	9,17
Equity profitability ratio	32,92	21,87	32,03	27,19	22,49
Assets profitability ratio	4,47	2,95	4,62	4,00	3,18
Ratios of activity efficiency					
Dynamics of gross written premiums	120,85	152,83	77,68	103,76	101,35
Dynamics of written premiums – net of reinsurance	120,67	149,66	77,47	105,51	102,34
Dynamics of gross claims paid	123,25	185,62	143,09	81,59	115,33
Dynamics of claims paid – net of reinsurance	123,34	185,90	139,18	82,31	115,88
Rate of technical provisions	258,02	184,27	238,61	245,58	228,17
Claims payment security ratio	302,83	214,64	284,83	288,42	268,61
Provision for unearned premiums to gross written premiums	3,00	3,02	3,65	3,08	3,04
Life assurance provision to written premiums – net of reinsurance	247,67	176,00	227,53	235,83	218,35
Provision for claims outstanding to gross claims paid	9,06	6,06	5,01	6,03	5,65
Assets turnover ratio	34,69	47,34	35,01	34,55	34,66
Ratio of capital and reserves profitability	252,68	331,62	234,11	230,80	243,03
Investment dynamics	117,44	105,71	103,63	107,08	94,56
Investments share in the written premiums – net of reinsurance	303,17	214,15	286,47	290,73	268,64
General ratio of investments level	100,11	99,77	100,57	100,80	100,01
Gross claims ratio	41,52	50,77	92,00	71,52	82,12
Claims ratio – net of reinsurance	41,60	52,04	91,97	70,90	81,05
Acquisition costs ratio	11,61	9,22	12,69	11,80	12,58
Administrative expenses ratio	5,96	3,93	5,26	5,08	5,12
Net – operating expenses ratio	17,15	12,65	17,81	16,76	17,50
Ratio of technical charges – net of reinsurance	18,07	13,54	19,20	17,97	18,19
Interdependence ratios					
Overall indebtedness ratio	83,45	83,42	81,03	82,38	83,01
Capital and reserves to insurance fund	17,37	16,48	19,37	17,45	17,72
Premiums retention ratio	98,84	96,79	96,53	98,16	99,11
Claims retention ratio	99,06	99,21	96,50	97,35	97,81
Technical provisions retention ratio	98,99	97,93	97,91	98,15	98,63

Tabl. 20. Aggregated Efficiency Ratios of Non-Life Insurance Companies

Specification	2007	2008	2009	2010	2011
	in %				
Statutory ratios					
Activity monitoring ratio	669,25	644,53	363,81	390,48	384,88
Provisions cover ratio	153,93	154,80	116,69	124,52	124,11
Solvency and financial liquidity					
Solvency ratio	113,41	108,45	64,39	68,97	66,61
Financial liquidity ratio	170,91	176,90	151,11	134,28	133,33
Capacity to make payments ratio – net of reinsurance	75,27	73,86	104,96	102,30	103,80
Creditors cover ratio	8,47	4,81	-38,36	-3,05	-0,40
Debtors to available solvency margin	18,66	18,39	33,90	36,00	37,62
Creditors to available solvency margin	11,50	12,92	62,58	19,81	24,26
Profitability ratios					
Profitability ratio of technical activity	8,28	4,18	-1,39	-6,75	2,12
Profitability ratio of investment activity	4,36	7,09	8,14	11,51	8,56
Sales profitability ratio	11,04	16,14	12,49	13,67	12,68
Equity profitability ratio	10,30	13,53	13,20	18,77	17,90
Assets profitability ratio	4,55	6,20	5,06	6,08	5,96
Ratios of activity efficiency					
Dynamics of gross written premiums	110,95	111,43	103,71	107,98	111,26
Dynamics of written premiums – net of reinsurance	113,99	113,71	102,00	104,98	109,07
Dynamics of gross claims paid	109,97	111,19	121,87	113,59	96,99
Dynamics of claims paid – net of reinsurance	113,03	113,63	120,75	106,38	97,89
Rate of technical provisions	130,18	128,55	135,67	143,10	144,95
Claims payment security ratio	261,58	258,69	218,08	230,83	228,65
Provision for unearned premiums to gross written premiums	50,75	52,65	54,47	57,26	59,19
Life assurance provision to written premiums – net of reinsurance	-	-	-	-	-
Provision for claims outstanding to gross claims paid	151,73	148,70	131,31	130,80	147,05
Assets turnover ratio	41,21	40,57	40,54	44,50	47,03
Ratio of capital and reserves profitability	83,76	81,40	95,24	120,33	121,28
Investment dynamics	116,04	110,58	95,44	96,06	109,79
Investments share in the written premiums – net of reinsurance	249,26	242,41	226,81	207,53	208,90
General ratio of investments level	95,29	93,71	104,00	89,91	91,36
Gross claims ratio	60,70	60,97	66,81	76,65	64,70
Claims ratio – net of reinsurance	63,71	61,49	67,71	72,48	63,93
Acquisition costs ratio	17,11	18,32	20,12	20,66	21,19
Administrative expenses ratio	10,84	9,56	9,73	9,18	7,65
Net – operating expenses ratio	25,38	25,71	27,72	27,82	26,37
Ratio of technical charges – net of reinsurance	31,51	33,91	35,08	34,96	34,65
Interdependence ratios					
Overall indebtedness ratio	49,58	50,23	65,38	61,10	62,23
Capital and reserves to insurance fund	100,94	101,23	60,74	61,30	57,75
Premiums retention ratio	89,82	91,65	90,13	87,63	85,90
Claims retention ratio	89,67	91,65	90,81	85,04	85,83
Technical provisions retention ratio	87,94	88,80	89,04	87,50	86,88

ANEKS STATYSTYCZNY (dostępny w wersji elektronicznej w formacie xls)

A. DANE ILOŚCIOWE

A I. Informacje – zatrudnienie – kanały dystrybucji

- A.I.1.1. Liczba zakładów ubezpieczeń posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności operacyjnej
- A.I.1.2. Liczba zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność operacyjną
- A.I.1.3. Liczba zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność według grup ryzyk ubezpieczeń bezpośrednich
- A.I.2.1. Średnioroczne zatrudnienie w zakładach ubezpieczeń
- A.I.2.2. Średnioroczna liczba pracujących w zakładach ubezpieczeń
- A.I.2.3. Średnioroczne zatrudnienie w zakładach ubezpieczeń z przeważającym kapitałem krajowym
- A.I.2.4. Średnioroczna liczba pracujących w zakładach ubezpieczeń z przeważającym kapitałem krajowym
- A.I.2.5. Średnioroczne zatrudnienie w zakładach ubezpieczeń z przeważającym kapitałem zagranicznym
- A.I.2.6. Średnioroczna liczba pracujących w zakładach ubezpieczeń z przeważającym kapitałem zagranicznym
- A.I.3.1. Kanały dystrybucji ubezpieczeń indywidualnych na życie – składka przypisana brutto
- A.I.3.2. Kanały dystrybucji ubezpieczeń indywidualnych na życie – liczba podmiotów pośredniczących w zawieraniu umów ubezpieczenia
- A.I.3.3. Kanały dystrybucji ubezpieczeń grupowych na życie – składka przypisana brutto
- A.I.3.4. Kanały dystrybucji ubezpieczeń grupowych na życie – liczba podmiotów pośredniczących w zawieraniu umów ubezpieczenia
- A.I.3.5. Kanały dystrybucji ubezpieczeń na życie ogółem – składka przypisana brutto
- A.I.3.6. Kanały dystrybucji ubezpieczeń na życie ogółem – liczba podmiotów pośredniczących w zawieraniu umów ubezpieczenia
- A.I.3.7. Kanały dystrybucji ubezpieczeń w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – składka przypisana brutto
- A.I.3.8. Kanały dystrybucji ubezpieczeń w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – liczba podmiotów pośredniczących w zawieraniu umów ubezpieczenia

A II. Sprawozdania statystyczne – dział I

- A.II.1.1. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – według sposobu zawarcia umowy – indywidualne
- A.II.1.2. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – według sposobu zawarcia umowy – indywidualne
- A.II.1.3. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – według sposobu zawarcia umowy – grupowe
- A.II.1.4. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – według sposobu zawarcia umowy – grupowe
- A.II.2.1. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – okresowe
- A.II.2.2. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – okresowe
- A.II.2.3. Liczba wypłat w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – okresowe
- A.II.2.4. Świadczenia wypłacone brutto w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – okresowe
- A.II.2.5. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – jednorazowe
- A.II.2.6. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – jednorazowe
- A.II.2.7. Liczba wypłat w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – jednorazowe
- A.II.2.8. Świadczenia wypłacone brutto w ubezpieczeniach na życie – według sposobu płacenia składek – jednorazowe
- A.II.3.1. Liczba polis w ubezpieczeniach na życie – ogółem
- A.II.3.2. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach na życie – ogółem
- A.II.3.3. Liczba wypłat w ubezpieczeniach na życie – ogółem
- A.II.3.4. Świadczenia wypłacone brutto w ubezpieczeniach na życie – ogółem
- A.II.4.1. Liczba ubezpieczonych osób w grupowych ubezpieczeniach na życie
- A.II.4.2. Liczba ubezpieczonych osób w ubezpieczeniach indywidualnych i grupowych na życie

A III. Sprawozdania statystyczne – dział II

- A.III.1.1. Liczba polis w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem
- A.III.1.2. Liczba polis w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – osoby fizyczne

- A.III.1.3. Liczba polis w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – przedsiębiorstwa
- A.III.1.4. Liczba polis w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – pozostałe podmioty
- A.III.2.1. Składka przypisana brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem
- A.III.2.2. Składka przypisana brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – osoby fizyczne
- A.III.2.3. Składka przypisana brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – przedsiębiorstwa
- A.III.2.4. Składka przypisana brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – pozostałe podmioty
- A.III.3.1. Liczba wypłat w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem
- A.III.3.2. Liczba wypłat w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – osoby fizyczne
- A.III.3.3. Liczba wypłat w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – przedsiębiorstwa
- A.III.3.4. Liczba wypłat w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – pozostałe podmioty
- A.III.4.1. Odszkodowania wypłacone brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – ogółem
- A.III.4.2. Odszkodowania wypłacone brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – osoby fizyczne
- A.III.4.3. Odszkodowania wypłacone brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – przedsiębiorstwa
- A.III.4.4. Odszkodowania wypłacone brutto w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych – według podmiotów ubezpieczających – pozostałe podmioty
- A.III.5.1. Liczba polis w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według sposobu zawarcia umowy – indywidualne
- A.III.5.2. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według sposobu zawarcia umowy – indywidualne
- A.III.5.3. Liczba polis w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według sposobu zawarcia umowy – grupowe
- A.III.5.4. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według sposobu zawarcia umowy – grupowe
- A.III.6.1. Liczba wypłat w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według rodzaju wypłaty – okresowe
- A.III.6.2. Odszkodowania wypłacone brutto w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według rodzaju wypłaty – okresowe
- A.III.6.3. Liczba wypłat w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według rodzaju wypłaty – jednorazowe
- A.III.6.4. Odszkodowania wypłacone brutto w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według rodzaju wypłaty – jednorazowe
- A.III.7.1. Liczba polis w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według sposobu zawarcia umowy – ogółem
- A.III.7.2. Składka przypisana brutto w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według sposobu zawarcia umowy – ogółem
- A.III.7.3. Liczba wypłat w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według rodzaju wypłaty – ogółem
- A.III.7.4. Odszkodowania wypłacone brutto w ubezpieczeniach następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby – według rodzaju wypłaty – ogółem
- A.III.8.1. Pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe – liczba osób w ubezpieczeniu grupowym
- A.III.9.1. Liczba polis wybranych ryzyk w ubezpieczeniach dobrowolnych
- A.III.9.2. Składka przypisana brutto wybranych ryzyk w ubezpieczeniach dobrowolnych
- A.III.9.3. Liczba wypłat wybranych ryzyk w ubezpieczeniach dobrowolnych
- A.III.9.4. Odszkodowania wypłacone brutto wybranych ryzyk w ubezpieczeniach dobrowolnych

B. DANE FINANSOWE

B.I. Aktywa

- B.I.1. Aktywa zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.I.2. Aktywa zakładów ubezpieczeń ogółem z przeważającym kapitałem krajowym
- B.I.3. Aktywa zakładów ubezpieczeń ogółem z przeważającym kapitałem zagranicznym
- B.I.4. Aktywa zakładów ubezpieczeń ogółem w formie spółek akcyjnych
- B.I.5. Aktywa zakładów ubezpieczeń ogółem w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
- B.I.6. Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie
- B.I.7. Aktywa zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.II. Pasywa

- B.II.1. Pasywa zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.II.2. Pasywa zakładów ubezpieczeń ogółem z przeważającym kapitałem krajowym
- B.II.3. Pasywa zakładów ubezpieczeń ogółem z przeważającym kapitałem zagranicznym
- B.II.4. Pasywa zakładów ubezpieczeń ogółem w formie spółek akcyjnych
- B.II.5. Pasywa zakładów ubezpieczeń ogółem w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
- B.II.6. Pasywa zakładów ubezpieczeń na życie
- B.II.7. Pasywa zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.III. Techniczny rachunek ubezpieczeń

- B.III.01. Wybrane elementy technicznego rachunku ubezpieczeń – ogółem
- B.III.02. Wybrane elementy technicznego rachunku ubezpieczeń – ogółem z przewagą kapitału krajowego
- B.III.03. Wybrane elementy technicznego rachunku ubezpieczeń – ogółem z przewagą kapitału zagranicznego
- B.III.04. Wybrane elementy technicznego rachunku ubezpieczeń – ogółem w formie spółek akcyjnych
- B.III.05. Wybrane elementy technicznego rachunku ubezpieczeń – ogółem w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
- B.III.06. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie
- B.III.07. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie (działalność bezpośrednia)
- B.III.08. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie z przewagą kapitału krajowego
- B.III.09. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie z przewagą kapitału zagranicznego
- B.III.10. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie według grup ubezpieczeń – grupa 1
- B.III.11. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie według grup ubezpieczeń – grupa 2
- B.III.12. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie według grup ubezpieczeń – grupa 3
- B.III.13. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie według grup ubezpieczeń – grupa 4
- B.III.14. Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie według grup ubezpieczeń – grupa 5
- B.III.15. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.III.16. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (działalność bezpośrednia)
- B.III.17. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych z przewagą kapitału krajowego
- B.III.18. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych z przewagą kapitału zagranicznego
- B.III.19. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 1
- B.III.20. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 2
- B.III.21. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 3
- B.III.22. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 4
- B.III.23. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 5
- B.III.24. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 6

- B.III.25. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 7
- B.III.26. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 8
- B.III.27. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 9
- B.III.28. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 10
- B.III.29. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 11
- B.III.30. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 12
- B.III.31. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 13
- B.III.32. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 14
- B.III.33. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 15
- B.III.34. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 16
- B.III.35. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 17
- B.III.36. Techniczny rachunek zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych według grup ubezpieczeń – grupa 18

B.IV. Ogólny rachunek zysków i strat

- B.IV.1. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.IV.2. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń ogółem z przewagą kapitału krajowego
- B.IV.3. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń ogółem z przewagą kapitału zagranicznego
- B.IV.4. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń ogółem w formie spółek akcyjnych
- B.IV.5. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń ogółem w formie towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
- B.IV.6. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.IV.7. Ogólny rachunek zysków i strat zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.V. Rachunek przepływów pieniężnych

- B.V.1. Rachunek przepływów pieniężnych zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.V.2. Rachunek przepływów pieniężnych zakładów ubezpieczeń na życie
- B.V.3. Rachunek przepływów pieniężnych zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.VI. Lokaty

- B.VI.01. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń ogółem (wartość nabycia)
- B.VI.02. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń ogółem (wartość bieżąca)
- B.VI.03. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń ogółem (wartość bilansowa)
- B.VI.04. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń ogółem (wartość stanowiąca pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych)
- B.VI.05. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń na życie (wartość nabycia)
- B.VI.06. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń na życie (wartość bieżąca)
- B.VI.07. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń na życie (wartość bilansowa)
- B.VI.08. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń na życie (wartość stanowiąca pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych)
- B.VI.09. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (wartość nabycia)
- B.VI.10. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (wartość bieżąca)
- B.VI.11. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (wartość bilansowa)
- B.VI.12. Zestawienie lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (wartość stanowiąca pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych)

B.VII. Przychody z działalności lokacyjnej

- B.VII.01. Zestawienie przychodów z lokat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VII.02. Zestawienie wyniku dodatniego z realizacji lokat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VII.03. Zestawienie wyniku dodatniego z rewaloryzacji lokat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VII.04. Zestawienie nie zrealizowanych zysków na lokatach zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VII.05. Zestawienie przychodów działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VII.06. Zestawienie przychodów z lokat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VII.07. Zestawienie wyniku dodatniego z realizacji lokat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VII.08. Zestawienie wyniku dodatniego z rewaloryzacji lokat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VII.09. Zestawienie nie zrealizowanych zysków na lokatach zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VII.10. Zestawienie przychodów działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VII.11. Zestawienie przychodów z lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VII.12. Zestawienie wyniku dodatniego z realizacji lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VII.13. Zestawienie wyniku dodatniego z rewaloryzacji lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VII.14. Zestawienie nie zrealizowanych zysków na lokatach zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VII.15. Zestawienie przychodów działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.VIII. Koszty działalności lokacyjnej

- B.VIII.01. Zestawienie kosztów lokat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VIII.02. Zestawienie wyniku ujemnego z realizacji lokat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VIII.03. Zestawienie wyniku ujemnego z rewaloryzacji lokat zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VIII.04. Zestawienie nie zrealizowanych strat na lokatach zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VIII.05. Zestawienie kosztów działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.VIII.06. Zestawienie kosztów lokat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VIII.07. Zestawienie wyniku ujemnego z realizacji lokat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VIII.08. Zestawienie wyniku ujemnego z rewaloryzacji lokat zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VIII.09. Zestawienie nie zrealizowanych strat na lokatach zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VIII.10. Zestawienie kosztów działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń na życie
- B.VIII.11. Zestawienie kosztów lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VIII.12. Zestawienie wyniku ujemnego z realizacji lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VIII.13. Zestawienie wyniku ujemnego z rewaloryzacji lokat zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VIII.14. Zestawienie nie zrealizowanych strat na lokatach zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.VIII.15. Zestawienie kosztów działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.IX. Rezerwy

- B.IX.1. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.IX.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto zakładów ubezpieczeń ogółem
- B.IX.3. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – udział reasekuratorów w zakładach ubezpieczeń ogółem
- B.IX.4. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym zakładów ubezpieczeń na życie
- B.IX.5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto zakładów ubezpieczeń na życie
- B.IX.6. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – udział reasekuratorów w zakładach ubezpieczeń na życie
- B.IX.7. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.IX.8. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych
- B.IX.9. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – udział reasekuratorów w zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

B.X. Przychody i koszty

B.X.1. Przychody i koszty działalności zakładów ubezpieczeń ogółem

B.X.2. Przychody i koszty działalności zakładów ubezpieczeń na życie

B.X.3. Przychody i koszty działalności zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

B.XI. Wskaźniki efektywności

B.XI.1.00. Formuły wskaźników efektywności

B.XI.2.00. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń ogółem

B.XI.3.00. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń działu I

B.XI.4.00. Zagregowane wskaźniki efektywności zakładów ubezpieczeń działu II

B.XI.5.01. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu I – grupa 1

B.XI.5.02. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu I – grupa 2

B.XI.5.03. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu I – grupa 3

B.XI.5.04. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu I – grupa 4

B.XI.5.05. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu I – grupa 5

B.XI.6.01. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 1

B.XI.6.02. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 2

B.XI.6.03. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 3

B.XI.6.04. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 4

B.XI.6.05. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 5

B.XI.6.06. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 6

B.XI.6.07. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 7

B.XI.6.08. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 8

B.XI.6.09. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 9

B.XI.6.10. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 10

B.XI.6.11. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 11

B.XI.6.12. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 12

B.XI.6.13. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 13

B.XI.6.14. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 14

B.XI.6.15. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 15

B.XI.6.16. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 16

B.XI.6.17. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 17

B.XI.6.18. Wybrane techniczne wskaźniki efektywności według grup ubezpieczeń działu II - działalność bezpośrednia – grupa 18

STATISTICAL APPENDIX (available only in the electronic version in xls format)

A. QUANTITATIVE DATA

A I. General Information of Insurance Companies – Employment – Distribution Channels

A.I.1.1. Number of Authorized Insurance Companies

A.I.1.2. Number of Insurance Companies According to Carried on Insurance Business

A.I.1.3. Number of Insurance Companies According to Carried on Insurance Business by Insurance Classes – Direct Insurances

A.I.2.1. Annual Average Employment of Insurance Companies

A.I.2.2. Annual Average Number of Person Employed of Insurance Companies

A.I.2.3. Annual Average Employment of Insurance Companies with Majority of Domestic Capital

A.I.2.4. Annual Average Number of Person Employed of Insurance Companies with Majority of Domestic Capital

A.I.2.5. Annual Average Employment of Insurance Companies with Majority of Foreign Capital

A.I.2.6. Annual Average Number of Person Employed of Insurance Companies with Majority of Foreign Capital

A.I.3.1. Insurance Distribution Channels in Life Individual Insurance – Gross Written Premiums

A.I.3.2. Insurance Distribution Channels in Life Individual Insurance – Number of Intermediary Entities to Conclusion Insurance Contracts

A.I.3.3. Insurance Distribution Channels in Life Group Insurance – Gross Written Premiums

A.I.3.4. Insurance Distribution Channels in Life Group Insurance – Number of Intermediary Entities to Conclusion Insurance Contracts

A.I.3.5. Insurance Distribution Channels in Life Insurance – Gross Written Premiums

A.I.3.6. Insurance Distribution Channels in Life Insurance – Number of Intermediary Entities to Conclusion Insurance Contracts

A.I.3.7. Insurance Distribution Channels in Non-Life Insurance – Gross Written Premiums

A.I.3.8. Insurance Distribution Channels in Non-Life Insurance – Number of Intermediary Entities to Conclusion Insurance Contracts

A II. Statistical Statement – Life Insurance

A.II.1.1. Number of Policies of Life Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Individual

A.II.1.2. Gross Written Premium of Life Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Individual

A.II.1.3. Number of Policies of Life Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Group

A.II.1.4. Gross Written Premium of Life Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Group

A.II.2.1. Number of Policies of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Periodical

A.II.2.2. Gross Written Premium of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Periodical

A.II.2.3. Number of Claims of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Periodical

A.II.2.4. Gross Claims Paid of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Periodical

A.II.2.5. Number of Policies of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Single

A.II.2.6. Gross Written Premium of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Single

A.II.2.7. Number of Claims of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Single

A.II.2.8. Gross Claims Paid of Life Insurance – According to Form of Premiums Payment – Single

A.II.3.1. Number of Policies of Life Insurance – Total

A.II.3.2. Gross Written Premium of Life Insurance – Total

A.II.3.3. Number of Claims of Life Insurance – Total

A.II.3.4. Gross Claims Paid of Life Insurance – Total

A.II.4.1. Number of Insured of Life Group Insurance

A.II.4.2. Number of Insured of Life Individual and Group Insurance

A.III. Statistical Statements Non-Life Insurance

A.III.1.1. Number of Policies of Non-Life Insurance – Total

A.III.1.2. Number of Policies of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Natural Persons

A.III.1.3. Number of Policies of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Enterprises

A.III.1.4. Number of Policies of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Other Entities

A.III.2.1. Gross Written Premium of Non-Life Insurance – Total

A.III.2.2. Gross Written Premium of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Natural Persons

A.III.2.3. Gross Written Premium of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Enterprises

A.III.2.4. Gross Written Premium of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Other Entities

A.III.3.1. Number of Claims of Non-Life Insurance – Total

A.III.3.2. Number of Claims of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Natural Persons

A.III.3.3. Number of Claims of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Enterprises

A.III.3.4. Number of Claims of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Other Entities

A.III.4.1. Gross Claims Paid of Non-Life Insurance – Total

A.III.4.2. Gross Claims Paid of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Natural Persons

A.III.4.3. Gross Claims Paid of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Enterprises

A.III.4.4. Gross Claims Paid of Non-Life Insurance – According to Kinds of Insurance by Policyholders – Other Entities

A.III.5.1. Number of Policies of Accident and Sickness Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Individual

A.III.5.2. Gross Written Premium of Accident and Sickness Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Individual

A.III.5.3. Number of Policies of Accident and Sickness Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Group

A.III.5.4. Gross Written Premium of Accident and Sickness Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Group

A.III.6.1. Number of Claims of Accident and Sickness Insurance – According to Kind of Claim – Periodical

A.III.6.2. Gross Claims Paid of Accident and Sickness Insurance – According to Kind of Claim – Periodical

A.III.6.3. Number of Claims of Accident and Sickness Insurance – According to Kind of Claim – Single

A.III.6.4. Gross Claims Paid of Accident and Sickness Insurance – According to Kind of Claim – Single

A.III.7.1. Number of Policies of Accident and Sickness Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Total

A.III.7.2. Gross Written Premium of Accident and Sickness Insurance – According to Manner of Contract Conclusion – Total

A.III.7.3. Number of Claims of Accident and Sickness Insurance – According to Kind of Claim – Total

A.III.7.4. Gross Claims Paid of Accident and Sickness Insurance – According to Kind of Claim – Total

A.III.8.1. Additional Information in the Field of Personal Insurance Kinds - Non-Life Insurance

A.III.9.1. Number of Policies of Selected Risks in Voluntary Insurance

A.III.9.2. Gross Written Premiums of Selected Risks in Voluntary Insurance

A.III.9.3. Number of Claims of Selected Risks in Voluntary Insurance

A.III.9.4. Gross Claims Paid of Selected Risks in Voluntary Insurance

B. FINANCIAL DATA

B.I. Assets

B.I.1. Assets of Insurance Companies in Total

B.I.2. Assets of Insurance Companies with Majority of Domestic Capital in Total

B.I.3. Assets of Insurance Companies with Majority of Foreign Capital in Total

B.I.4. Assets of Insurance Companies in Form of Joint-Stock Companies in Total

B.I.5. Assets of Insurance Companies in Form of Mutual Insurance Societies in Total

B.I.6. Assets of Life Insurance Companies

B.I.7. Assets of Non-Life Insurance Companies

B.II. Liabilities

B.II.1. Liabilities of Insurance Companies in Total

B.II.2. Liabilities of Insurance Companies with Majority of Domestic Capital in Total

B.II.3. Liabilities of Insurance Companies with Majority of Foreign Capital in Total

B.II.4. Liabilities of Insurance Companies in Form of Joint-Stock Companies in Total

B.II.5. Liabilities of Insurance Companies in Form of Mutual Insurance Societies in Total

B.II.6. Liabilities of Life Insurance Companies

B.II.7. Liabilities of Non-Life Insurance Companies

B.III. Technical Account

- B.III.01. Selected Data of Technical Account in Total*
- B.III.02. Selected Data of Technical Account with Majority of Domestic Capital in Total*
- B.III.03. Selected Data of Technical Account with Majority of Foreign Capital in Total*
- B.III.04. Selected Data of Technical Account in Form of Joint-Stock Companies in Total*
- B.III.05. Selected Data of Technical Account in Form of Mutual Insurance Societies in Total*
- B.III.06. Technical Account of Life Insurance Companies*
- B.III.07. Technical Account of Life Insurance Companies (Direct Business)*
- B.III.08. Technical Account of Life Insurance Companies with Majority of Domestic Capital*
- B.III.09. Technical Account of Life Insurance Companies with Majority of Foreign Capital*
- B.III.10. Technical Account of Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 1*
- B.III.11. Technical Account of Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 2*
- B.III.12. Technical Account of Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 3*
- B.III.13. Technical Account of Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 4*
- B.III.14. Technical Account of Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 5*
- B.III.15. Technical Account of Non-Life Insurance Companies*
- B.III.16. Technical Account of Non-Life Insurance Companies (Direct Business)*
- B.III.17. Technical Account of Non-Life Insurance Companies with Majority of Domestic Capital*
- B.III.18. Technical Account of Non-Life Insurance Companies with Majority of Foreign Capital*
- B.III.19. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 1*
- B.III.20. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 2*
- B.III.21. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 3*
- B.III.22. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 4*
- B.III.23. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 5*
- B.III.24. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 6*
- B.III.25. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 7*
- B.III.26. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 8*
- B.III.27. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 9*
- B.III.28. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 10*
- B.III.29. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 11*
- B.III.30. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 12*
- B.III.31. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 13*
- B.III.32. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 14*
- B.III.33. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 15*
- B.III.34. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 16*
- B.III.35. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 17*
- B.III.36. Technical Account of Non-Life Insurance Companies by Insurance Classes – Class 18*

B.IV. Profit and Loss Account

- B.IV.1. Profit and Loss Account of Insurance Companies in Total*
- B.IV.2. Profit and Loss Account of Insurance Companies with Majority of Domestic Capital in Total*
- B.IV.3. Profit and Loss Account of Insurance Companies with Majority of Foreign Capital in Total*
- B.IV.4. Profit and Loss Account of Insurance Companies in Form of Joint-Stock Companies in Total*
- B.IV.5. Profit and Loss Account of Insurance Companies in Form of Mutual Insurance Societies in Total*
- B.IV.6. Profit and Loss Account of Life Insurance Companies*
- B.IV.7. Profit and Loss Account of Non-Life Insurance Companies*

B.V. Cash Flow Statement

- B.V.1. Cash Flow Statement of Insurance Companies in Total*
- B.V.2. Cash Flow Statement of Life Insurance Companies*
- B.V.3. Cash Flow Statement of Non-Life Insurance Companies*

B.VI. Specification of Investments

- B.VI.01. Specification of Investments Insurance Companies in Total (Purchase Amount)*
- B.VI.02. Specification of Investments Insurance Companies in Total (Current Amount)*
- B.VI.03. Specification of Investments Insurance Companies in Total (Balance-Sheet)*
- B.VI.04. Specification of Investments Insurance Companies in Total (Amount Covering Technical Provisions)*
- B.VI.05. Specification of Investments of Life Insurance Companies (Purchase Amount)*
- B.VI.06. Specification of Investments of Life Insurance Companies (Current Amount)*
- B.VI.07. Specification of Investments of Life Insurance Companies (Balance-Sheet)*
- B.VI.08. Specification of Investments of Life Insurance Companies (Amount Covering Technical Provisions)*
- B.VI.09. Specification of Investments of Non-Life Insurance Companies (Purchase Amount)*
- B.VI.10. Specification of Investments of Non-Life Insurance Companies (Current Amount)*
- B.VI.11. Specification of Investments of Non-Life Insurance Companies (Balance-Sheet)*
- B.VI.12. Specification of Investments of Non-Life Insurance Companies (Amount Covering Technical Provisions)*

B.VII. Specification of Total Investment Income

- B.VII.01. Specification of Investment Income of Insurance Companies in Total*
- B.VII.02. Specification of Gains on the Realisation of Investments of Insurance Companies in Total*
- B.VII.03. Specification of Gains on the Re-Adjustments on Investments of Insurance Companies in Total*
- B.VII.04. Specification of Unrealised Gains on Investments of Insurance Companies in Total*
- B.VII.05. Specification of Total Investment Income of Insurance Companies in Total*
- B.VII.06. Specification of Investment Income of Life Insurance Companies*
- B.VII.07. Specification of Gains on the Realisation of Investments of Life Insurance Companies*
- B.VII.08. Specification of Gains on the Re-Adjustments on Investments of Life Insurance Companies*
- B.VII.09. Specification of Unrealised Gains on Investments of Life Insurance Companies*
- B.VII.10. Specification of Total Investment Income of Life Insurance Companies*
- B.VII.11. Specification of Investment Income of Non-Life Insurance Companies*
- B.VII.12. Specification of Gains on the Realisation of Investments of Non-Life Insurance Companies*
- B.VII.13. Specification of Gains on the Re-Adjustments on Investments of Non-Life Insurance Companies*
- B.VII.14. Specification of Unrealised Gains on Investments of Non-Life Insurance Companies*
- B.VII.15. Specification of Total Investment Income of Non-Life Insurance Companies*

B.VIII. Specification of Total Investment Charges

- B.VIII.01. Specification of Investment Charges of Insurance Companies in Total*
- B.VIII.02. Specification of Losses on the Realisation of Investments of Insurance Companies in Total*
- B.VIII.03. Specification of Losses on the Re-Adjustments on Investments of Insurance Companies in Total*
- B.VIII.04. Specification of Unrealised Losses on Investments of Insurance Companies in Total*
- B.VIII.05. Specification of Total Investment Charges of Insurance Companies in Total*
- B.VIII.06. Specification of Investment Charges of Life Insurance Companies*
- B.VIII.07. Specification of Losses on the Realisation of Investments of Life Insurance Companies*
- B.VIII.08. Specification of Losses on the Re-Adjustments on Investments of Life Insurance Companies*
- B.VIII.09. Specification of Unrealised Losses on Investments of Life Insurance Companies*
- B.VIII.10. Specification of Total Investment Charges of Life Insurance Companies*
- B.VIII.11. Specification of Investment Charges of Non-Life Insurance Companies*
- B.VIII.12. Specification of Losses on the Realisation of Investments of Non-Life Insurance Companies*
- B.VIII.13. Specification of Losses on the Re-Adjustments on Investments of Non-Life Insurance Companies*
- B.VIII.14. Specification of Unrealised Losses on Investments of Non-Life Insurance Companies*
- B.VIII.15. Specification of Total Investment Charges of Non-Life Insurance Companies*

B.IX. Technical Provisions

- B.IX.1. Technical Provisions of Insurance Companies in Total – Net of Reinsurance*
- B.IX.2. Technical Provisions of Insurance Companies in Total – Gross*
- B.IX.3. Technical Provisions of Insurance Companies In Total – Reinsurers' Share*

- B.IX.4. Technical Provisions of Life Insurance Companies – Net of Reinsurance*
- B.IX.5. Technical Provisions of Life Insurance Companies – Gross*
- B.IX.6. Technical provisions of life-insurance companies – Reinsurers' Share*
- B.IX.7. Technical Provisions of Non-Life Insurance Companies – Net of Reinsurance*
- B.IX.8. Technical Provisions of Non-Life Insurance Companies – Gross*
- B.IX.9. Technical Provisions of Non-Life Insurance Companies – Reinsurers' Share*

B.X. Total Income and Costs

- B.X.1. Total Income and Costs of Insurance Companies in Total*
- B.X.2. Total Income and Costs of Life Insurance Companies*
- B.X.3. Total Income and Costs of Non-Life Insurance Companies*

B.XI. Efficiency Ratio

- B.XI.1.00. Efficiency Ratios Formulas*
- B.XI.2.00. Aggregated Efficiency Ratios of Insurance Companies in Total*
- B.XI.3.00. Aggregated Efficiency Ratios of Life Insurance Companies*
- B.XI.4.00. Aggregated Efficiency Ratios of Non-Life Insurance Companies*
- B.XI.5.01. Selected Technical Efficiency Ratios by Life Insurance Classes – Class 1*
- B.XI.5.02. Selected Technical Efficiency Ratios by Life Insurance Classes – Class 2*
- B.XI.5.03. Selected Technical Efficiency Ratios by Life Insurance Classes – Class 3*
- B.XI.5.04. Selected Technical Efficiency Ratios by Life Insurance Classes – Class 4*
- B.XI.5.05. Selected Technical Efficiency Ratios by Life Insurance Classes – Class 5*
- B.XI.6.01. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 1*
- B.XI.6.02. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 2*
- B.XI.6.03. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 3*
- B.XI.6.04. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 4*
- B.XI.6.05. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 5*
- B.XI.6.06. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 6*
- B.XI.6.07. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 7*
- B.XI.6.08. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 8*
- B.XI.6.09. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 9*
- B.XI.6.10. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 10*
- B.XI.6.11. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 11*
- B.XI.6.12. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 12*
- B.XI.6.13. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 13*
- B.XI.6.14. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 14*
- B.XI.6.15. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 15*
- B.XI.6.16. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 16*
- B.XI.6.17. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 17*
- B.XI.6.18. Selected Technical Efficiency Ratios by Non-Life Insurance Classes – Direct Business – Class 18*

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH I SKRÓTÓW UŻYWANYCH W PUBLIKACJI *SYMBOLS AND ABBREVIATIONS USED IN PUBLICATION*

Znaki umowne

Symbols

- Kreska (–) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak * – oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Official Statistics.
- „W tym”
„Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.

Skróty

Abbreviations

- tys. = tysiąc
thous. = thousand
- mln = milion
million
- CEA *Comité Européen des Assurances*
- EBC *Europejski Bank Centralny (European Central Bank)*
- EIOPA *Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (European Insurance and Occupational Pension Authority)*
- KNF *Komisja Nadzoru Finansowego (Polish Financial Supervision Authority)*
- MFW *Międzynarodowy Fundusz Walutowy (International Monetary Fund)*
- OECD *Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organisation for Economic Co-operation and Development)*
- UE *Unia Europejska (European Union)*

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing CSO data please indicate source.